

EN WEET DIT

Ds L.G.C. Ledeboer

- 1 En weet dit, dat in de laatste dagen ontstaan zullen zware tijden.
- 2 Want de mensen zullen zijn liefhebbers van zichzelf, geldgierig, laatdunkend, hovaardig, lasteraars, den ouders ongehoorzaam, ondankbaar, onheilig;
- 3 Zonder natuurlijke liefde, onverzoenlijk, achterklappers, onmatig, wreed, zonder liefde tot de goeden,
- 4 Verraders, roekeloos, opgeblazen, meer liefhebbers der wellusten dan liefhebbers Gods;
- 5 Hebbende een gedaante van godzaligheid, maar die de kracht derzelve verloochend hebben. Heb ook een afkeer van dezen.

2 Timotheüs 3 vers 1-5

Vat mij bij de hand, Overste Leidsman, en doe mij aan de handleiding van Uw woord naar, daar Gij mij eenmaal bij bepalen wilde, die leidraad volgen ter overdenking van hetgeen Gij mij naar Uw wijsheid belieft te geven, op dit ogenblik. Leid mij, Heere! in Uw waarheid, Uw woord is de waarheid. Amen.

En weet, verstaat, bemerk, zodat gij u daartegen wapent (zie de kanttekening) en anderen waarschuwt, dat in de laatste dagen, ontstaan of aanstaan zullen zware, dat is bezwaarlijke dagen, vol droefheid en gevaar voor de godzaligen. Want de mensen, het merendeel of de meesten hoop der mensen, zullen zijn liefhebbers van zichzelf, eigenlievend, zichzelf beminnde, zoekende erende enz., of gelijk de kanttekening zelve zegt: zichzelf te zeer lievende, van zichzelf te veel houdende en eigen nut in alle dingen zoekende. Laat mij ter zake treden, en bij het woord niet langer ophouden, dan nodig is ter verklaring van de zin van hetzelfde, gedachtig toch dat de letter dood en niets is, noch leven geven kan; maar de Geest in en door dezelve, en daarom is het ook noodzakelijk om de zin en de bedoeling te kunnen verstaan des schrijvers, de letter te verklaren, gelijk wij lezen Nehemia 8:9 : “En zij lasen in het boek, in de wet Gods, duidelijk; en den zin verklarende, zo maakten zij, dat men het verstond in het lezen.”

Maar nu hebben wij bij deze nog een andere uitlegger nodig, Eén uit duizend, die ons in alle waarheid leiden moet, het hart openen, vatbaar en ontvangbaar maken voor Zijn hemels onderwijs in het toepassen aan de ziel, leggen in de harten, binden op de consciënties, bewaren en vruchtbaar maken door Zijn Geest en bedeling Zijner Genade, aan hen die het schrift lezen zullen ; want hoe toch zou ik het kunnen verstaan, zeide de Moorman, als mij niet iemand onderricht! Hem hebben wij nodig, die niet leert als de Farizeeën en Schriftgeleerden, maar als Machthebbende (Matth. 7 : 29). Ja, die beloofde Geest (Joh. 16 : 13). Maar wanneer Die zal gekomen zijn (namelijk) de Geest der waarheid, Hij zal u in alle zwaarheid leiden! Schenkt ons de Heere die beloofden Geest bij aanvang of voortgang in het verstaan van den zin dezer woorden en make Hij het vruchtbaar aan onze ziel; dat zij zo.

Uw licht bestrale mijn ziel. Kom o Heere! En ga met deze woorden naar binnen in ons hart.

Laat Uw fakkel mij toelichten, raak mijn lippen aan met een kool van Uw Altaar en ontdek mij voor alles als een liefhebber van mijzelf.

Eens hadden wij U lief in het Paradijs in Adam onze eerste vader, stam-vader van het ganse menselijk geslacht; het verbondshoofd van allen, in wiens lendenen wij allen begrepen waren, vlees van zijn vlees, en bloed van zijn bloed, geschapen naar Gods beeld.

Eens hadden wij U lief en waren rein voor U, beminden wij U als onze Schepper, Heere, Maker, Man, Koning, Weldoener, Onderhouder en Regeerder!

Maar wij hebben die zalige banden verbroken voor onzalige der hel! Wij hebben die gemeenschap verlaten voor gemeenschap met de satan; wij hebben het aangezicht van U af en de vijand en mensen moordenaar toegekeerd.

Wij hebben het verbond met U verbroken en een nieuw gesloten, dat ons kinderen der hel en der duisternis, tot een slangenzaad en adderengebodsels gemaakt heeft; de eeuwigen toorn en vloek en wraak vorderende gerechtigheid onderworpen van U Rechter van hemel en aarde, Die gewisselijk recht doen zult en moet krachtens Uw deugden en eigenschappen, die door onze zonden geschonden, een eeuwige scheidsmuur daar stellen tussen U God des levens, en de diep afgefallen en onherstelbaar verloren zondaar uit en van zichzelf.

Maar God was in Christus de wereld met zichzelf verzoenende, haar de zonde niet toerekenende. De Borg heeft de schuld op zich genomen voor de gekenden van eeuwigheid, en de uitverkorenen ten eeuwigen leven, die Gij lief hebt gehad met een eeuwige liefde voor de grondlegging der wereld.

Alzo zijn de mensen liefhebbers geworden van zich zelve, en is al het gedichtsel van onze harten, alle dagen alleenlijk boos. Zo woont er in ons, die vleselijk geworden zijn, geen goed; maar wij zijn alle kwaad onderworpen, vijanden van U, slaven der zonden, gebonden aan de ketenen des satans, onmachtig tot het goede, levende in alle vuile lusten en begeerlijkheden, U tergende door onze misdrijven en overtredingen; want ons oog is vol overspel, ons hart vol bedrog, slangenvenijn onder onze tong, vervloeking in onze mond, dood in misdaden en zonden, de tijdelijke, geestelijke en eeuwige dood onderworpen.

De bezoldiging der zonde is de dood, maar de genadegift Gods is het eeuwige leven.

Alzo leeft de mens zichzelf en sterft hij zich zelve. Er is niet één die naar God vraagt; niemand is er verstandig; alle zijn wij afgeweken. Gods beeld hebben wij verloren en dat des satans verkoren.

Levende in het boze als een vis in het water en een vogel in de lucht, is zonde ons element, natuur en lust geworden.

Gewillige onderdanen van de vorst der duisternis, verbondbrekers, onnatuurlijke, liefhebbers van ons zelf, maar op een verkeerde wijze, beminnaars van het kwade, jagende naar de hel, lopende ten verderve, reikhalzende naar de eeuwige verdoemenis, bidden de kinderen des toorns dagelijks, zo niet met hunnen mond, dan met hun hart en daden; Heere verdoem mij! Heere dood mij!

Spottende met God en het eeuwige leven, is het de duivel even hetzelfde of wij in hem geloven of niet, als wij maar niet geloven in God.

Die ons waarlijk liefheeft, Die haten wij, en die ons haat, die hebben wij lief!

Nergens zijn wij van nature feller en heter op dan op ons eigen verderf en ongeluk; naar niets tracht en jaagt men zo zeer dan naar de eeuwige rampzaligheid, pijn en smart; zichzelf en anderen verleidende, niet bozer en vijandiger zich vertonende, dan wanneer hem zijn staat recht ernstig aan den dag gelegd word, zich bemoeiende de getrouwe vermaningen en raadgevingen te ontlopen, zich zelve verdervende.

Op alle mogelijke wijze, richt hij zichzelf het schavot op; maakt hij de ijzeren roeden gereed, stookt hij zijn eigen vuren, bereidt hij dagelijks zijn eigen pijnbank, snellende naar zijn verderf; **ja allen hoe ernstig, schoon, krachtig zij menen te bidden, wat uit het geloof niet geschiedt is zonde; het gebed des goddelozen is een gruwel voor Gods ogen.**

Wie zal nu dat kwaad ontdekken die bronnen openen, die afgronden ontsluiten?

Wie dan de Geest des Heeren, volgens Joh. 16: 8 :

“En Die gekomen zijnde, zal de wereld overtuigen van zonde, en van gerechtigheid, en van oordeel.”

Hoe velen hoorden Paulus prediken, slechts een Lydia haar hart werd geopend, om acht te nemen op de woorden des mans Gods. Het is te vergeefs dat Paulus plant en Apollos nat maakt, als de Geest des Heeren de wasdom niet geeft. Hij die plant is niet, noch hij die nat maakt is niet; maar God die de wasdom geeft.

Blinde ogen moeten geopend, dove oren horende, stomme monden sprekende, harde, ijzeren, toegeslotene harten verbrijzeld en vermurwd, misleide verstandem verlicht worden door de Geest des Heeren en de adem Zijns monds, het zwaard Zijns geestes, dat doordringt door de verdeling der zielen en des geestes en der samenvoegsels, en des mergs, en een oordeler is der gedachten en der overleggingen des harten.

Het is de Geest die levend maakt, en roept de dingen die niet zijn alsof zij waren; het is de Geest, Die zweven moet op de afgronden der wateren en de bodem onzer ongerechtige zielen, die hare sluizen moet openen en hare fonteinen ontsluiten, en de zeeën doen doorbreken uit hare windselen, en de rivieren en stromen van ongerechtigheden onze ziele laten overlopen!

Waar het gebod gekomen is, is de zonde levendig geworden, want zonder de wet is de zonde dood.

De wet bedreigt, vervloekt, eist, slaat, benauwt, perst en drilt tot voldoening en betaling.

Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, dat hij dat doet.

De mens, die deze dingen doet zal leven, maar ook integendeel die dezelve, de volkomen, innige, algehele, onbepaalde en volkomen betaling van al de eisen, delen en verplichtingen van de wet, die heilig, wijs, en goed is, niet doet, betracht, maar overtreedt en blijft overtreden, blijft schuldig aan hare eisen, ligt onder haar vloek, verwachtende de eeuwige verdoemenis, om beide naar ziel en lichaam gestraft te worden, met eeuwige weeën!

De geestelijke dood zijn wij in het verlies van Gods beeld, de tijdelijke schoon dagelijks bijzonderlijk bij het scheiden van ziel en lichaam; en de eeuwige in de hel onderworpen.

Liefhebbers van het kwade, doende de wil van de vader der leugen, menende te zien, verstandig en wijs in eigen ogen, verachters der roepstemmen, verwerpen wij de vermaningen, slaan de raadgevingen in de wind, menende te staan vallen wij plotseling in de hel, als Gods genade ons niet bewaart en bij tijds ons de ogen opent, ons hart ontsluit, ons verstand verlicht, ons aan ons zelve ontdekt en ons met onze verdoemelijke, walgelijke, Gode mishagende en ontterende gedachten, vonden, werken en daden bekend maakt, ons niet krachtig aangrijpt, van onze hoogten neerslaat en onder het gevoel van de vloek des Almachtige brengt.

Heilige en rechtvaardige Vader, de wereld heeft U niet gekend maar deze hebben bekend, dat Gij mij gezond hebt! Wijzen en verstandigen is het verborgen gehouden, en de kinderkens geopenbaard, schoon zij van nature alle dezelfde wijzen en verstandigen zijn in eigen ogen en kinderen des satans en der verdoemenis gelijk in het doopformulier gezegd wordt; als de Geest ons niet overtuigt van onze misdaden en zonden erfschuld en smet, als in Adam van Gods Verbond vervallen, die er de grootste bij gedaan hebben van de Heere der heerlijkheid te hebben gekruist, en alzo de weg ter behoudenis verdorven hebben.

Alzo van zonde: "dat is, dat wij zwaar gezondigd hebben, dat wij in Hem als de ware Messias niet geloofd hebben, maar Hem als een goddeloze gedood; van gerechtigheid: dat Ik onschuldig gedood ben, en rechtvaardig zijnde voor onrechtvaardig geleden heb; en van oordeel, als machthebbende, om alles regerende en richtende ook de ongelovigen tot de eeuwigen dood te veroordelen; want het ongeloof is de grootste zonde, gelijk er geschreven staat, Joh. 3 : 18 **“Die in Hem gelooft, wordt niet veroordeeld, maar die niet gelooft, is alrede veroordeeld, dewijl hij niet heeft geloofd in den Naam des eniggeboren Zoons van God.”**

En dit is de zonde, dat zij niet geloofd hebben in Hem, Die Gij gezond hebt.

Wat kennen wij daarvan? Nu is de vraag, wat weet ik daarvan?

De wet heerst over de mens zo lang als hij zichzelf leeft; namelijk, in al zijn doen en werken gerust daar voort blijft leven, aan zichzelf genoeg heeft, zichzelf lief heeft, bemint, eert enz., want een vrouw die onder de man staat, is aan de levende man verbonden door de wet: maar indien de man gestorven is, zo is zij vrijgemaakt van de wet des mans.

Christus is het einde der wet, een iegelijk die gelooft. De wet moet ons een tuchtmeester tot Christus zijn, dat wil zeggen, de wet is ongenadig en eist volkomen voldoening van alle haar eisen en rechten, zodat die er bij of afgedaan zal hebben, of liever gezegd die haar niet volkomen beleefd zal hebben (en wat zal een dode leven, blinde zien, dove horen, kreupele gaan en stomme spreken), in de eeuwige verdoemenis geworpen zal worden.

En zonder de wet leefde ik eertijds, maar als het gebod gekomen is, zo is de zonde weder levendig geworden: want wij weten dat de wet geestelijk is, maar ik ben vleeselijk verkocht onder de zonde.

En die in den vleese zijn, kunnen Gode niet behagen. God is een Geest, en die Hem aanbidden moeten Hem aanbidden in Geest en in waarheid. Hij is met de mond en de lippentaal niet gediend.

Hij is een kenner der harten en proever der nieren; alle dingen liggen voor Zijn alziend en heilig oog naakt en geopend.

Met de mond belijdt men ter zaligheid en met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid.

Niemand kan gemeenschap met de Heilige en Vlekkeloze hebben; voor Wie de hemelen niet zuiver zijn, dan die opnieuw in de vorige betrekking tot God weder gebracht is, in de staat van heiligheid, onschuld en volkomen rechtvaardigheid.

God kan geen gemeenschap hebben met het kwade. Hij haat het kwaad en een iegelijk die hetzelfde doet. Er staat, een eeuwige scheidsmuur, er ligt een eeuwige afgrond tussen God en de mens, gelijk hij in Adam is gevallen. God kan van Zijn recht en natuur niet afstaan, kan Zich Zelve niet verloochenen.

De mens is vrijwillig, moedwillig van God afgefallen, hij heeft niets te betalen, kan noch wil niet tot God wederkeren. Hij ligt onder de heerschappij van de zonde en de macht, en de tirannie des Satans, hij is een kind van de vader der leugen, hij kan niet anders dan zondigen, al zijn doen is zondigen, zijn natuur is zonde.

Arglistig toch is het hart des mensen, ja dodelijk, wie zal het kennen? Hier is het veld te groot om ons in te wagen, de zee te uitgebreid om ons in te begeven; namelijk de overdenking van alle deze dingen; want ieder der zelve toch zou een boekdeel vereisen.

Het grootste is als de Geest des Heeren ons door Zijn Woord en wet door het openen van onze ogen en harten vatbaar en ontvangbaar gemaakt heeft om dat eindeloze eeuwige register onzer zonden in te zien van onder het diepste der hel tot aan het hoogste der hemelen zich uitstreckende.

Wat ken ik daarvan? Gewichtige vraag! Hoe ver ben ik ontdekt.

Ben ik ontdekt, ben ik ontkleed; ben ik gekleed naar de ziel?

Ben ik nog geheel in de natuurstaat zonder enig waarachtig ziels ontdekkend gezicht mijner zonden, die mij tevens door de Geest des Heeren uit doen zien naar verlossing?

Geve de Heere ons waarheid om de waarheid te erkennen en onszelf niet te bedriegen; schenke het de Heere ons wie het Hem behaagt bij aanvang of voortgang zonder zelfbedrog; want wie schaden wij daar meer door dan ons zelf?

God wordt door onze zonde meerder noch minder; de zaligen hebben olie voor zichzelf ontvangen, de duivelen zijn buitengesloten met al de verdoemden en niet opgeschreven ten eeuwige leven.

Wie bedriegen wij nu meer door ons zelfbedrog dan onszelf?

Mocht de Heere ons de dwaasheid er van eens helder en duidelijk doen inzien! **Wij zouden zo bang en bevreesd worden, van iets over te nemen of onszelf toe te eigenen, als wij het nu zijn dat iemand ons iets ontnemen zal, dat wij hebben gestolen en het onze niet is geworden.**

Wij zouden zo begerig worden naar waarheid als nu naar leugen. Wij zouden de oprechtste, getrouwste, zuiverste, scherpste middelen opzoeken met zoveel macht en kracht, zo ver ons gegeven mocht worden, als wij ze nu ontlopen en verwerpen.

Zelfbedrog is al onder het eerste daar van wij ontdekt moeten worden, en dat is natuurlijk in de ontdekkingsweg het eerste. Als de zondaar toch aan zichzelf ontdekt wordt, begint hij te zien dat hij heeft gedwaald, dat hij ter hel liep, dat hij van God al meer en meer af liep, om zo te spreken, gelijk die rijke jongeling ook met alle zijne vermeende deugden, plichten en gerechtigheden. Dat hem de dood was, wordt hem ten leven, en dat hem leven was wordt hem de dood.

Alles verandert: zijn boeken die hij leest, het gezelschap dat hij opzoekt, de gebeden die hij doet of doen mag en moet. Hij ontloopt het vorige, zich uitstreckende en heengetrokken wordende tot iets dat hij nog niet kent. **Hij dwaalt nog wel, maar hij ziet dat hij dwaalt.** De letter ontvalt hem.

Hij wordt bevreesd voor zelfbedrog, schoon ook hij die bij aanvang ontdekt is, nog op menige bank en klip jaren lang soms vast kan geraken, tussen de klippen van ijdelheid en zelfbedrog, tot dat de Geest des Heeren hem losmaakt en genade hem vrij maakt in de haven der rust, Jezus Christus.

Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God, door onze Heere Jezus Christus.

Hij wordt gevonden van die naar Hem niet vraagden; op de dag zijner heirkraft is Zijn volk een zeer gewillig volk.

Het doel is hier niet een kort samenstel van godgeleerde waarheden te schrijven, o neen, mijn plan is al gans anders gelopen, dan ik het mij voorgesteld had; ik heb mij moeten laten leiden, hoop ik; enigermate. Tenminste heb ik die leidraad gewenst te volgen, die mij onder het schrijven voorkwam. De Heere brenge mij waar ik wezen moet en als Zijn pen neme Hij mij in Zijn hand om waarheid en geen leugens te schrijven, kort, bondig, en zakelijk, ernstig, deftig, krachtig, als het mij geschonken mag worden door de Geest des Heeren!

De mens overdenkt zijn weg; maar de Geest des Heeren bestiert zijn gang.

Wij zijn bedriegers, verleiders en verkeerde liefhebbers van onszelf.

Dat is reeds begonnen in het paradijs. Gen. 3 : 5 “Maar God weet, dat, ten dage als gij daarvan eet, zo zullen uw ogen geopend worden, en gij zult als God wezen, kennende het goed en het kwaad.”

Vandaar; Joh. 9 : 41 “Jezus zeide tot hen: Indien gij blind waart, zo zoudt gij geen zonde hebben; maar nu zegt gij: Wij zien; zo blijft dan uw zonde.”

Zijn wij dan ook blind, vroegen zij de Heere. Alzo hindert ons niets meer dan onze mening van te zien en de gedachte van verstandig te zijn. Vandaar ook is de vraag: waar is de wijze? Waar is de schriftgeleerde? Waar is de onderzoeker dezer eeuw? enz. Want allen zijn wij gevangen en bevangen door de oversten der macht des lichts, des geestes, die werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid.

Zo vraagt een Farao, wie is de Heere, wiens stem ik gehoorzamen zou?

Zo ging er een gebod uit, dat niemand iets van een andere God zou vragen dan van de koning.

Zo wil de satan, dat wij voor hem neder zullen vallen en hem aanbidden; en zo de vader wil, willen zijn kinderen.

Alles moet voor ons neder vallen en buigen.

Alles moet ons dienen, wij moeten boven en voor allen zijn, ja boven God in de hemel en de engelen Zijner kracht; wij willen alles aan onze voeten onderwerpen. Ieder wil Koning zijn, en denkt een koning te zijn, en handelt als een koning, zowel de armste bedelaar als de rijkste monarch! Want een aard en natuur hebben wij allen gemeen. Niemand geeft de ander toe in hoogmoed, trotsheid, opgeblazenheid, enz.

Alles moet zich om ons en voor ons bewegen, of wij zijn niet in ons element. Als allen ons vleien, dan zijn wij in onze schik, als alles ons naar wens, gedachte en begeerte gaat, dan zijn wij handelbaar, en ander ondraaglijk en onhandelbaar. Als ieder ons schatting toebrengt, het zij onze eer, aanzien, hoogheid, macht, gezag, gaven, talenten, rijkdom, vermogen, schoonheid, vaardigheid, vlugheid, of wat het ook zijn moge.

Ons ik moet gekitteld, gestreeld, gevoed en onderhouden worden ten koste van alles; ons ik is dat monster in het labyrint gelijk, dat alles verslond wat hem genaakte.

Ons ik doet ons met Nebukadnezar zeggen, is dit niet het Babel dat ik gebouwd heb?

Ons ik doet ons een verzadigde blik op het werk onzer handen slaan.

Ons ik stoot anderen van de troon en zet er ons zelf op. Vandaar alle haat, nijd, twist, tweedracht, verdeeldheden, doodslagen, dieverijen, ontuchtigheden, begeerlijkheden en al wat tegen de wet Gods is.

Dat ik deed Kaïn Abel doodslaan, dat ik deed Saul David zoeken, en Absalom zijn vader vervolgen ; dat ik deed Achab Elia's ziel zoeken ; dat ik veroorzaakt alle die oorlogen, rampen, dienden, ongelukken; dat ik brengt ons in de hel en eeuwige verdoemenis. Dat ik staat tegenover Gods woord, wet, wil, en welbehagen. Dat ik moet gedood, veranderd, vernieuwd, gekruist worden.

Wij moeten een ander nieuw ik van boven ontvangen, overeenkomstig Joh.3 : 5, die niet wedergeboren wordt uit water en Geest, kan in het Koninkrijk Gods geenszins ingaan. Het oude is voorbijgegaan, ziet, het is alles nieuw geworden. Geen nieuwe lap op een oud kleed of nieuwe wijn in oude lederen zakken; anders bersten die zakken en scheurt dat kleed, en wordt de wijn uitgestort ter aarde, en deugt het kleed nergens toe.

Zo zijn wij liefhebbers van onszelf, namelijk van de zonde, het kwade, de duivel, en bedorven vlees en bloed, lusten, begeerlijkheden, zin en wil, hoogmoed, eerzucht, begeerlijkheid der ogen, grootsheid des levens, en begeerlijkheid des vleeses. Zijnde de hoofden van het ganse ontelbare leger dat als de vorse bij Farao onze huizen, tafels, bedden en alles vervult.

Het is de troep des satans; haar keel is een geopend graf; met haar tongen plegen zij bedrog, slangenvenin is onder haar lippen, welker mond is vol van vervloeking en bitterheid, haar voeten zijn snel om bloed te vergieten, vernieling en ellendigheid is in haar wegen, en de weg des vredes hebben zij niet gekend.

Vandaar heeft de wereld het hare lief, niet om de anderen, maar om zichzelf.

Niemand heeft zichzelf lief dan die zichzelf haat.

Dit schijnt een tegenstrijdigheid te zijn en is toch een waarheid. Het is het woord des Heeren, zo wie zijn eigen leven lief heeft boven Mij, of niet haat, is Mijs niet waardig! Die zijn kruis niet opneemt, zichzelf verloochent en Mij navolgt, kan Mijn discipel niet zijn.

Niet de houten en geschilderde kruizen der Roomsers, niet de levenloze van vloek en straf onthevene kunstprediking der zogenaamde Remonstranten of valselijk genaamde Gereformeerden.

Niet onze eigengerechtigheid, kruisigingen, boetedoeningen, kastijdingen, opofferingen; o neen, die komen allen uit dat zelfde verkeerde ik voort.

Het zijn op zijn hoogst genomen, Engelen des satans in de gedaante van Engelen des lichts, schoon wij dit meer toepassen op hen die de kracht van het kruis wegnemende, het schijnen te prediken.

Christus een vloek geworden voor vervloekten volgens Gal. 3 : 13, en andere plaatsen: Christus heeft ons verlost van de vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons, opdat Hij ons met God verzoenen zou; en volgens Rom. 6 : 4 enz. wij dan zijn met Hem begraven door de doop in de dood, enz. en eindelijk Openb. 3 : 17 want gij zegt : ik ben rijk, en verrijkt geworden, en heb geen dings gebrek: en gij weet niet dat gij zijt ellendig, en jammerlijk, en arm, en blind en naakt.

Dat slaat onze eigenliefde de bodem in! Christus een vloek geworden voor ons, die gekend zijn van eeuwigheid; maar niemand dat vooraf wetende komt de roepstem aan allen; want, staat er geschreven, het verborgene is voor de Heere, onze God en het geopenbaarde voor ons en onze kinderen.

Hij rechtvaardig voor de onrechtvaardigen, Hij de onschuldige voor de schuldigen.

Niemand, dan die zijn eigen leven verliest, is een geschikt voorwerp voor Christus.

Komt tot mij alle vermoeden en belasten, vanwege uw zonden en ongerechtigheden! Die dorst heeft naar de stromen des levenden waters, die kome en neme de wateren des levens om niet. Hongerigen worden met goederen vervuld, en rijken ledig weggezonden. Die niet heeft te betalen, voor die wordt betaald en is reeds betaald geworden. Naakten worden gekleed, blinden ziende, doven horende gemaakt, namelijk die zichzelf alzo hebben leren kennen.

Alles moeten wij haten, wat niet naar Gods Woord is; alles wat ons van de ware Christus afhoudt; alles wat ons slechts een valse, voorbijgaande, schijn en bedrieglijke vrede belooft.

Alles dat de breuk op het lichts geneest en heelt.

Alles dat het bloed en het kruis van Christus krachteloos maakt.

Alles wat den oude mens oplapt, omhangt, omkleedt, en niet ontkleedt, ontdekt, vernietigt en verbrijzelt.

Alles wat een nieuw huis op een oude, verrotte en vermolmde Adams grond wil doen zetten.

Alles wat de paarden achter de wagen doet spannen.

Alles wat ons over de muur wil helpen, in plaats van door de rechte deur te doen doorgaan.

Al hetgeen nog wat mee wil brengen en mee betalen bij Christus al betalende gerechtigheid.

Alles wat nog enige geschiktheid, hoedanigheid of bekwaamheid in de mens stelt.

Als een Remonstrant moeten wij bekeerd worden, en als een Gereformeerde wandelen. Het geloof is een gave Gods, en een gave kan niet betaald of gekocht of medegegeven worden, anders houdt het op een gave te zijn. Maar ook wederom omdat het een gave is, moeten er bedelaars zijn, begerige, hongerende, en dorstende gemaakte.

En dat maakt de Heilige Geest de gekenden van eeuwigheid op Zijn tijd en wijze. Daartoe gebruikt de Heere gewoonlijk middelen: het onderzoek en de prediking van het Woord, het gebed, godzalige en de rechten weg wijzende schrijvers, goede, getrouwe raad en bestier, enz. nochtans alleen door Zijn Geest als middelen en sleutels in de hand des Geestes, en meer niet. Een ieder gaat verloren om eigen schuld. Niemand zal God de schuld kunnen geven; want alle mond zal voor Hem gestopt zijn, volgens Rom. 3 : 4 "Doch God zij waarachtig, maar alle mens leugenachtig; gelijk als geschreven is: Opdat Gij gerechtvaardigd wordt in Uw woorden, en overwint, wanneer Gij oordeelt."

God heeft ons recht geschapen in Adam. In hem zijn wij van God afgefallen en hebben Zijn beeld verloren, en bekrachtigen dat dagelijks met onze gedachten, overleggingen, woorden, werken en daden.

Die behouden wordt, die wordt uit genade behouden, en die verloren gaat, die gaat om zijn eigen schuld verloren en daar druist de natuur het meeste tegen aan, hetgeen alleen en het meest tot Gods eer is; en daar zal hij door genade met zijn ganse hart voor en in moeten vallen, of hij valt in de hel en het eeuwig verderf, daar weening zal zijn der ogen, en knersing der tanden.

Alles moet naar Gods Woord zijn, of het is ijdel.

Wij komen in geen aanmerking. Geen gevoelen boven of buiten het Woord komt in aanmerking.

Dat is ons ongeluk, en komt uit onze blindheid, eigenliefde, bedrog des satans en verleiding der wereld, om bij het woord Gods bij en af te doen.

Geen gevoelen deugt, dat niet op de waarheid gegrond is, uit de waarheid gehaald wordt, en door de waarheid in ons gewerkt is, overeenkomstig Zijn eigen wil en woord.

Hier moet alle reformatie of hervorming vandaan komen.

Alle andere reformatie is deformatie, en elk ander reformeren is deformereren.

Een ieder zie toe voor zijn eigen ziel en ik voor de mijne, geve de Heere! Och wat zullen wij zeggen?

De Heere zie genadig om Zijns zelfs wille voor en in ons toe!

Echter blijft de verplichting, krachtens onze schepping op ons rusten, en kan niemand zichzelf vrijpleiten met onkunde, onmacht, gelegenheid, tijd, omdat al die dingen door de zonde ons overgekomen zijn; het zijn allemaal ijdele uitvluchten. Wij mogen voor de mens er de mond vol van hebben; maar voor de Heere zal hij gestopt zijn.

Het eigenlievend hart wil bij het Woord bij en afdoen, omdat het klare, naakte, eenvoudige, duidelijke en krachtige, onopgesmukte Woord des Heeren ons te eenvoudig en ondraaglijk is, als wij bij aanvang en voortgang niet telkens bekeerd worden; namelijk die de waarachtige bekering, het afsterven van de oude en de opstanding van de nieuwe mens hebben mogen ondervinden en dagelijks blijven ondervinden en zullen blijven ondervinden tot aan hun dood toe.

Hoe de eigenliefde ons in alles hinderlijk is.

Gij, Heere! kent mijn eigenlievend, tegen Uw wil gekant haar naar de oude mens.

Mijn blindheid, hoogmoed, eigenzin en wil, volgen van mijn lusten, begeerlijkheden, geneigdheden, prikkelingen en aanlokselen des vleeses, navolgen van mensen, zelfs onbehoorlijk van Uw kinderen. Het stellen van het vlees boven de Geest, het nietig schepsel boven de Heere.

Hoe wij telkens onze wil verkiezen voor en boven de Uwe, als wij niet telkens worden omgekeerd.

Hoe wij het mindere, aardse, nietige, ijdele, zienlijke en vergankelijke kiezen boven het eeuwige, blijvende, U behagelijke, zoete en aangename voor de ziel, die door U in de daad veranderd en bekeerd is. Hoe wij slijk kiezen boven goud en valse voor echte parelen; hoe wij schijn kiezen voor zijn, en de gedaante voor het wezen.

Hoe wij ons laten slingeren door het schepsel her- en derwaarts; hoe wij, tenminste ik, vastheid missen in U; hoe ik door eigenliefde en vleeselijke gezindheid het schepsel gekozen heb boven de Heere, en de dienaar boven den Meester.

Hoe ik, door het vlees te sparen, de Geest heb bedroefd, en Uw licht heb verdonkerd, tegengestaan, uitgeblust en verdreven, en mijzelf teruggetrokken heb en telkens terug trek, als Gij mij niet krachtig telkens omkeert en bekeert, in het donkere en duister hol van mijn eigen wil, mijn ware gevangenis. Gij weet en ziet voor Uw ogen, o Heere! hoe ik mijzelf meer bemin dan U! en U nog zo weinig lief heb met mijn ganse hart en alle door U mij geschonken vermogens, krachten en gaven der ziele.

Gij weet mijn ontrouweden op ontrouweden, en hoe ik de breuk dagelijks meerder en groter en uitgebreider maak, in plaats dat ik mij tot U wenden zou, ontbloot van alle krachten, begeerten, voornemens buiten U.

Gij weet en ziet mijn vleeselijke lusten en begeerlijkheden, mijn denken en praktiseren op onderscheidene en onbehagelijke dingen, en de weinige strijd daartegen in mijn ziel.

Gij ziet het, hoe ik ellendig schepsel, als rond gevoerd word en misleid door de zonde en ongedode begeerlijkheden, die mijn ziel bezetten en omringen als heirlegers om Jerusalem.

Gij weet mijn zwakheid en slapheid, och ware het een zwakheid, daar Uw kracht in openbaar werd!

Gij weet mijn ontrouweden van begin af aan, zo door het opvolgen mijner lusten in slaap, eten, drinken, en duizenden andere dingen, die buiten het geloof zonden zijn, en het vlees vaak voeden tot begeerlijkheid. Hoe mijn mond tot U nadert en niet mijn hart.

Hoe lust, gemak, eer, mensenbehagen, keizers vriend te blijven, mij U doet verloochenen!

Hoe mijn drift en haastigheid tegen Uw waarschuwingen; mijn bouwen, planten, nat maken, begieten buiten Uw zegen blijft, omdat ik Uw stem niet heb gehoord, Uw licht niet gevolgd, Uw wil niet heb betracht tegen alle Uw menigvuldige roepstemmen en vermaningen.

En nog geloof ik dat mijn belijdenis niet oprecht is, dat mijn pen vaak vaardiger is dan mijn wil; maar Gij, Heere! kent de strijden, angsten, noden en bezwaren van Uw eigenzinnige dienstknecht; zo ik dat wezen mag of worden in de daad en waarheid.

Gij kent, niet tot mijner verontschuldiging maar ter beschuldiging, de menigvuldige verzoeken, aanporringen en het woelen van zelfs Uw kinderen tegen elkander; want de leden zijn tegen zichzelf verdeeld, omdat zij het met het hoofd niet eens zijn.

Hoe had die dingen mij toch niet te meer en nauwer en innige aan U moeten doen verbinden en aansluiten!

Hoe had ik zonder Uw wil en gunst niets moeten willen doen, bedenken en overleggen.

Hoe ligt de bron, oorzaak en eerste beweegreden, de fontein van al het mij nu als overstromend kwaad niet in mijn allereerste ongedode en onbesnedene lusten en begeerlijkheden, ook toen Uw licht mij bestraalde en Uw Geest mij geleidde.

Gij hebt mij verlaten, omdat ik U heb verlaten.

Gij hebt mij overgegeven aan het goeddunken mijns harten en besluiten doen nemen die niet goed zijn. Gij hebt mij in dingen gebracht, daar ik niet uit kan komen, door het niet opvolgen van de eerste stemmen, licht en raad van Uw mond door Uw Woord en Geest tot mij gesproken!

Zijn het niet mijn eigen zonden, die mij kastijden, mijn eigen ongerechtigheden die mij benauwen?

Maar, o Heere! Gij kent Uw maaksel, Uw ontrouw, nietig en ijdel schepsel, dat niet anders dan kwaad doen kan buiten Uw Geest! Mijn hoogmoed kastijdt mij.

Mijn zinnelijkheid kastijdt mij.

Mijn haastigheid en voorbarigheid kastijden mij.

Mijn verlochendheid en volgen van mijn meer vleselijk gemak en rust, ja lekkere mond en gulzige keel kastijden mij.

Mijn gehoor geven aan het schepsel en liever hen dan U tot vriend te houden kastijdt mij! Heb ik de armen geacht als U, de naakten gekleed als U? Ben ik de behoeftigen naar en boven vermogen te hulp gekomen met raad en daad als U? Heb ik de kleinen bezocht?

Ik mag het niet ontkennen, Gij hebt mij een nieuw hart gegeven dat liever de kastijdingen dan eer en lof begeerde. Nu veracht ik wat ik straks aangriep.

Het ene ogenblik schrik en sidder ik voor hetgeen ik het ander met alle gretigheid omhels. Bracht Gij mijn hoogmoed niet onder, ik zou mij verheffen midden onder Uw slagen, als de golven en baren der zee door de stormen opgejaagd en tot bergen hoogten verheven worden. Ik zwol op als een adder en padde en verhief mijn dikke hoog verhevene schilden tegen U, Almachtige!

En hoe dikwerf heb ik dat niet gedaan! Is er één zonde die in mijn hart en vlees niet woont in de ergste en slimste mate? Niet één.

Wie heeft mij bewaard voor meerdere en Uw Naam nog meerder ontheiligende en uitbrekende daden dan Uw goedheid en goede hand en bewarend oog aan mijn ziele en lichaam?

Wie heeft mij hier gebracht als in het verborgene Uwer tent?

Wie geeft mij lust tot ontdekking, waarheid, als het waarheid wezen mag?

Wie schenkt mij gezondheid, kracht, lust en opgewektheid?

En bezwijk ik soms onder de golven mijner zonden, Gij vat mij weer bij de hand, en ik heb de diepte der zee niet bewandeld, of Gij doet mij weer treden op de hoogten harer golven! Gij stilt de zee en het gedruis der baren en stormen. Uw Raad zal bestaan en Gij zult al Uw welbehagen doen.

Hoe alle dingen medewerken ten goede, dengenen die naar Gods voornemen geroepen zijn.

Gij lieden hebt het wel ten kwade gedacht, maar God heeft het ten goede gedacht, zeide Jozef tot zijn broederen. Ja als Gods volk eens geloven mogen, dat alle dingen hun medewerken moeten ten goede, ook zelfs de zonden, o dat is in die ogenblikken balsem en olie in hunne diep gewonde en verslagene zielen!

Het doet hun genade roemen en Jezus liever hebben, hun pad wederom bemoedigd lopen, vergetende wat achter is, en zich uitstreckende naar hetgeen dat voor is.

Niet vergetende 's Heeren weldaden bij hun ondankbaarheid.

Niet vergetende 's Heeren trouw bij hun ontrouw.

Niet vergetende 's Heeren liefde bij hun liefdeloosheid.

Niet vergetende 's Heeren bewaring bij hun stoute zonden.

o Heere! ontvonk mijn hart tot Uw liefde. **Twee kolen heb ik in mijn hart: een pestkool en een vuurkool**, die brandt van liefde tot Jezus, mijn Heere en Zaligmaker.

Schoon ik Hem nog zo weinig ken en dien. Maar hij kent mij beter dan ik Hem en mijzelf, ja Hij kent ook beter wat ik van Hem ken, dan ik weet wat ik van Hem ken.

Hij verkwikt mij in de nood, en laat het water, nee lieve Jezus, mijn zoete Heere en Bruidegom! niet boven de lippen komen. Als ik slagen meen te krijgen kust Hij mij.

Als ik denk dat Hij mij verwerpen zal, sluit Hij mij in Zijn liefderijke armen.

Als ik meen in het donker te zullen gaan zet Hij mij in het licht; en als ik denk te zinken grijpt Hij mij bij de hand, en spreekt mij beschamende moed in de ziel.

Als de satan mij moedeloos zoekt te maken, en mijn ongelovig hart mij alles wil doen neerleggen, waar Hij onder de grootste trouweloosheden mij nog toe geroepen heeft, ja als mijn vrienden mij slap zoeken te maken, versterkt Hij mijn handen in Hem.

Niet om te behouden wat Gij wilt laten vallen, noch op te rapen, wat Gij wilt laten liggen.

Mijn roeping, zo ik er een hebben mag, is toch niet anders of voornamelijk dan, zoveel het mij gegeven mag worden, waarheid en oordelen te verkondigen; want daarmede hebt Gij mij in dit strijdperk doen treden. Ik heb niet gezocht, daar ik in gekomen ben, schoon ik het om mijner zonden en ontrouwheid wil verloren heb of na aan het verdwijnen is.

Gij hebt mij toegelaten te komen in strikken en kuilen, putten en roofspelonken om mij daar te leren, wat ik elders niet zou geleerd hebben.

Gij hebt mij in de grond doen graven van mijn eigen en anderen hart, dat een is, want wij zijn elkanders spiegel en beeld.

Gij hebt mij onder dat alles willen bewaren; mijn trouweloosheden wilt gij mij vergeven.

Ja, Gij hebt ze mij vergeven, en zult ze mij vergeven, anders ware het met mij gedaan; maar Uw trouw en goedertierenheden duren eeuwiglijk!

En welke zal nu de weg zijn? Het is U bekend, o Heere, mijn Leidsman en mijn God! Ik heb het ook niet te weten; ik heb niet te weten, dan U te volgen!

Mijn dwaasheden kastijden mij; maar Uw genade balsemt de slagen, heelt de wonden en verzacht de striemen! Alle dingen hebt gij, dat gevoelt mijn ziele, mij mede doen werken ten goede.

Dank zij Uw leiding! Dank zij Uw liefde, dank zij Uw trouw, dank zij Uw Genade; eeuwig dank zij Uw eeuwige ontferming; eeuwig dank Uw grondeloze liefde!

Ja Uw gunst sterkt meer dan de uitgezochtste spijs. Uw liefde maakt alles licht, Uw Genade alles heerlijk, Uw trouwe alles zoet, Uw bewaring alles zalig. Ja, mag ik zeggen, ik ben in Uw handpalmen gegraveerd en mijn muren zijn steeds voor U.

Hoe de zaken daar wij thans in verkeren om onze zonden ons overkomen.

Hebt Gij mij tot hiertoe als bij de hand gevat, leid mij verder niet naar mijne, maar uw wil, o Heere!

Leid mij in de waarheid om Uws Naams en Verbonds wil, U ter verheerlijking, en mijn ziele tot zaligheid! Uw waarheid alleen zal bestaan en al het andere zal vergaan!

Laat mij daarom door Uw genade zo veel het U behagelijk kan zijn, alleen de waarheid zoeken.

Gij weet toch, dat ik van mijzelf enkel leugen en minder dan ijdelheid ben! Kom o Koning!

Stoot onze raderen en wagenen omver met al wat er door ons en anderen op geladen is.

Toon mij de weg, die ik heb te gaan! U ter verheerlijking, schoon Gij niet meerder wordt door mijn lof noch minder door mijn zonden! Leid mij in het rechte pad om Uws Naams wil o Heere der Heirscharen!

Trek mij, dan zal ik U nalopen! Leer mij, dan zal ik geleerd zijn!

Bekeer mij bij voortgang, dan zal ik bekeerd zijn. Behoud mij, dan zal ik behouden zijn.

Breng mij daar waar ik wezen moet en daar waar ik niet wezen moet. Uw wil en Raad zijn de beste!

Toon mij niet alleen de wegen; maar neem mij op en zet mij op het rechte pad en spoor, dat ter hemelstad geleidt. En hebt Gij mij daarop genadiglijk gebracht; laat mij dan niet dwalen van Uw wegen! Gij weet wat er sedert vele jaren geschied is, wat van U en wat van mij geweest is.

Het kwade was van mij, het goede van U.

Verbreek mijn wil en laat mij de Uwe alleen en geheel volgen in bezaaide en onbezaaide landen!

Ieder ogenblik heb ik behoefte aan licht, kracht en genade.

Och mocht het mijn innige, gedurige werkzame en zich tot U openbarende werkzaamheid en behoefte zijn!

Gij hebt te gebieden en het staat er, te spreken en het is er.

Om mijner zonden wil heb ik alles verbeurd, maar Uw genade heeft alles verdiend!

Uw bloed reinigt van alle zonden! Uw liefde bedekt alle fouten.

Uw genade vergeeft alle ongerechtigheden die noemloos, ontelbaar zijn.

Gedenk niet de zonden mijner jonkheid, bad David, en daarna: reinig mij van verborgene afdwalingen.

Bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt!

Maar onze zonden kastijden ons, onze overtredingen bedekken ons; onze ontrouweden vervolgen ons; onze nalatigheden en slaperige toestand baren ons al die kommer, moeite en verdriet.

Mocht het nog maar kommer, moeite en verdriet zijn!

Maar de plaag is nog geneeslijk, de breuk is nog niet dodelijk, de ziekte is nog dragelijk; het juk nog niet drukkend genoeg. Wij kunnen ons zelf nog redden, genezen, en verlossen.

De mond is wijd genoeg, maar het harte is nog nauw, niet in U voor Uw kinderen, maar in hun zelf!

De vijanden zoeken te vissen in troebel water en luiden de klokken van vreugdegejuich; maar als zij Gods kinderen, gelijk hun Heere aan het kruis hebben geslagen, zal het hun eigen dood en verderf wezen. Ik bedoel de Rooms en al wat Rooms, dat eigen gerechtigheid is; daar mensenvonden en wetten gesteld worden boven het eeuwig Evangelie; daar een valse leer wordt verkondigd in boeken en geschriften, op predikstoelen en katheters, in huisgezinnen en Catechisaties, in het openbaar en in het bijzonder. Alles toch wat bij het Woord des Heeren bij of af doet moet wegvallen als kaf voor de wind, en als stoppels voor de gloed.

Maar zullen wij op de steen bijten en op de vijand gram worden? Bewaar er ons genadig voor Heere! Laat ons voor hen bidden, zij weten niet wat zij doen.

Neen! laat ons liever onze eigen zonden in deze onze straffen zien; opdat de straffen ons de zonden zelf openbaren.

Gij kunt mij leiden in de wand der gruwelen onzer zonden en ongerechtigheden zo veel en zo ver U welbehagelijk zij! Kom dan en vat mij bij de hand!

Hebben wij de Koning der koningen verlaten; wij hebben een aardse in de plaats gekregen.

Hebben wij Uw wetten en geboden met voeten getrapt, wij hebben menselijke in de plaats gekregen.

Hebben de ouderlingen geen acht gegeven op de wolven en vossen en de verkeerde leringen der leraren, hun is de raad ontnomen.

Hebben de leden stemmelooos zich gehouden, hun is de stem ontnomen.

Zijn de ban en de tucht niet gebruikt geworden, zij zijn weggenomen en verboden.

Hebben wij ons te veel aan het uiterlijke vergaapt, het wordt weggevaagd.

Hebben wij onze deuren wijd opengezet voor alle verkeerde leringen, de Remonstrantse zuurdeeg heeft zodanig de overhand gekregen, dat zij Kerk en Staat geheel en al doorzuurd heeft, daarom hebben zij ook de artikelen die tegen hen waren uitgespogen, omdat zij het rijk nu geheel en al in hadden.

En nu zullen wij liegen geen Gereformeerden te zijn, en zo God en Christus verloochenen!

Wij zullen Jezus en onze belijdenis verraden, overgeven en verkopen om een bete broods en een gevangenis en vervolging, hoon, smaad en spot te ontgaan ! O Heere ! open onze ogen!

Laat ons U niet verloochenen! Maar U belijden ten spijt van de ganse hel en al de Remonstranten!

Is Uw arm verkort, dat Hij niet zou kunnen verlossen? Zijt Gij niet die Koning van ouden tijd?

Zult Gij dan gans een einde met ons maken? Van de leugen verwachten wij niets, maar van U alles!

Mocht Uw Geest de banier verheffen midden op deze vallei van doodsbeenderen!

Mocht Uw Geest leven blazen in dezelve.

Mocht Gij Koning! komen met een gesel van touwkens, om de oopers en verkopers uit te drijven, de tafels der wisselaars om te keren!

Mocht Gij en schild en de rondas aangrijpen!

Toon ons waar Uw stappen staan! Waar Uwe kudde legert in den middag!

Vat ons bij de hand, leid ons naar Uw wil! Niet daar wij wezen willen, maar daar Gij ons hebben wilt.

Vele zijn onze zonden; maar Uw genade en goedertierenheden zijn nog veel ontelbaarder!

Vele zijn onze ongerechtigheden, maar nog meer en menigvuldiger Uw barmhartigheden!

Blinden zult Gij leiden op paden en wegen, die zij niet geweten hebben.

Geef ons lijdzaamheid, om Uw wil volstandig te volbrengen, geloof om U te volgen, moed om U na te lopen, liefde om Uw kruis te dragen, hoop om U te verwachten, en waarheid om de leugen te bestrijden onder Uwe banier; en ten bloede toe tegen te staan, strijdende tegen de zonde en ongerechtigheid!

Welke weg wij in deze dagen hebben in te slaan?

Zo de Heere het huis niet bouwt, te vergeefs arbeiden de bouwlieden daaraan.

Wat Ik gebouwd heb breek Ik af, en dat Ik geplant heb, ruk Ik uit, zelfs dit ganse land.

En zie daar twee teksten zeer toepasselijk op onze dagen.

Wat met God niet begonnen is of met Hem begonnen, maar vleselijk voortgezet, kan met Zijn onmisbare en dierbare zegen niet achtervolgd worden. Daar breekt toch alles bij de hand af.

Waar het huis tegen zichzelf verdeeld is, en de leden strijden tegen het Hoofd, en het vlees en eigen zin en wil regeren, hoe kan zulk een huis blijven bestaan?

Nochtans is de grondslag uit God, dan zal Hij al wat er op en nevens gebouwd is op Zijn tijd afmaaien; dus de vraag is waar is de grondslag? En die geloven wij in onze Formulieren van Enigheid.

Zo als God het verbond met onze vaders heeft opgericht, al ware het dat de plakaten der Prinsen en Magistraten daartegen waren. Strijden voor het geloof de heiligen eenmaal overgeleverd.

Wij geloven dus voor onszelf tot nog toe, dat die het naaste aan de waarheid zijn, die zich daaraan wensen te houden; verder afwachtende wat de Heere blijft te werken.

Nu zal een ieder zeggen, en die nog aan de liberale of Staatskerk verbonden blijft, en die Christelijk afgescheidenen, en die op zichzelf staan, of liever die zich wel hebben afgescheiden, maar niet aangesloten, en ook die gemeenten gevormd hebben met leraars uit hun midden, en die met ons verenigd zijn misschien allen te gelijk zeggen : ja dat zoeken en dat begeren wij!

Waar is dan de waarheid ? Zeker daar Christus in het hart woont door het geloof.

Maar hier is de vraag, welke uitwendige Kerkgemeenschap is het meeste overeenkomstig Gods heilige wil en welbehagen? Wij voor ons geloven zij, die zonder zich te hebben gebogen voor het beeld en beest, der Gereformeerde belijdenis wensen getrouw gemaakt te worden, zo wij wel zien.

Zien wij op aller werkzaamheden en toestanden, overal wordt afgebroken, en hoe meer er gebouwd wordt, hoe meer er afgebroken wordt.

Wij spreken niet van deze en gene en sommige afzonderlijke gemeenten; maar in het algemeen als Kerkvereniging en gemeenschap.

God zal opstaan tot den strijd, en de Zijnen op Zijn tijd redding en uitkomst geven na vele beproevingen. Zie boven het aangehaalde van Cyprianus, daar die van onze dagen inwendig niet de minste van zijn, voor hem die enigzins de toestand van Sion niet alleen voor ogen maar op het hart gewogen mag hebben bij aanvang of voortgang.

Gods oordelen zijn er, en staan nog meer gereed te komen. Het is begonnen van het Huis Gods.

Wat ons aangaat, wij maken de schuld en de breuk hoe langer hoe groter, breder en ongeneeslijker!

Wij stapelen zonden op zonden, en ongerechtigheden op ongerechtigheden!

God is het einde er van bekend! Leid mij, o Heere ! verder in Uw waarheid.

Werp al het onze over en buiten boord en schip, en maak ons los van de banken en klippen, daar wij om onzer zonden wille op vast geraakt zijn.

Maak ons vlot in het vaarwater van Uw genade.

Slecht de bergen en vul de dalen; maak uw Israëel een vlak veld voor Uw komst, Heere der Heerscharen! Begin met Uw knecht. Laat ons de ware, vurige, zuivere, onbevleete godsdienst des harten ondervinden, beminnen, beoefenen en voorstaan door Uw Genade.

Maak Gij wederom woning onder ons midden, zo zullen er ook wel plaatsjes zijn van samenkomst, al ware het op een open veld, of in een stal of schuur, daar Gij in geboren zijt, Immanuël!

Wijs ons het huis daar de star boven staat en het Kindeke in is, nu niet meer in de krib, noch aan het kruis, maar op de Troon en het midden van de Troon Zijns Vaders gezeten, o Eeuwig gezegend Koning ! Bereid Uzelf wederom een plaats in onze harten, huizen en gemeenten.

Richt Uw banier, en altaren in het midden van ons op.

Laten alle andere banieren en altaren zwichten en omver gestoten worden door Uw almachtige hand en machtig woord, dat uit Uw mond moet uitgaan en onze zielen ingaan!

o Herder Israëls! Bezoek Uw schapen, die verstrooid zijn op alle hoge berg en groene heuvel!

Koning! Kom tot Uw onderdanen, die onder vreemde heerschappij zuchten, bovenal van hun eigen ik en eigenlievend Christus dodend hart.

Kom o Bruidegom! Springende op de bergen en huppelende op de heuvelen tot Uw Bruid en zeg tot haar: Keert weder, keert weder, o Sulamith, keert weder, keert weder, dat wij U mogen aanzien.

Wat ziet gijlieden de Sulamith aan! Zij is als een rei van twee heiren. Bezoek Uw wijnstok als weleer! Onder Uwe vleugelen toch moeten wij schuilen, en onder derzelve schaduwen vernachten!

Daar is de beste Kerk, waar Jezus in het midden is, en de leden saamgebonden als de pijlen in de pijlkoker eens mans en als de stralen van de zon en de druppelen in een beker en de korenkens tot een meel gemalen en een brood gebakken.

Een ieder gaat zijn eigen weg. Een ieder wil heer, meester en koning zijn, en de enige Meester, Heere en Koning wordt vergeten uit het oog en uit het hart. Zoo is het hier ook.

Nochtans, o neen! daar Gij Heere! een intrek genomen hebt, blijft Gij voor eeuwig, en zult nimmer Uw woning verlaten.

Vader! Ik wil dat daar Ik ben ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt; opdat zij allen één zijn, gelijk Gij Vader! In Mij en Ik in U. Heilige Vader! Heiligt ze in Uw waarheid!

Gij kent onze dwaasheden, zonden en ongerechtigheden. **De verstandige behoeft in deze dagen niet te zwijgen, omdat er geen verstandigen zijn.** Is er een hier of daar, hij zit als een eenzame mus op het dak, of als de duive tussen de kloven der steenrotsen en in de holen der bergen, als de profeten ten tijde van Achab voor de toorn en de woede van de helse Izébel, die alle de profeten des Heere zocht te verslinden; zodat een Elia, van gelijke beweging van zich zelve als een Uwer kinderen, in moedeloosheid voor haar aangezicht vluchtende in de woestijn uitriep: 't is genoeg, neemt nu Heere! mijne ziel, want ik ben niet beter dan mijn vaderen!

Laat ons zien van waar wij uitgevallen zijn! Sla ons de gebroken bakken en flessen uit de hand, en weer ze van onze mond, welker venijn en modderige wateren wij als met open gulzige kelen blijven drinken. Wij dorsten naar ongerechtigheid en hongeren naar zonden; wij smachten naar wellust en ijdele genietingen buiten U, Eeuwige Gezegende! Uw Naam hebben wij op onze lippen, tenminste ik, mocht Hij in ons hart en daden meer en meer gevonden worden!

Wij mochten wel het eerste vragen, onderzoekt uzelf of gij in het geloof zijt, beproeft uzelf, of kent gij uzelf niet, dat Jezus Christus in u is?

Uw Geest wordt uitgeblust en tegengestaan, niet alleen van de wereld, maar het allermeest van Uw kinderen zelf! Uw troon wordt niet gevonden in ons midden! Uw altaar staat ledig. Uw huis wordt woest gelaten. Niemand bekreunt zich om de andere. Ieder heeft het recht, maar niemand beoefent het.

Wij zeggen toch niet te veel! Veel in de mond, maar weinig in het hart. En zou ik om mij zien?

o, doe mij de deuren sluiten en naar binnen inkeren. Kom, o Koning! Leid mij eens in Uw binnenkamer, en laat alles buiten staan. Drijf alle heren uit, en leer mij inwendig.

Maak mij wijsheid bekend in het verborgene; open mij Uw troon, hart, mond, hand en geheimenissen en open mijn hart, oor en ogen voor U, Borg en Middelaar!

Schulden hoop ik op schulden en zonden op zonden. Hebt Gij mij dan geroepen om scheuringen en wanorde te verwekken? o neen, bewaar er mij voor, U te lasteren en te smaden. Uw licht hebt Gij mij geschonken; Uw kracht beloof: vrees niet, Ik ben met u!

Maar ik heb niet gewild. Gij hebt mij genodigd onder Uw wijnstok en vijgenboom; maar ik heb de doornenbos verkozen van eigen zin en wil, daar een vuur van uitgegaan is; mocht het wezen om al het mijne te verbranden en het Uwe in mij te louteren, te zuiveren en te reinigen.

Mocht het schepsel het schepsel niet volgen; maar mocht het schepsel U volgen.

Hoe geneigd zijn wij anderen te volgen, vooral die de naam en de daad hebben van vroom te zijn, maar niet in alle zaken. Mochten wij de geest des onderscheids ontvangen, kennende het goed en het kwaad! Maar dat hebben wij in het paradijs verloren. Zo Gij onze ogen bij aanvang en voortgang niet telkens opent, zo zien wij duisternis voor licht en licht voor duisternis aan.

Al hebt Gij onze ogen geopend, zij vallen door den zware en diepe slaap, die ons overvallen is, telkens toe, en vaster dan te voren, zo wij soms op ons bed van zorgeloosheid, zacht of onzacht wakker gemaakt worden.

Wij keren ons om als een zwijn in de wentelingen des slijks; keren U onzn rug toe en ons aangezicht tegen de wand, en ronken van sl-perigheid en dromen van vrede, vrijheid en blijheid!

Groter schuldenaar dan ik kan er niet zijn; maar ook groter Verlosser dan Gij niet gevonden worden.

Wil de satan en mijn eigen hart mij moedeloos maken en tot wanhoop brengen; ja, laat ik moedeloos gemaakt worden in mijzelf en wanhopen aan alles buiten U. Maar Gij leeft en slaapt noch sluimert niet. Maar dat Uw oog onze zonden en gruwelen aanschouwt, o dat moest ons, met een Petrus, naar buiten doen gaan, bitterlijk wenende. Maar dan moet dat oog naar binnen gaan, en de ijskorst onzer harten ontdooien, anders brandt het oog wel boven ons; maar licht en verwarmt niet binnen ons Uw eigen werk. Uw hulp, Uw Raad, Uw zegen, Uw kracht, Uw genade hebben wij nodig tot iedere bijzondere daad.

Laat ons onze schuld ke'nnen; laat ons arm, ellendig, jammerlijk, blind en naakt tot U vluchten en zuchten. Mochten de klachten van de mond dalen in het hart en dan van uit het hart zich openen in de mond en op de lippen tot Uw troo!

Velen doen wij zuchten; maar zelf zuchten wij niet.

Velen doen wij schreeuwen; maar zelf schreeuwen wij niet.

Velen doen wij ons aanklagen, misschien aan Uw troon wegens onze trouweloosheden; maar onszelf klagen wij bij U niet aan.

Hulpe zoekende buiten U, vallen wij van het water in het vuur en van de strik in de kuil. Mocht er geen stilstaan in ons zijn van de tranen! Leggen zij diep, de Heere zal ook diep, ja zeer diep graven!

Mochten onze zuchten niet ophouden! Maar waar zijn zij alreeds begonnen?

o, bepaal ons bij onze eigenliefde.

De Emmaüsgangers gingen verenigd op weg; maar wij liggen afgescheiden van elkaar onze handen te klappen in ons eigen uitbraaksel en vermodderen de wateren met onze voeten, en geven die anderen te drinken.

Onze wegen zijn als van snelle kemelinnen, die zich nu her- dan derwaarts wenden, maar niet tot U, Die ons slaat, omdat wij geen pijn gevoelen en de breuk ons niet ter harte gaat. Wij horen het met onze oren; maar het gaat niet naar binnen; het blijft in dat voorhof der heidenen liggen, en de duivel neemt het gedurig van daar, met de zorgvuldigheden des levens.

Eigenliefde bezet onze harten, vervult onze monden, opent onze kelen, zet onze lever uit, prikkelt onze nieren en doet onze ingewanden rommelen. Een ieder staat op zichzelf als bomen in een woud; maar ongesnoeid, ongekapt, welig en weelderig opschietende, kruin en takken makende en uitlaande, uitbrekende ter rechter en linker hand, maar niet ten goede. Wij maken brede takken, maar weinig vrucht.

Veel geruis van bladeren, maar weinig zwaarte van vruchten.

Bladeren maken geruis bij iedere wind; maar vruchten hoort men zo niet, maar proeft en smaakt men.

Misschien eten de stillen in den lande de beste vruchten, terwijl wij de bladeren tellen en de takken uitbreiden.

Trouweloosheden op trouweloosheden, schreeuwen onze zonden tot God; maar wij niet!

Onze zonden schreeuwen om straf, maar onze harten en monden niet om vergeving, omdat wij de schuld niet zien, noch gevoelen.

Want lieve, zouden de klanken niet worden gehoord? Zouden de zuchten de wanden niet doordringen? Zouden de klaagtonen door de woestijnen niet klinken? Zouden de tranen en weeklachten niet vernomen worden? Kan ook het gepiep van een zwaluw of het gekir van een duif verborgen blijven?

Zou niet deze of geen wandelaar of voorbijganger die klaag- en treurtonen en verzuchtingen vernemen en ze als door het land verspreiden, dat er een handwolk gezien wordt en dus de regen volgen zal?

Wij bedoelen in het geloof. Is het niet veel meer het neerzitten onder de jeneverboom?

Ja, is dat nog de beste toestand, o Heere!, keert tot ons weder, zo zullen wij tot U weerkeren; bekeert ons, zo zullen wij bekeerd zijn, geneest ons, zo zullen wij genezen zijn.

Balsem is er wel in Gilead; maar opent eerst de wonden, en ruk er de pleisters af, die er de vreemde geneesheren opgelegd hebben, met stinkende zalf.

Ik ben de hardste, booste, onvatbaarste, trouwelooste; maar Gij zijt de Machtige, om het geringste en minste mild te zegenen als in Uw hand o Oppermajesteit, o Koning van krachten, en Heere van wonderen! Uw licht bestrale mijne ziel! Uw Geest vulle de zielen! Uw liefde ontvonke mijn hart! Uw hand geleide Uw wil verzadige, Uw woord versterke de door U behoefstig, begerig, hongerig en reikhalzend gemaakte ziel naar U en de Heere zelf!

Wees Gij onze tempel, wees Gij onze opperzaal, wees Gij onze kerk! Ons hart en huis zij Uwe tempel en huis; dan zullen er gemeenten gevonden worden als in de eerste Christentijden. Gij zult den weg ons wijzen, als die in ons is. Gij zijt zelf de weg in de harten Uws volks.

Zijn Uwe stromen in onze zielen, brandt Uw licht in ons binnenste, o, dan zal het opstijgen naar boven, zich ontlasten op de velden en een doortocht banen midden door het leger der vijanden!

Wonderlijk is de toestand mijner ziel tegenwoordig. Nu is het licht, ik bedoel ten aanzien van de toestand Uwer Kerk en Uwer gemeente in het bijzonder; nu schijnen mij mijn misdrijven als weg te stormen van Uw troon, dan doen zij mij voor U neerleggen, en op U zien, als een hond kruipt voor de voeten zijns meesters. Och mocht mijn hart, zin en wil zo voor U kruipen en neerleggen voor Uw voeten, door de krachtadige bewerking Uw Heilige Geest! Nu schijnt mij alles afgedaan, en ware het recht afgedaan, dan krijg ik weer moed, licht en blijdschap in de ziel.

Geslingerd als een schip op de baren der zee, ten prooi der golven en winden! Geensdinds ben ik mij bewust, zeg ik in een ander opzicht; maar Gij kent Uw worm en reus, Uw kind en koning, Uw niet en iets. Och, maak mij niets, opdat ik iets worde.

En staat die Eén, die Alfa, die Eerste, voor het nul mijner gerechtigheid, o vermeerder die nullen, opdat ik minder worden moge en Gij meerder. Maar Gij voor op en aan, anders betekenen alle onze nullen niet met al. Al vernederden wij ons tot de hel toe, en het was niet buiten hoop, en geen afgedane zaak, in welk opzicht ook, voor de ziel en de Kerke, het baat altemaal niet.

Gij moet voorop en wij volgen. In U, en door U, en achten U zijn de nullen iets ; maar ook alleen in en door U, Eerste en Laatste! overste Leidsman des geloofs en, der zaligheid! Gij kent Uw nullen, Uw nieten, Uw vernietigde en verbrijzelde door U, de verlorene en gestorvene in U, de aangeslotene, de volgende van U, de rustende en leunende op U, en geborene en bewaarde door U.

Gij weet wie niets zijn en wie iets zijn, en in Wie wij niets zijn. Zijn wij nog iets in, en bij en door onszelf, het is een ineengedrongen en slapende neerliggende reus, die straks op zal staan en meer woeden dan ooit te voren; gelijk die Paus, die om Paus te worden, zich klein, krom en oud hield, omdat zij veelal de oude van dagen kiezen, om reden hun bekend; maar toen hij tot Paus benoemd was, richtte hij zich met fierheid op, zeggende : ik ben Paus, en men zag hem niet meer krom en gebogen gaan.

Waarin het tegenwoordig al gezocht en niet gevonden wordt.

O Heere! belijft U mij te tonen, waar de mensenkinderen tegenwoordig het zoeken en niet vinden.

Hebt Gij mij bij iemand anders dan bij mij zelf te bepalen?

Voorop staat: nergens is het te vinden dan bij Jezus alleen.

Bij U is de rust, bij U is de verlossing, bij U is de redding en uitkomst. In U is licht, leven, kracht, genade, heil, vrede en zaligheid!

Waar, waar staan Uw stappen ? In een gebroken hart en een verslagenen en verbrijzelden geest!

Maar waar vergadert Gij Uw kudde ? Waar legeren zich Uw schapen?

Zeker niet bij de gebrokene bakken en bemodderde wateren; want daar is geen leven voor hun zielen, noch voedsel voor hun honger, noch water voor hun dorst te halen.

Is er dan geen uitwendige gemeenschap die Gij verkoren hebt boven andere?

Hoe kan er overwinning wezen zonder strijd, en rust zonder voorafgaande zorgen en kommer? Blijdschap zonder voorafgaand geweest, en vreugde zonder voorafgaande droefheid? Zo toch is gewoonlijk Uw weg.

Waar zijn de zonden beweend?

Waar zijn de ongerechtigheden verzoend en de overtredingen bedekt?

Waar zijn de schapen als opnieuw opgekomen uit de wasstede.

Waar moet een nieuweling zich voegen?

Waar zou een uitwendig bekeerde Jood of Heiden, door U ziel-grondig veranderd en bekeerd, zich moeten scharen, en waar moet Uw volk zich verenigen?

Is het daar, waar wij tot nog toe niet zijn gekomen? Breng er ons!

Zullen Uw wegen voortaan verschillende zijn?

Zal het voortaan in nog meerdere takken verdeeld worden ; of zult Gij de wan in Uw hand nemen, en op Uw tijd Uw dorsvloer doorzuiveren?

Zou dit laatste het zijn? En het andere voorbereidende of onder Uw toelating?

Laat slechts in stilheid en vertrouwen onze sterkte in U zijn gegrond en wij, bewaard voor verkeerde wegen, stil achter en onder Uw vleugelen geborgen, wachten op Uw heil, gesterkt in U de God des levens, de Herder Uwer schapen, Koning Uwer onderdanen, Leermeester Uwer leerlingen en Leidsman Uwer volgelingen.

Laat ons dan uitgaan op het veld en vernachten in de dorpen. Laat ons dan buiten de legerplaatsen gaan, het kruis dragende en bereid gemaakt voor Uw komst, met olie in de lamp, niet slapende, maar wakende en nuchteren mag het zijn, de Bruidegom tegemoet gaan. Amen.

Hoe eigenliefde thans op den troon zit.

Wat hindert ons meer dan eigenliefde?

Zij wederstaat en keert Uw liefde; zij blust de liefde tot de broeders en onze evenmens uit; zij maakt ons afgetrokken, eenzaam, als een stilstaand water zonder leven, als een dode zee, daar de levende vis het niet in houden kan, noch de vogelen over zweven.

Ons ik is een brandende en vuurspuwende berg, die alles verslindt, zelfs wat aan zijn voeten ligt, en geen ogenblik te vertrouwen is. Een zwangere wolk vol zwavel, vuur en hagel. Een... maar waartoe beelden?

Breng ons Heere! bij de zaak zelf, doe ons en mij naar binnen gaan! Graaf maar dieper en gij zult nog meerdere gruwelen vinden, zegt Gij.

Een grondeloze zee en diepe onmetelijke oceaan van ondoorgrondelijke zelfsliefde vervult ons hart. Een afgrond, die alles verslindt, een kele, die alles verzwelgt, een gulzige bloedzuiger, die niet roept als: geef ! geef! Wat eer, aanzien, rijkdom, toejuicing, lof, aanbidding, goud, zilver, kronen en tronen. Geef mij al wat ik begeer, hemel en aarde, en nog heb ik niet genoeg. Geef mij de troon Gods en ik zal Hem afstoten, heersen en zijn als God. Dit toch was de eerste zonde, maar God weet enz., en gij zult als God wezen; en de vrouw nam en at en gaf aan haar man, en hij at.

Zelfsliefde is de vrucht van het verbond met de satan, namelijk valselijk zogenaamde zelfsliefde, de mensen zullen zijn liefhebbers van zichzelf, dit staat voor op.

Eigenliefde sluit alle andere liefde buiten, die de eigenliefde niet voedt, vermeerdert, aanbidt, koestert en streelt.

Eigenliefde vervreemd ons van God, en verbond ons met de satan.

Eigenliefde vervreemd ons van de gemeenschap Gods en verenigd ons met de gemeenschap des duivels. Eigenliefde doodt alles, gelijk Kaïn zijn broeder, wat ons in de weg staat of onze begeerte tegenstaat met gedachten, woorden, werken en daden.

Als de mens kon regeren, spoedig was hij slechts alleen heer en koning van alles, om dat zo eens uit te drukken.

Eigenliefde doet ons alle andere belangen buiten sluiten.

Eigenliefde vervult ons hart en mond.

Eigenliefde is de drijfveer van al des mensen doen en laten, zo lang hij niet veranderd en bekeerd is van boven, en dan nog blijft hij een oud deel omdragen, het lichaam der zonde, dat gelijk staat met ieder die nog in de natuurstaat is.

Hij wordt twee-mens, naar de letterlijke zin des woords; tweeërlei ik, een oud en nieuw, één van boven en één van beneden; één uit de hel en één uit den hemel, één uit God en één uit den satan, één uit de Geest en één uit het vlees.

Gods kinderen hebben dus tweeërlei ik. Vandaar zegt de bruid: ik ben zwart doch liefelijk.

Het ene deel is zwart van zonden en ongerechtigheden, zwart van zelfbedoeling, hoogmoed, zwart van de rook en smook der hel, gloeiende en brandende van eigenliefde, naar eer, naam, lof en staat, gelijk de hel, een vuur in de duisternis, een hel in de donkerheid, een brandende poel in een eeuwige nacht.

Maar waartoe die beelden? Naarmate nu het ene deel heersende is bij de kinderen Gods, hebben zij vrede of valse rust op zijn hoogst.

Is het nieuwe deel van boven werkzaam, (leven blijft het altijd in hen,) dan leeft hun ziel, dan is hun hart bij hun schat, dan vervult de liefde Gods hun harten, en zijn zij vol goedheid en zoetheid, waarheid en klaarheid, liefde en verdraagzaamheid, lankmoedigheid en zachtmoedigheid, zelfverloochening en volgen. Vol van Gods beeld, hatende de minste opkomende zonde, die door wil breken en werken.

Zij zijn dan op de wacht, er staat een wacht voor hun lippen, een wacht voor hun ogen, een wacht voor hun hart. Zij zijn dat niet, maar de Geest Gods, Zij zijn vol moed vrolijkheid en blijdschap, roemen midden onder de verdrukking, zingen psalmen in de nacht, slapen tussen de wachten, zijn gemoedigd en bemoedigd, vol leven, werkzaamheid en arbeidzaamheid, in het werk des Heeren altijd overvloedig zijnde, niet vertragende in het goede, maar vurig van geest, vol des geloofs en der kennis, matigheid, hope, lijdzaamheid, lijdende en strijdende, dragende en verdragende, hopende en lopende, onvermoeid naar het einde jagende van het wit tot de prijs der roeping Gods die van boven is, niet moede noch mat wordende, dag noch nacht zich rust gunnende. Wat zeg ik? Hierin is hun rust, blijdschap en genoeg. Dan hebben zij geen leven als in het werk des Heeren, hun lieve Heere en Koning! Naijverig op 's Heeren eer, verloochenende hun eigen, begerig naar 's Heeren lof, brandende van ijver in de dienst des Onzienlijken, zijn zij niet te verzadigen, is hun geen werk te zwaar, geen last te ongemakkelijk, geen pijn te onlijdelijk, want hun meeste pijn is de zonde! Hun grootste pijn en smart is dat zij zo weinig voor de Heere leven en genade ere geven kunnen. Schoon alles wat zij ontvangen niet aan zichzelf, maar door de genade Gods in Christus alleen en geheel dank wetende.

Maar is nu ook het oude, boze, helse Adams deel werkende, trekt de Heere Zijn licht en genade in, verbergt Hij Zich als achter wolken om onzer zonden wil en Zijn vrijmacht in het geven en onthouden, tot beproeving, lering en onderrichting, vernedering en kleinmaking, zie dan zijn zij zo zwart als de satan en brandt hun oog en hart, is hun mond en keel vervuld met niets dan ik! ik!

Ziet dat allereerst en allermeeft op degenen die buiten zijn, het ziet ook ten dele op Gods volk, als wanneer de boze geest der hel zodanig zou losgelaten worden en doorbreken en verzoeken ook de uitverkorenen Gods, om ware het mogelijk hen te verslinden. Hij zoekt ons van den Heere af te trekken, zijne listige lagen zijn op het zwakste deel van ons bestaan, vleeselijke rust en gemak, hoogmoed, eigenliefde, kortom hij vindt stof genoeg, ook bij Gods volk om de vonken aan te blazen die er binnen ons hart en vlees woelen, woeden en branden.

Hij werkt langzaam, listig, doortrapt, schijnheilig, en als een Engel des lichts.

Hij werkt op de zwakste delen het voornaamste als een bekwaam veldoverste in zijn vak.

Hij zoekt eerst af te trekken, dan aan te trekken; want aftrekken van de Heere is aantrekken aan hem. Hij geeft het werk niet op, dag noch nacht. Hij beproeft het op alle mogelijke wijze, heeft overal zijn spionnen en posten uitgezet, zij doorkruisen dag en nacht de straten van de stad onzes harten, overal is hij bij, overal zoekt hij in te dringen, zich mee te bemoeien, en zijn voordeel uit te trekken.

Hij komt ter gelegener en bekwamer tijd, als men moedeloos is, om ons met een Elia te doen wanhopen aan de beloften des Heeren, als men afgemat is en nergens uitkomst ziet, biedt hij een veilige schuilplaats aan.

Als de Heere vertoeft te komen zoekt Hij Hem verdacht te maken.

Als Hij ons kastijdt, beproeft en tuchtigt, zoekt hij ons hopeloos te maken, alsof Hij zijn goedertierenheden niet meer gedachtig zou zijn, ja of alles, zelfs die slagen en tuchtigingen, geen bewijzen Zijner liefde, maar alsof zij bewijzen en tekenen waren van een vertoornde Rechter.

Als onze hoop en verwachting de bodem ingeslagen wordt naar onze mening, staat hij gereed ons een schijn betere, en vastere in de plaats te geven.

Als ons alles schijnt te ontvallen, nodigt hij ons hem toe te vallen.

Als al ons werk te vergeefs schijnt, zoekt hij ook onze grondstaat aan te tasten.

Als wij na lang zoeken, roepen, kermen, zuchten en klagen geen antwoord schijnen te krijgen, bootst hij de stem des herders na.

Hij zoekt van alles voordeel te trekken om de Heere verdacht te maken, Zijn beloften te ontzenuwen, Zijn hulp verre te stellen, Zijn zegen te verdonkeren, Zijn kracht te loochenen, Zijn liefde te verdenken, Zijn trouw niet te geloven, bij en af te doen bij Zijn Woord, slechts bij één zijde te bepalen, de beloften te verhaasten, andere wegen te bedenken, de Heere te verzoeken, ons on-lijdzaam te maken, met schijn te bedriegen, in voorspoed opgeblazen en in tegenspoed ongeduldig te maken, ons te ziften in tijden van benauwdheid, te verslinden in tijden van geboorte en barensweeën, in troebel water te vissen, tot gebrokene bakken te brengen.

Op mensen, heil, hulp, kracht, kortom ons vertrouwen te stellen op rietjes; onze hope te bouwen op nietjes en die enige waardij toe te schrijven. Zie deze voorbeelden in een Abraham, David, Hiskia, Petrus, te veel om op te noemen, en ook genoeg bekend. Zijn gedachten zijn ons niet onbekend zegt Paulus. En Johannes: die de diepten des satans niet gekend hebben, en vooral in dagen als de tegenwoordige, ons tot uitersten te drijven, of in vorm en letter geest en leven te zoeken, of geheel en al onverschillig te maken, her- en derwaarts te slingeren, nu onder de golven en baren, dan boven op de tinne des tempels, des Heeren wegen te ontlopen of voor uit te lopen, nu hier dan daar van het rechte pad af te brengen, op zijpaden te leiden, God zoeken te behagen, dienst te doen, offers te brengen, werken te vertonen, vrijheid te beloven, de roede te ontlopen, schijngeestelijk te maken, op vromen te wijzen, door vromen te werken, vromen onhandelbaar te maken als men niet in alles hen volgen kan enz.

Wie zal die heirlegers op kunnen tellen? Maar schuiven wij dan niet alles op de werking des satans, want ten eerste : was er geen zonde in ons, de satan kreeg geen voedsel noch gehoor, noch had enig vat op ons, zo lang wij on-zondig bleven.

Dat ziet gij in het paradijs de begeerlijkheid heeft de zonde gebaard. De satan verzocht wel, maar meer vermocht hij niet. Zie dat bij Jezus verzoeking in de woestijn. Ten andere, die de zonde doet is uit den duivel. **Zonde en duivel is één in beginsel, begeerte, doel en voornemen.**

Ten derde, wederstaat de duivel en hij zal van u vlieden! Geeft hem geen gehoor, wederstaat hem in de kracht en mogendheid des Heeren.

Zegt : Heere! scheld de satan! Wijst hem naar de Heere. Redeneert niet tegen hem, maar bidt, waakt en strijdt tegen hem. Vlied niet, wees een man, weersta hem!

Het is hier niet de plaats in bijzonderheden te treden of ook nauwkeurig te zoeken, te schiften, wat dadelijk van de duivel en van onszelf is, wat aan hem en ons eigen hart toegeschreven moet worden. Goed, die hem gehoor geeft, zondigt reeds.

Wij plaatsten dit dan ook het laatste, naar tijdsomstandigheden hopen wij enigszins daarin geleid te mogen zijn. Och mochten wij de Heere niet vooruit lopen, maar volgen. Als wij de Heere vooruit lopen, dan gaat de satan ons voor uit, maar als wij de Heere volgen mogen, dan gaat Hij de overste Leidsman vooruit. Die geloven haasten niet, dan om de wil des Heeren te weten en te mogen doen en te betrachten.

Oceanen van zonden, oceanen van Genade!

Is het wonder dat als wij beginnen of maar enigszins ingeleid worden in beide of een van beide, dat wij niet anders kunnen doen dan de bergen en zeeën aanwijzen als op een landkaart, schoon een Christen, wat de praktijk aangaat, bij geen aanwijzing op de kaart blijft.

o neen, dat is juist het onderscheid tussen een beschouwer en beoefenaar.

De eerste kan alles op de landkaart ons aanwijzen en als voor de ogen schilderen en aftekenen naar het leven, maar het blijft levenloos, los, broos papier. Hij gevoelde het water, beklom de bergen, daalde in de afgronden, had aandoening van hitte noch koude, kende licht noch duisternis. Het is als een blinde, die spreekt van de kleur, maar haar hoedanigheid niet kent.

Eigenliefde bedoelt slechts zichzelf, werkt voor zichzelf, trekt alles naar zich, zoveel zij het nodig heeft voor zichzelf.

Eigenliefde bemoeit zich met niemand of iets anders, dan als bronnen voor haar zelfvoldoening. Het zij eer, aardse hoogheid, geld, voordelen.

Eigenliefde doet ons des naasten dienst om niet gebruiken.

Eigenliefde doet ons van de minste schijn dat anderen ons niet eren of hoogschatten hen verwerpen, verdenken, verachten.

Eigenliefde haalt alles naar zich als de spin, dat in het bereik harer web komt, om dat uit te zuigen, en dan uit haar nest te werpen. Het doet als de zee, wat dood is voor haar werpt zij uit. Zij laat staan wat haar niet behaagt en geen voordeel aanbrengen kan op de een of andere wijze. Eigenliefde maakt allen buiten ons, zo mogelijk, tot slaven, en haar als koningin midden en gerust onder allen. Eigenliefde baart krakeel, werpt twisten in, benijdt, lastert, vloekt en doodt. Eigenliefde doet ons 's naasten zorgen en moeiten vergeten, meent nooit genoeg te hebben, neemt alle middelen te baat om zichzelf te verheffen en dat doel te bereiken, dat zij zich voorgesteld heeft, al is het ook ten koste van duizenden levens, zo geestelijk als lichamelijk. Eigenliefde maakt zichzelf God in het midden van gewillige en onwillige onderdanen, en die zich haar niet onderwerpen, diensten cijnsbaar zijn, noch behulpzaam aan haar oogmerken, verwerpt zij. Eigenliefde doet ons God dienen om niet Zijns Zelfs, maar onzentwil, eer, aanzien, voordeel, achting bij de mensen enz.

Kortom, eigenliefde is de spil daar alles om draait en draaien moet, zij is uit de hel en keert God uit de ziel, sluit de hemel, opent de hel, haalt de satan in. Het prijst het onze en laakt dat des anderen. Het acht niets goeds, dan het werk van eigene gedachten, handen en voortbrengsel. Alles beoordelende en veroordelende naar eigen licht, zin, wil en begeerte. Aller raadsman en leidsman.

Zichzelf prijzende en anderen lakende, onverdraagzaam, onlijdzzaam, ongeduldig, haastig, driftig en begerig naar de voldoening van eigen lusten, sterft zij nimmer, maar leeft zichzelf en sterft zichzelf, als haar kracht niet verbroken, en scepter en troon en kroon niet verbrijzeld worden door des Heeren almachtige kracht en genadige verlossing. Maar hoe heerst deze hels stroom tegenwoordig niet alleen, gelijk altijd bij de wereld, schoon op de ene tijd meer ingebonden dan op de andere, naar de wil en terughouding des Heeren, maar bij Gods bondvolk zelf!

Vervloekt mogen wij zeggen eigenliefde die in zulk een sterke mate heerst in en over het volk des Heeren, welker kenmerk voor de wereld en engelen en mensen en elkander zijn moest, zelfverloochening uit de rechten aard en oorsprong.

Hoe die eigenliefde tegenwoordig heersende is onder Gods volk.

Het is of de satan los gelaten is en groter kracht, macht en invloed, vooral in ons vaderland en elders over geheel de wereld gekregen heeft dan te voren. **Het is of de tijden aanstaande zijn van algemene verzoeking en afval van allen die in schijn het kleed der gerechtigheid hebben omhangen en in naam Christenen zijn.**

Het is of de val van Babel, die sterkte des satans, naderende is en hare bolwerken zullen vallen door de Steen zonder handen gemaakt.

Het is of het werk des satans van vele eeuwen aan het einde spoedt, waarom zijn toorn groter wordt, en hij alle zijn macht en kracht te zamen trekt tegen het geestelijk Jeruzalem, opdat hij met de zijnen, ten minste zijne grote macht in dit bolwerk zou verbroken worden, en als met een slag vernederd en ter aarde geworpen, nadat hij met de zijnen nog eens zijn staart zal geroerd hebben, versta wel zijn schorpioenstaart, die steekt als een adder.

Wij gaan de val van Babel tegemoet, de drievoudige kroon zal neervallen van het hoofd des afgods en des draaks, die in het midden van het geestelijk Sodoma zit op den berg met zeven hoofden, als in het midden van vele wateren.

Het beest en zijn beeld zullen weldra een en hetzelfde lot ondervinden, maar zullen zich zoeken staande te houden zo lang zij kunnen, is het niet op hun benen, dan op krukken en stokken, maar die zullen eindelijk allen hen begeven en zij in hun niet wegzinken of zij er nooit geweest waren.

Haar tijd moet eerst aanstaande zijn, en de oordelen rijp, hare ongerechtigheden moeten vol worden, en de mate harer zonde tot boven de beker gevuld, eer dat de laatste dag komen zal en Babel in brand zal staan en alle kooplieden huilen.

Zulke dagen gaan wij tegemoet, en dan zal Koning Jezus heersen als in het midden Zijner vijanden, en Zijn volk voor een tijd meerdere rust genieten, tot de laatsten krijg, als namelijk de Heere komen zal met Zijn vele duizend engelen.

Het is geen bijzondere voorstelling of gedachte ; o neen! lees er vader Brakel maar op na en alle onze ten minste de meeste onzer godzalige schrijvers die van de zaken handelen.

De zaak is dan ook zo eenvoudig, duidelijk, helder en klaar, dat men geen profeet of profetenzoon behoeft te wezen, om dat te voorspellen, maar met klare ogen duidelijk te zien, als een schip dat nadert van verre op de zee met zijne masten en zeilen, of als die hand-wolk, zo als die Elia's jongen zag opkomen van verre op zee, of als die letteren met 's Heeren hand geschreven aan de wand van Belsazar's paleis: Mene Mene Tekel Ufarsin, gij zijt gewogen maar te licht bevonden !

Eigenliefde gaat gepaard met zelfbehoud, zij verloochent, verraadt, verkoopt den Heere!

Zij zoekt allerlei leugen, listen, lagen en vonden, om zichzelf te dekken en te bedekken.

Zij gaat zelfs een voorzichtig verdrag met de hel aan, en vernedert zich ter helle toe.

Zij maakt vele reizen, zij beroemt zich op haar gaven en schijnt God de eer te geven gelijk de Farizeeën. Zij doet met eene Saul onze eer stellen boven Gods eer.

Eigenliefde bedekt alle gebreken van zichzelf.

Eigenliefde drijft de Jozefs uit, omdat hij onze zonden bestraft, zij doet ons met een Abraham een draai geven aan de waarheid en haar zwenken naar de leugen.

Zij doet ons met een Ezau het eerstgeboorterecht verkopen en met David een gans volk er aan wagen, om haar lust te voldoen en zou er een geheel huis om verdelgen.

Eigenliefde doet ons onze schuld met de onschuld van anderen zoeken te bedekken.

Zij doet ons de daden van anderen uit een verkeerd oogpunt beschouwen en beoordelen.

Zij doet ons een ander het gevaar zoeken te doen ingaan, om zelf met de buit en de overwinning weg te lopen.

Zij doet ons een klein gevaar ontwijken om in een groot te vervallen.

Maar genoeg hiervan. Is het geen beeld bijzonder van deze tijd? Steekt de hand in uwen boezem! Gaat naar binnen! Hebben wij nodig tot anderen te gaan? Is ons eigen bestaan er niet genoeg van gekenmerkt? Levensbehoud doet ons Gods eer en zaak opofferen aan onze rust, Jezus voor de deur laten staan, Gods last ontlopen, Zijn Woord niet willen spreken, het gevaar ontgaa., bedekselen zoeken der schande, de waarheid verzwijgen, in alles de eerste, gemakkelijkste, voordeligste plaats innemen, anderen bedriegen.

Eigenliefde doet ons aan eigen garen en netten roken, de goddeloze rechtvaardigen, de rechtvaardige verdoemen, zij sluit zich ten nauwste aan geldgierigheid, die nu ook volgt.

Geldgierigheid.

Beminnars van het geld of liefhebbers van het geld, of om het geld zelf, of om er zijn oogmerken mee te bereiken, tot verkrijging van eer, aanzien, macht, gezag, of vleselijke lusten te voldoen, in wellustigheden ons te baden en aan de grootsheden dezes levens ons te verzadigen.

Zij is de wortel van alle kwaad, het middel of de sleutel tot verkrijging en opening van onze ongeregelde hartstochten.

Zij veroorlooft alle middelen om tot haar doel te geraken. Het doet ons het aangezicht des mensen aannemen, kruipen voor de belang bevorderende, onderscheid maken tussen mensen en mensen op een ongeoorloofde wijze.

Zij trekt ons af van alle onderzoek van onszelf en vestigt op dat punt alleen al onze aandacht, gedachten, overleggingen, beredeneringen en berekeningen.

Zij is de zee daar alle andere stromen zich in ontlasten, de zeilsteen die het staal tot zich trekt, een wond die alle kwade humeuren lokt.

Maar waartoe die beelden, dan om de zaak duidelijk te maken, schoon duidelijk genoeg op zichzelf?

Het deed Judas de Heere verraden, 's Geestes gaven met geld zoeken te kopen om voordeel mede te doen, stelen en liegen met een Gehazi, een ban in het leger brengen met Acham, geschenken aannemen, het recht verdraaien, de dag des Heeren ontheiligen, onze naasten bedriegen, het loon onthouden en beknibbelen, de armen verachten, zijn onderhorigen gebrek lijden, onze gezondheid benadelen, onze dood verhaasten, anderen uitputten en zuigen om eigen voordeel!

Hier denken wij aan onze overzeese bezittingen. Hoe wij de aardse voordelen van hen plukken en het hernelse hun onthouden, hoe wij duizenden slaven maken om onze kisten en kasten te vullen, hoe het ons met Jeschurun vet doet worden, en met Moab op onze droesem neerzinken, gelijk ons vaderland, weleer zo rijk van God begiftigd met zegeningen, die van alle kanten in zijn schoot vloeiden.

Maar onze vaders en wij hebben God vergeten in die voorspoed, van Hem af-hoererende zijn wij andere goden nagegaan. Gouden kalveren oprichtende hadden wij aan het uitwendige genoeg, met de heidenen zoekende de dingen die beneden zijn, die mot en roest verteren kunnen en met de dood ons verlaten. Schrapen en halen, zwoegen en werken om de spijs die vergaat, deed vergeten die, welke blijft tot in het eeuwige leven. Het hemelse brood verachten om het aardse, al onze tijd, krachten, gelegenheden, vermogens uitzetten, om aardse schatten te vergaderen, zien en zienlijke dingen begerende boven de onzienlijke en geestelijke, deden Gods zegeningen veranderen in oordelen.

God zond de vijanden op ons om ons te tuchtigen. In onzen leeftijd gedeeltelijke beroving onzer goederen, en Hij weet wat er voor de deur staat! Lees Jeremia 50 :17 en let op het einde!

Het maakt van de gewichtigste en Goddelijkste zaken een tak van broodgewin en handel, gelijk ten tijde van de komst des Zaligmakers, toen het hogepriesterschap aan de meest biedende verkocht werd en de hogepriesterlijke mantel verhuurd werd als een gewoon kleed.

Toen men geestelijke ambten kocht met geld gelijk tegenwoordig, zo vele jaren studie of men kan geen predikant worden, en veelal als een broodgewin.

Er wordt een koophandel gemaakt van Gods huis, het is een tak van de openbare bedieningen geworden. Gods huis is tot een moordspelonk vernederd, en men maakt er schandelijke plaatsens van (ik spreek niet buiten het Woord) om zijn eigen gerechtigheden in uit te braken en kwijt te worden!

Men verscheurt de rollen Gods en werpt Zijn dienaren in de gevangnissen.

De geldgierigheid maakt van alles een koophandel, een winstgevende handel, het zij Goddelijke of menselijke zaken.

De geldgierigheid is een bloedzuiger die overal het bloed uit zoekt te halen waar zij het vinden kan.

Het doet alles om winst, goed en voordeel. Lees Openbaring 18 : 12 enz. Het is het beginsel van de ganse roomse handel. Jezus werd verkocht om geld, de zonden worden vergeven om geld, zowel bij de roomsen, als bij allen die een vlase Christus verkondigen, onder welken naam het ook zijn moge. Het komt niet op den naam maar op, de zaak aan.

En of men geldgierigheid al zuinigheid en voorzorg noemt, het is de duivel hetzelfde met welke namen en mantels hij zijne gruwelen bedekt en bekleedt, het is hem om de zaak te doen, de naam laat hij aan zijn bespotters. Hij is een loze vos, hij zoekt het zijne en laat ons aan de schijn vergapen.

Zo werd onlangs den rok ten toon gesteld, zeker omdat hij versteld moest worden wegens ouderdom, maar zij zullen genoeg wol van hun schapen er voor gekregen hebben om duizend nieuwe in voorraad te maken!

Niet dat wij daarmee hen alleen bedoelen, o neen, het is slechts een grof beeld ten toon gesteld voor de ganse mensheid. Hoe wij bedrogen worden door valse leraars en leringen. Hoe zij ons de rok laten en zij

met het geld weglopen! Hoe alle vertoning van een levenloos Christendom niet anders is dan een opgehangen en openlijk vertoonde rok te Triër! Zulke rokken worden er dagelijks opgehangen op kansels en predikstoelen, katheters, en Catechisaties, huisgezinnen, in school- leer en leesboeken der jeugd, in alle nabij- halfbekeerden, schijnbekeerden, en die aa de naam genoeg hebben zonder de daad, die met een geschilderde Christus weglopen en daar hun geld betalen onder anderen voor stoelen en banken, als in de komedie om een treur- en blijspel te horen.

Laatdunkend.

Het geld maakt opgeblazen, het maakt de dommen wijs en de dwazen verstandig.

Een mooi kleed bedekt de zwarte huid. Van daar volgt laatdunkendheid op gierigheid.

Men laat zich daar op veel voorstaan. Men pocht, bralt, zwiert, verheft zich boven allen, en het geld verantwoord alle dingen. Het doet de mens met de ring aan zijn hand aangapen, en als een afgod eren. Het zijn de zulken die zich verheffen op hun gaven, talenten, vermogens, deugden of waarin het ook wezen moge. Het vertoont komedianten die een andere rol spelen dan zij werkelijk bezitten.

Hij vertoont op het toneel een koning, edele, wijze, geleerde, en straks is zijn schijnwaardigheid met zijn kleed afgelegd. Het is in het kleed, en niet in de man. Dit is algemeen.

Met de dood worden alle waardigheden, posten, ambten, bedieningen, welk onderscheid er in dit leven wezen moet, en ook geëerd moet worden om des Heeren wil, afgelegd, en is er voor God geen onderscheid des persoons.

Zijn zij één in de buik, zij zijn één in het graf, en voor den rechterstoel Gods! Een Nebukadnezar, die zwol van hoogmoed en laatdunkendheid, een geweldig jager gelijk Nimrod, een ijdele Izebel, een hoogmoedige Herodus, allen zijn zij één de hel.

Het was mede, gelijk alle andere, de eerste zonde: ten dage als gij daarvan eet, zult gij zijn gelijk God, kennende het goed en het kwaad. Zij meenden het beter te weten dan God, werden in hun nieren geprikkeld, het hart verhief zich tot boven in de hemel en zonk neder in de hel!

Het verstand werd gevangen gegeven onder de gehoorzaamheid des satans, die door hoogmoed uit zijn beginsel gevallen is. Vandaar dat laten voorstaan op gaven, deugden, talenten, schoonheid, bevalligheid, kracht en sterkte, of men eeuwen zou verduren, geslachten overleven, of er geen hel of hemel ware! **Wijzer dan het Woord, geleerder dan de Schrift, zelf opvoeders van een reeds bedorven jeugd, in zonde en ongerechtigheid ontvangen en geboren, hen aanprikkelende, aandrijvende, opjagende door allerlei mogelijke wijzen van eerzucht in plaats van straf en tucht.**

Men maakt hier de straf lichter om ze in de hel zwaarder te maken.

Zij maken proselieten van hun mening, en maken die, wanneer zij ze verkregen hebben, kinderen der hel, erger dan zij zelve. De jonge is wijzer dan de oude, en ziet met verachting op zijn vader.

Eerzucht was het beginsel van het tegenwoordig onderwijs.

Te voren is het beginsel van opvoeding onderdrukken van eerzucht, tegenwoordig wordt haar voedsel gegeven alsof zij niet wreed genoeg van aard in zich zelf was.

Gods Woord en onderricht heeft men niet nodig, men ontwikkelt, de apostelen waren maar eerste beginnaars, en a. b. c. leerlingen. Men is nu wijzer geworden. Men verstaat nu hun Schriften beter.

Men heeft nu geen banden, formulieren van node: dat zijn nog maar lastige muilbanden voor de gapende wolven en woedende beeren, die zij hoe eer hoe liever zo spoedig mogelijk, geheel zullen afleggen, om wat overgebleven is geheel en al te verwoesten en te verslinden, als een wild zwijn in het woud.

Haast u langzaam is haar beginsel. Maar als de duivel, aangezet door drift naar het doel, hun nieren verder begint te prikkelen en gelijk als weleer in Judas te varen, verlaat hij, na de bette, de zaal, en gaat zijn Heere verraden, die hij al verkocht heeft.

Zijt op uw hoede en waakt. Waakt dan, want gij weet de dag en de ure niet, wanneer de Heere komen zal. Maar niet alleen in kerk en staat, bij de wereld, maar ook bij Gods volk heerst de laatdunkendheid tegenwoordig op een vreselijke wijze, even als boven de geldgierigheid.

Men laat zich voorstaan op zijn kennis, gaven, talenten, vordering op de weg van ondervinding, wijze van bekering, vrijheid in het vlees, verachting van zelfverloochening, matigheid, wereldgelijkvormig geworden, goede raad versmadende, geen leraren behoevende, zelf wijs genoeg, oude Schrijvers verachtende, ieder willende leren, maar van niemand geleerd worden.

In de letter de kennis zoekende, zich anders vertonende als zij zijn en geleerd hebben, hoog sprekende boven hun staat en stand, willen vliegen zonder vederen, en lopen, in de eerstbeginnende staat zich verheffende boven oude, in ondervinding grijs geworden kinderen des Heeren. Het is toch in het een zoo als in het andere. Dat beginsel is nu al doorgedrongen, het wordt het kind van jongs af geleerd, wij zijn nu in verlichte tijden.

Men zet de pauwenvederen uit, maar omdat de blik zelden vernederd wordt, vergeet men zijn lage staat, waaruit men is opgehaald, en dat genade genade blijft, en dat slechts hij beproefd is die God prijst, en niet die de mensen prijzen. Men veracht de kleinen, het is een school van wanorde. Ieder zegt ik ben meester! Er zijn geen leerlingen meer. **De wereld is volmaakt geworden, maar van laatdunkendheid. Men wil de schoenen eens mans aantrekken in zijn kindsheid en weert zo alle redelijken wasdom en waachtige kennis, daar men met het nazien van de landkaart reeds meent landen en zeeën doorreisd en doortrokken te hebben.**

In het land der blinden is één oog koning. Er is een geest van laatdunkendheid uitgegaan. Wij spreken nu niet van de onwedergeborenen en natuurlijken, maar ook van Gods volk, ouden en jongen, dat ons horen en zien vergaat. Echter is er, Gode zij dank! nog als een klein overblijfsel, daar ook wij door 's Heeren goedheid de bewijzen van mogen hebben. Ik moet aan deze plaats ook zeggen, dat ik onder al dit schrijven niet weet op een bepaald persoon gedacht of gedoeld te hebben, dat mij te aangener is te mogen schrijven, omdat het anders zijnde licht aanleiding zou kunnen geven, dat deze of gene zou menen dat enige persoonlijkheid hier de aanleiding tot schrijven geweest was. o neen ! Een ander geest mag mij nu bezielen, ik wens de zaken zo te mogen noemen als zij mij voor de aandacht komen. Ziet dus iemand zijn beeld in dezelve, dat hij er door geleerd moge worden door 's Heeren Geest en ontdekkende Genade en ik met hem insgelijks.

Hovaardig.

Hieraan grenst onmiddellijk, op dit gedeelte van onze geestelijke landkaart, de hoogmoed.

Het is de laatdunkendheid bij uitnemendheid, in haar hoogsten top en wasdom, groei en bloei.

Zij verheft zich boven alles, is niet meer vatbaar voor enige kennis. Had men te voren er de streken van weg, thans is zij midden in de troon, meesteres boven allen.

Nu zijn zij allen te wijs, te geleerd en te verstandig. Nu zijn zij volleerd, boven allen uit schijnende en blinkende zich vertonende, al is het ook in de gedaante van de nederige schijnvertoning van de Paus, het hart verheft zich als zich het lichaam kromt. Het betekent ook de hovaardij in staat, kleding, huisraad, pronk met geleende en gestolen goederen en zich verheffen boven zijn staat en stand.

Verachtende het nederige, moet de knecht en dienstmaagd gekleed gaan als een heer en vrouw, men moet de wereld geen aanstoot geven! Men mag zich niet zonderling vertonen boven anderen, volgt men, zo niet de laatste mode, dan toch die ons het best aanstaat om ons verrotte lichaam der zonde wat op te sieren en te pronken. Men mag niet zo gans ontbloomd van versierselen zijn, het oog moet ook wat hebben, het is niet voor niets geschapen, die mensen moeten ook leven, mijn dochter moet een man en mijn zoon een vrouw hebben. Vergeef het mij, of liever duid het mij niet ten kwade, dat ik spreek naar waarheid en ondervinding, duidelijk en eenvoudig, zonder enige versierselen, want dat zou hier bij dit onderwerp het allerminst passen en voegen. Immers wij spreken om verstaan te worden.

De bedekselen der schande zijn vele, ik geloof dat deze zich zeer zouden geërgerd hebben bij Jezus in schamele doeken gewonden, liggende in de kribbe, dat zou hun te eenvoudig geweest zijn en niet naar behoren. Zet u eens neder met uw opgeblazen, weidse overdrachtelijke klederen, opgesierd haar en veren, vlaggende hoeden en verder versierde klederen bij het kruis des Heeren!

o mochten wij wegzinken van schaamte, maar zeker allereerst ons hart. ; O! dan volgt het andere vanzelf. Als die stok hoogmoed gebroken wordt, valt alles wat er aan is opgehangen! De tijd en plaats gedogen niet aan deze dingen meer uit te breiden. Wij wens slechts het voornaamste of iets er van te mogen noemen. Aanzie uw wanden en muren, behangsels, tapijten, schilderijen, bij de wanden van den stal, waar Christus geboren werd!

Aanzie uw meubelen, kostbare schotelen, heidense versierde vaten. Van het een is men tot het andere gekomen. Gewoonte werd een wet, een en noodzakelijke behoefte, waar men niet buiten kan of men wordt uitgelachen, en geen fatsoenlijk mens zou met ons willen omgaan.

Het bestaat er toch niet in. Men moet tonen dat het Christendom daar niet in bestaat, daarom gaan leraars voor met hun voorbeeld. Men moet aan dat uiterlijke niet blijven hangen.

Het Christendom zit niet in de klederen. Men zou de mensen van ons afschrikken. Men zou geen nut kunnen doen. Men zou een ijdele vertoning willen maken van nederigheid, de tijden zijn veranderd. Men moet met zijn tijd medegaan. En ieder doet het. Het is een algemene gewoonte. Ik denk er niet eens op, enz. **Lees verder Smytegelt in zijn gekrookt riet over de sieraden. Als die waardige lieve oude man thans zijn ogen eens opsloeg, hij sloeg ze zo spoedig ter neer als hij ze geopend had om ze niet meer te openen.** Maar Gods oog is altijd geopend!

Lasteraars en de ouderen ongehoorzaam.

Lasteraars grenzende aan het voorgaande. Van hoogmoed komt men tot lasteren, gelijk de satan en de verdoemden lasteren God en elkaar verwensen.

Zo lasterde Adam na zijn val God en mens.

Zo lastert de hoogmoedige degene die hem berispt, die niet doet als hij, die boven hem uitsteekt.

Van het ene kwaad komt het andere. **Geen kwaad is er onder andere tegenwoordig verder verspreid en verbreid en heersend onder Gods volk dan het lasteren!**

Het ontstaat uit hoogmoed, men vergeet zijn eigen balk, gebreken, zonden en ongerechtigheden.

Men lastert andermans doen, bezondigt zich aan grover en erger. Men is blind voor zichzelf door hoogmoed en opgeblazenheid. Men lastert wat men niet verstaat. Men lastert zonder grond en onderzoek, zonder liefde behoeft men niet te zeggen, want lasteren is uit de hel, natuurlijk duivels en kwaad.

Zo kan iemands oogmerk, bedoelingen, daden, handelingen, lasteren, om dat hij niet handelt zoals wij, of men kan de vermaning en bestraffing niet verdragen of zoekt die verdacht te maken en onnut.

Men gaat ledig bij de huizen om. Men ziet op de gebreken en vergeet de genade. Men lastert goede naam, raad, liefde omtrent het behoud van zijn naasten ijver voor Gods zaak! Men lastert Gods geboden en vermaningen in zijn kinderen. Men lastert uit onkunde, omdat men het niet verstaat, of uit boosheid, dat men het niet wil verstaan, of uit hoogmoed, omdat men het zelf mist, of uit vijandschap om Gods werken te keren.

Och of zij ook afgesneden werden, zegt Paulus, die u onrustig maken! Ik heb Hymeneus en Alexander de satan overgegeven opdat zij leren zouden niet meer te lasteren.

Het lasteren is een noodzakelijk gevolg, gepaard gaande en één zijnde met de oorspronkelijke zonde, de duivel toch begon zijn verleiding er mee: God weet.

Maar hier hebben wij bepaaldelijk te spreken van het verband van de schalmen dezer keten, die tegenwoordig ons aanhangt. **Uit de tegenwoordige opvoeding toch vloeit onmiddellijk voort het lasteren van het oude, hetgeen men niet verstaat.**

De knaap spreekt zijn meester na, en de ouders tegen. Zo de ouden zingen, zegt men, piepen de jongen, de jonge zingt de deuntjes die hij geleerd heeft, hij weet niet anders, het is zijn element en spraak geworden.

Als de ouders wisten welke leerstellingen er in alle schoolboeken geleerd worden, van welke aard ook, zij haalden hun kinderen zo spoedig van de school als zij er hen hadden opgebracht.

Maar het is een burgerlijke zaak, zegt men, men moet zijne kinderen niet thuis houden, zij kunnen niet bij de straat lopen, er is geen andere gelegenheid en welke zonden en bedeksels der schande er meer mogen zijn. De gevolgen zullen het tonen, en de ouders zullen er mee gekastijd worden.

Wij erkennen het moeilijke, bij ondervinding, maar alle beginselen zijn moeilijk. Wij moeten de gevolgen onzer zonden dragen. Mochten wij met onze kinderen tot God leren roepen en schreeuwen!

Mijn volk gaat verloren, om dat het geen kennis heeft. Alles is Remonstrants. Ieder boek dat zij in handen krijgen naar de gewone wijze in de meeste scholen, want van enkele mogelijke meerdere of mindere uitzonderingen hier of daar, onder de toelating, spreken wij hier niet. Wij spreken in het algemeen zoals het onderwijs ligt en van de boeken zoals zij zijn. Het Remonstrants beginsel is door alles heen, fijn en listig of meer grof en openbaar gesponnen en geweven. Zo zuigt het kind van jongs af aan ongemerkt het vergif in. Of moet men het aan alle verderfelijke leer vrij overgeven, omdat het verdoemelijk in Adam is en onder den vloek van de wet ligt? Moet men het kwaad meerder maken om dat alles verdorven is?

Zullen de ouden zich afscheiden van de verderfelijke leer en de jongen ze inprenten van jongs af aan? Want waar verkeren de kinderen meer dan op de scholen?

Moest de geest des onderwijzers, niet gehouden noch gebonden, maar integendeel thans geheel en al ontbonden van de gereformeerde leer, niet verplicht en gehouden zijn tot het geven van Christelijk Gereformeerd onderwijs? Ziet hoe alles heidens geworden is! Ik heb reeds eenmaal gesproken en zegge dit andermaal en dat het nu voor rekening van de ouders ligt. Wij kunnen wel minnen, maar niet zinnen.

En ware alleen de jeugd van deze zuurdesem van ongehoorzaamheid doorzuurd'maar de ouders zijn als de kinderen. 's Heeren geboden worden algemeen verworpen door allen, bekeerden en onbekeerden. **Land, Kerk, Staat, alles is veranderd. Het land is verduisterd op de volle middag!**

Het volk heeft zijn goden veranderd, 's Heeren inzettingen en verbond vernietigd, Zijn geboden met voeten getrapt, Zijn wetten niet geacht, gelijk Israël in de woestijn onder de Richters en Koningen.

Waarom hebben wij andere wetten gekregen in Kerk en Staat, anders dan omdat wij Gods rechten, wetten, geboden en inzettingen niet geacht hebben? En het is of het te vergeefs in het 28ste Artikel van onze gereformeerde geloofsbelijdenis geschreven staat: "En opdat dit te beter zou kunnen onderhouden worden, zo is het ambt aller gelovigen, volgens het Woord Gods, zich af te scheiden van degenen die niet van de Kerk zijn, en zich te voegen tot deze vergadering, het zij op wat plaats dat God ze gesteld heeft; ook al ware het zo, dat de magistraten en plakkaten der prinsen daartegen waren, en dat de dood of enige lichamelijke straf daaraan hing."

Denkt gij dan dat die woorden aldaar te vergeefs geschreven staan? Of zou het geen bewijs zijn van de tijden daar wij tegenwoordig in verkeren? Zouden zij in deze woorden hun vervulling niet erlangen?

Maar er staat niet te vergeefs geschreven, als er vervolging komt zijn zij terstond geërgerd.

Niet alsof wij beter zijn, wij komen in geen aanmerking, maar Gods Woord alleen.

Zijn dan de listen des satans ons onbekend? Maar in deze dagen slechts al te veel!

Hij heeft groten toorn en nog grotere invloed, want de verraders zijn van binnen.

Hij heeft vrienden binnen in ons.

Ten eerste ons vlees, ten tweede ons ongeloof en haastigheid en ten derde onze blindheid en onervarenheid in de wegen des Heeren, onder duizend andere.

Velen hebben zich op voorwaarde overgegeven, anderen wensen alles te verlaten om hun belijdenis vast te houden. Wij wensen het te houden met hen die met Paulus mogen zeggen: dan hulp van God verkregen hebbende, sta ik tot op dezen dag, en alleen daardoor en niet door eigen kracht of macht of wil. Dan waren wij reeds lang onder alle listen des satans, wereld, vlees en ongeloof en raadgevingen van vrienden en vijanden gevallen voor de aanlokkelijke woorden van overgave, om ons in de genadige armen te werpen van een op ons verderf loerenden vijand, die ons slechts daarom uit alles zoekt te verdrijven, om zelf te ongestoorder te regeren en alles te verwoesten. Wij geloven dat de listen des vijands in deze vele zijn. Van waar is dan de verlossing?

Wanneer ons den toestand van Kerk en Vaderland waarlijk ter harte gaan mag, door 's Heeren genade, hoe kunnen wij dan verloochenen dat onze vrouw de onze niet is, maar haar overgeven aan huurlingen en bastaarden?

Hoe kan ons de toestand van Juda en Israël ter harte gaan, als wij het kind willen gedeeld hebben en elk de helft?

Hoe kan ons de eer Gods en Zijns Gezalfden, die God tot Koning gezalfd heeft op de berg Sion, waarlijk ter harte gaan, al zijn wij kinderen Gods, wanneer wij Zijn macht verloochenen, en Zijn verbond ontheiligen en Zijn getuigenissen verwerpen?

Hoe kan ons het verbond van God met onze vaders aangegaan ter harte gaan, als wij dat overgeven aan mollen en vleermuizen om het voordeel, gemak en de rust wil?

o bedwingen wij onszelf in deze!

Zou het de wil des Heere zijn om ons onder de schaduw van dat doornenbos te begeven?

Zou de Heere gans een voleinding hebben gemaakt?

Zouden wij dingen verwachten die niet bestaan noch komen zullen?

Zouden wij onze hoop bouwen op het ijs en onze verwachting van de ijdelheid zijn, en ons vertrouwen grondvesten op een zandgrond, die ons begeven zal? God weet het.

Maar wij zeggen niet van die zijde iets te verwachten, als wij onze belijdenis zoeken gestand te blijven en getrouw te zijn!

Wij verwachten geen hulp van het schepsel, als wij op God onze hoop stellen!

Of waar is het wederkeren tot God, de Springader des levenden waters?

Waar is de vervulling van Hoogl. 6 :13 “Keer weder, keer weder, o Sulammith! Keer weder, keer weder, dat wij u mogen aanzien. Wat ziet gijlieden de Sulammith aan? Zij is als een rei van twee heiren.”

Waar is die rei van twee heiren? Ja, verstrooid, verdeeld en verwoest, haat, nijd, twist, tweedracht, scheuringen op scheuringen en breuk op breuk, het land vergaat van breuken.

O God! Gij had ons verstoten, gij had ons gescheurd, gij zijt toornig geweest, keert weder tot ons!

Gij hebt het land geschud, Gij hebt het gespleten, geneest zijn breuken, want het wankelt. Waar zijn de treurtonen geweest, opdat wij de lofzangen geloven mogen? Want zelf als de Heere een nagel gaf in de plaats, en verademing en rust en verkwikking voor een tijd, ook dan was er vreugde en blijdschap.

Maar men roept victorie voor dat het is gewonnen, en men is blij voor dat men geweest heeft. De tranen zijn afgedroogd van droge wangen, en er worden liederen gezongen op een vreemde wijze. Of doet de Heere een onvolkomen werk, of laat hij het werk Zijner handen steken? Zal de Heere in een verdrag komen met de vijand? Of doen een bedrieglijke Samuel antwoorden? Zal de Heere geen afgesnedene zaken doen op aarde, en als alle hulp verdwijnt tot redding genaken, gelijk er geschreven staat Jes. 59 : 19. Als de vijand zal komen gelijk een stroom, zal de Geest des Heeren de banier tegen hem oprichten! Waar zijn de barensweeën voorafgegaan? Zou Eliëzer het zijn? Zou het de zoon der dienstbare zijn of zou het Izak zijn, de zoon der belofte, tegen hope op hoop? God openen onze ogen! Worden de putten niet gestopt door de vijanden? Waarom is de Heere kennelijk geweken met Zijn licht, kracht, genade en nabijheid? Vraag het de kinderen Sions. Maar ook slechts de ware kinderen Sions zeggen wij, die het inwendige werk verstaan. Of misleiden wij ons? Heere! Leid ons dan in Uw waarheid, opdat wij niet wandelen op een weg die ons goed schijnt, maar welks einde het verderf zou zijn!

Laat ons met geen ijdele hoop paaien, laat ons met geen schijn bedrogen worden! Laat het midden van de paden des rechts door ons betreden worden. Laat ons uitgaan op de stappen der schapen, ook in het midden van de stikdonkeren nacht. Wijst ons het huis daar Gij woont, de kerk daar Gij vernacht, het leger daar Gij onder verkeert en de koets Salamo daar een wacht om staat, het heiligdom, daar Gij Uw heerlijkheid toont, en zo niet met Uw glansrijke tegenwoordigheid, dan toch in het donker woont.

Als gij maar met en nevens ons zijt, want zonder U vermogen wij niets. Alles breekt af bij de hand, rechts en links. Jeremia 45 is vervuld in deze: Zo zult gij tot hem zeggen: Zie, dat Ik gebouwd heb, breek Ik af, en dat Ik geplant heb, ruk Ik uit, zelfs dit ganse land. En zoudt gij u grote dingen zoeken? Zoek ze niet; want zie, Ik breng een kwaad over alle vlees, spreekt de HEERE.

Ja een kwaad gerucht, waarvan aller oren zullen klinken, aller knieën beven, aller lendenen los worden, en alle gordels afvallen Stormen zal de Heere en schelden met een grote stem en een geweldig gedreven wind, eer dat na de storm, de aardbeving en het vuur, de Heere zelf komen zal in het lieflijk suizen van een zachte stilte. En dan zal men niet behoeven te vragen is de Heere gekomen? Want Hij zal een beschutting zijn over Sion en Zijn vleugelen uitspreiden over de weerloze kiekens, en Zijn schapen vergaderen op Zijn berg en onder Zijn bomen, en over al wat heerlijk is zal een beschutting wezen, en de Heere zal wonen te Sion en zich verblijden over Zijn volk, dat Hem gekend, gezocht, met lijdzaamheid verwacht, en met geduld zijne toekomst verbeid heeft.

Ontwaakt Noordenwind en komt Gij Zuidenwind doorwaait de hof des Heeren! Niet dat wij de Heere willen bedillen in Zijn verschillende wegen, die Hij onder Zijn hoge wijze toelating met Zijn volk en om onze zonden zal believe te houden. Wij kunnen noch vermogen iets van onszelf. Mijn Raad zal bestaan, zegt de Heere, en Ik zal al mijn welbehagen doen. Het zal toch alles eindelijk uitlopen tot verheerlijking van de Naam des Heeren, tot vertroosting en verblijding van Zijn volk Israël, tot beschaming en neerwerping der vijanden, tot blijdschap in de hemel en schrik in de hel.

Ziet daar de verwachting van mij en die met mij in die hoop en verwachting in lijdzaamheid mogen delen, zo lang het de Heere behaagt. Want met het vallen of staan van personen of zaken, valt of staat de zake des Heeren niet. Nietige wormpjes die wij zijn, ellendige al-bedillers van de wegen des Heeren! En eindigen wij dit deel van onze redeneringen met Jes. 63 : 17. Heere! Waarom doet Gij ons van Uw wegen dwalen? (waarom) verstokt Gij ons harte, dat wij U niet en vrezen? Keert weder om Uwer knechten wille, de stammen Uws erfdeels.

Ondankbaarheid baart ongehoorzaamheid.

Vandaar vinden wij in de opklimmende reeks van deze aaneengeschakelde schalmen, na de ongehoorzaamheid de ondankbaarheid genoemd.

Een ondankbaar kind is ook een ongehoorzaam kind, want het acht de bevelen zijns vaders niet. Het heeft geen liefde voor zijn vader noch zijn gebod. Het eert Zijn bevelen noch acht zijn wetten. Het acht er zich niet aan verbonden, omdat hij er geen verplichting toe gevoelt noch liefde voor gewaar wordt. Het kent geen banden van verplichting noch gevoelt de koorden der vereniging.

Ondankbaarheid breekt alle banden, scheurt alle touwen en doet ons zeggen: Laat ons Zijn banden verscheuren en Zijn touwen van ons werpen. Zij is haar eigen wetgeefster en rookt zichzelf eer, lof en wierook van bedwelming en aanbidding!

Zij maakt zichzelf tot een God, gelijk in de eerste zonde is te zien, zij werden ondankbaar aan alle Gods weldaden. Toen er in Egypte een koning opgestaan was, die Jozef niet gekend had, werden Zijn weldaden aan het land bewezen vergeten. Zie Israël in de woestijn! Zij vergaten de Heere hunn God en bogen zich voor andere goden. Zij zeiden : laat ons wederkeren naar Egypte, en waren alle de wonderen des Heeren niet gedachtig. Zij verwierpen Zijn geboden en inzettingen en volgden de rechten en de wetten van de volkeren des lands, toen zij in Kanaän gekomen waren, zodat de Heere tot Samuel zei: zij hebben niet u, maar Mij verworpen. Israël was tegen de Heere als Absalom tegen David, en ons land niet minder. Vergeten hebben wij de wonderen aan onze vaders bewezen, daar zij ons land boven vele tot een wonderteken van gesteld is geweest door Gods gunst, macht en wonderdaden.

Zo dat wij ook zeggen mogen en moeten met de Psalmist Ps. 44 : 4, want zij hebben het land niet geëerfd door haar zwaard, en haar arm heeft hun geen heil-gegeven, maar Uwe rechterhand, en Un arm, en het licht Uws aangezichts, omdat Gij een welbehagen in hen had!

Maar nu is het een beroofd en geplunderd volk, alle volken ten smaad geworden. Eens streed de Heere voor, nu tegen ons. Eens was Zijn banier, wolk- en vuurkolom over ons uitgebreid en verheven, maar nu is Zijn heerlijkheid verheven van de dorpel des huizes, en staat gereed om geheel en al van ons te vertrekken en ons de vijanden en rovers, die op ons loeren, geheel en al ten buit te geven om onzer zonden wil.

O, ondankbaarheid is de grootste schuld van onze natie. Ondankbaar aan alle die weldaden en wonderen, uitredingen en zegeningen aan onze vaders geschonken, omdat Hij een lust aan ons had, niet om onze voortreffelijkheid boven andere volken, o neen! Wij waren de minste en geringste, maar om Zijn raagt en kracht te betonen, om hetgeen niet is tot iets te maken, ook om door het dwaze, onedele en verachte, het wijze en sterke te beschamen, opdat Hij de eer krijgt van Zijn eigene werken, en het schepsel door Hem begunstigd boven vele, roemen in de Heere Zijn weldoener. Maar wij hebben onze Weldoener vergeten en zijn Zijn wonderdaden niet gedachtig geweest. De vaders hebben vergeten ze aan hun kinderen te vertellen. Een ander geslacht is er opgestaan. Een nieuw heeft het oude vervangen.

Onze vaders hebben onrijpe druiven gegeten en de tanden der kinderen zijn stomp geworden. Hoe is de getrouwe stad tot een hoer geworden en een moordenaarskuil gelijk, ja een samenknoping van ongerechtigheid, een gans zeer bittere gal. Wij hebben de mate onzer vaders vervuld, en hetgeen aan hun ongerechtigheden ontbrak voltooid. En nog wordt er geroepen: vrede, vrede, en geen gevaar!

Gods oordelen worden verre gesteld en de breuk van Sions dochter op het lichtste genezen. Een andere Alva, zal ons met zijn zalf, bestrijken zal 't welgaan, zong of profeteerde eens Lodestein, gelijk trouwens uit de ervaring en ondervinding van Gods werken en de leiding met Zijn volk wel was op te maken, **want als het oordeel Gods begonnen is van het huis Gods, welk zal het einde zijn?**

Als de rechtvaardige wordt weg geraapt uit het land, en de wijze, de raadsman en voortreffelijke geheel en al ontbreken? En zo er hier of daar nog een wijze gevonden mocht worden, het zal zijn in een verborgen hoek, als de profeten ten tijde van Achab, wenende over Sions breuk en Jozef's verbreking. **Eens waren de getrouwe weinig geworden in de lande, maar nu moet men vragen, waar zijn de getrouwe? Alle wijsheid is vergaan, niet één is er die voor de waarheid zich in het strijdperk begeeft!**

Niet één die pal staat als een muur. Ja, wij mogen vrij zeggen, niet één.

Of kon het verborgen blijven, dat een Elia zich aan Achab vertoond had? Of zou in deze dagen er minder vereist worden? Maar wij hebben Jes. 56 : 10 vervuld: **“Hun wachters zijn allen blind, zij weten niet; zij allen zijn stomme honden, zij kunnen niet bassen; zij zijn slaperig, zij liggen neder, zij hebben het sluimeren lief.”**

Wij hebben ons leven te lief. Maar huid voor huid en al wat iemand heeft zal hij geven voor zijn leven. **Maar het schijnt wel dat het tijdelijke, zienlijke, vergankelijke, nietige de overhand bij Gods volk gekregen heeft.** Zekerlijk, wij hebben niet verder te gaan dan bij onszelf. Onkunde, ongeloof, onheiligheid, ondankbaarheid en ongehoorzaamheid hebben de overhand, ja overstromen ons als een rivier, die het gehele land onder water gezet heeft, en daar de duivel met Zijn vloten in onze ziel over vaart zonder enige weerhouding.

Maar wij hebben ons alhier te bepalen bij de ondankbaarheid, en dan wensen wij u in het kort bij deze dingen te bepalen. Waar is onze dankbaarheid, zeiden wij, voor alle die weldaden, wonderbeden en uitredingen ons vaderland bewezen van de vroegste tijden af, maar inzonderheid in het verbreken van het juk van de Spaanse koning en de vrijheid van godsdienst, die wij daardoor, ten tweede, verkregen hebben met de onderdrukking van Babels voormaals machtige heerschappij?

Ten derde, **waar is onze dankbaarheid voor alle die roepstemmen en vermaningen, die ons de Heere in zulk een ruime mate heeft willen doen horen en toezenden door zo vele getrouwe wachters op Sions muren, die nu nog voor ons als profeten zijn, welke spreken nadat zij gestorven zijn?**

En eindelijk ten vierde, waar is de dankbaarheid voor het lankmoedig dragen en sparen van een zondig land en volk, kerk en staat, zo wij die naam nog dragen mogen, tot heden toe?'De Heere bepale ons bij deze dingen door Zijn Geest, om Zijns Zelfs wil!

Bij vier dingen zeiden wij, wensten wij u hier kortelijk te mogen bepalen, bij de wonderdadige uitredingen des Heeren, ons land en volk, kerk en staat bewezen; ten tweede bij de vrijheid van de zuivere uitoefening van de ware godsdienst; ten derde, bij de stemmen der profeten in ons land en ten vierde bij de lankmoedige bewaring en verschoning des Heeren tot nu toe. Wat het eerste aangaat, de wonderdadige uitredingen en verlossingen des Heeren aan ons vaderland bewezen, kan het hier niet mijn doel zijn, en waartoe vereist worden u ook maar enige voorbeelden daarvan aan te wijzen.

Het heeft de Heere behaagd mannen te verwekken in vroeger dagen, die alle die zaken in overvloedige mate hebben beschreven om aan het nageslacht verteld te worden.

Hoe de Heere ons uit modder en slijk in goud en edelgesteente uit- en inwendig heeft opgehaald en gezet, hoe Hij ons van onder de klauwen des tijgers heeft, gehaald en uit de mond des leeuws gerukt als een schaap, dat tot het oor na was opgeslokt door den vijand onzer ziel.

Hoe Hij ons van onder die klauwers onze voet op zijn nek heeft doen zetten, en ons uit zijn mond gerukt hebbende hem voor onze voeten heeft neergelegd en zijn schatten ons toegebracht.

Hoe Hij onzen mond met gejuich, onze keel met lof en onze harten met vrolijkheid vervuld heeft.

Hoe Hij de schatten van Oost en West gestort heeft en geledigd in onze kisten en koffers.

Hoe Hij de sluizen des hemels, de afgronden der aarde en de diepte der zee ons hun tribuit heeft doen brengen en als knechten ons doen dienen.

Hoe Hij stormen, hagel, winden, zeeën, rivieren, bergen, stolomen, dijken en dammen als soldaten gebruikt heeft, om voor ons te strijden.

Hoe Hij de tempeesten tot onze dienaren gemaakt heeft, ja, de wetten der natuur heeft geboden hem te gehoorzamen, om van haar loop te gaan, om ons te verlossen uit de machtige hand der wrede tirannen, die onze zielen levend zocht te verslinden en op te slokken.

Hoe Hij het water van benauwdheid en drukkend harteleed tot aan de lippen deed komen, maar hetzelfde dan in eens deed zakken, om onze mond, die de laatste adem scheen uit te blazen, te vervullen met de uitgezochtste keur van Zijn onverplichte zegeningen, om te tonen dat Hij slaat en heelt, wondt en geneest. Zijn de registers Zijner wonderen niet uitgebreid van beneden de diepte der zee en de afgronden der aarde, tot aan de bovenste wolken en de hoogte der hemelen?

Heeft Hij Zijne weldaden niet doen stromen in onze landen, gelijk het water onze landerijen bedekt en de rivieren onze landen doorstromen?

Heeft Hij de volkeren niet geboden onze knechten en de koningen onze dienaren te zijn?

Heeft Hij niet Zijn woord waarachtig aan ons betoond, dat wanneer iemands wegen Hem behagen, Hij dan zelfs zijn vijanden met hem bevredigen zal?

Heeft Hij ons niet geroepen als een verlatene en eenzame vrouwen en bedroefde van geest, om ons te zetten als een koningin in het midden der volkeren?

Maar wij hebben vergeten, van waar de Heere ons heeft opgevoerd. Wij hebben onze Weldoener verlaten en zijn op onze droesem gaan neersitten, van vat in vat niet geledigd zijnde hebben wij ons gaan verheffen op onze schoonheid en gaan boelieren met vele boeleerders en de Heere onze God vergeten en Zijn geboden achter onze rug geworpen en met onze voeten vertreden.

Andere heren en goden hebben wij gaan dienen, van dewelke de Heere ons uitdrukkelijk gezegd had: Gij zult u voor die niet buigen, noch hen dienen. Maar wij zijn Zijne stemroep niet gehoorzaam geweest, noch Zijn vermaningen indachtig, die Hij tot ons sprak als zonen en dochteren, Mijn zoon, geef mij uw harte!

Wij hebben ons als Jeschurun verheven op onze hoogheid, zat van allerlei genot en van eer en roem, vol van verzadiging, dronken van zwijmelwijn, door de volken ons rijkelijk ingeschonken, met een Nebukadnezar zeggende: is dit niet het Babel dat ik gebouwd heb? Met een Herodes hebben wij ons de vleitaal doen welgevallen, een stemme Gods en niet eens mensen!

Heeft de Heere ons niet als een eenzame mus op het dak de overwinning gegeven en tot een der voortreffelijkste en aanzienlijkste zangeressen gemaakt naar wier stem alle volkeren luisterden? Hongerigen heeft Hij met goederen vervuld en rijken ledig weggezonden! Anderen uitgeput om ons te vervullen, en hen die ons meenden op te slokken en te verdelgen hun schatten doen neerleggen voor onze voeten, zo dat, ofschoon zij het ten kwade dachten, God het alles ten goede voor ons gedacht heeft.

O mocht de Geest des Heeren mij aangrijpen en aanvuren, en mijn lippen aanraken met een kool van Zijn Altaar! Mocht Hij slapenden wakker maken, stommen sprekende, blinden ziende, kreupelen gaande, en doden opwekken met de adem Zijnsmonds en de Geest des levens! Mochten de dorre doodsbeenderen beginnen te leven op de beenderen onzer voorvaderen! Begraven liggen wij onder het puin en de as van vorige grootheid en welvaren. Bedolven liggen wij onder de golven en stromen van ongerechtigheden.

Wij treden op een land vol wonderen, en wij gevoelen het niet. Wij slaan onze ogen op een reeks van aaneengeschakelde wonderdaden des Heeren, en wij blijven er blind voor. Wij horen de stemroep niet meer des zangers, noch de liefelijke tonen der vogelen, noch de vleugelen der duiven zien wij uitgespreid om nos tijdig te brengen met de vrede tak in haar mond van de aanstaande verlossing. Is ons land niet geweest als de ark, drijvende op de grote wateren zonder mast, roer, zeil, stuurman, of iets dergelijks? Regende het niet op onze hoofden, loeiden de stormen niet om ons, werden de sluizen des hemels en de fonteinen des afgronds niet geopend, woedde de Leviathans niet om ons? En wie heeft ons in alle deze bewaard? Wie heeft haar doen rusten op de berg van Zijn welbehagen? Wie heeft de elementen geboden te zwijgen, de wateren te zakken, de deur geopend? Wie heeft de raaf en de duif uitgezonden en met de vrede-tak doen wederkeren in haar mond? Wie heeft de regenboog des verbonds opgericht in de wolken, ons en onze vaders tot een getuigenis? Wie heeft het altaar doen oprichten, en ons als midden uit de wateren van geestelijke afgoderij opgevoerd, daar wij onder verzonken waren? Wie heeft het oude doen voorbijgaan en alles nieuw gemaakt? Wie heeft het verbond met onze vaders opgericht en een altaar gegeven, daar wij onze offerranden van een gebroken hart en verslagen geest op mochten brengen? Wie heeft ons van onder Farao's lasten, drijversstaf en ijzeren oven door de hand zijner dienaren uitgeleid? Hem na vele wonderen vermoord in de wateren, en er ons uit bevrijd en vrede gegeven? Wie heeft alle de Richters verwekt in het land, om ons opnieuw te bevrijden en te verlossen van de op ons verderf loerende natiën, en ons ongeluk zoekende vorsten? Wie heeft hun raadsragen vernietigd en hun voornemens verijdeld? Hunne zwaarden stomp gemaakt of ze gekromd tegen de rots van godvruchtige standvastigheid en stalen moed onze vaders als water ingeschonken? Wie heeft hun schepen en vloten vernietigd, doen zinken, ons ten buit doen worden, en hetgeen ons ten verderf werd aangebracht, ons in een zegen doen verkeren? Wie heeft Ezau's die kwamen om ons te verdelgen, ons vriendelijk doen omarmen. Wie gaf onze raadslieden raad, onze oudsten wijsheid en verstandigheid, onze oversten kloekmoedigheid, wel beradenheid, onwrikbaarheid, volständigkeit en lijdzaamheid? Wie stortte de zeehelden moed in? De matrozen en soldaten onverschrokkenheid? Wie stelde heil tot muren en voorschansen? Wie sloot ons in Zijn armen ter bescherming en zegening? Wie maakte het goud en zilver als de straatstenen en de cederen Libanons als wilgenhout? Wie maakte de huizen paleizen en verdreef de armoede, om een ieder te doen wonen onder zijn wijnstok en vijgenboom? Wie maakte de armen rijk en de rijken vorsten en de vorsten monarchen? Wie heeft alle deze dingen gedaan? Zo het niet de Heere der Heerscharen geweest is, Die met het Zijne doet wat Hij wil, verhoogt die Hij wil, en vernedert die Hij wil, Die zegt Mijn Raad zal bestaan en Ik zal al mijn welbehagen doen. En nu wij die waarheid hebben, hoe beantwoorden wij daaraan? Genade blijft genade en sluit alle eigene, maar geenszins Gods eigene werken buiten.

Geen geloof zonder werken en geen werk zonder geloof. Beide zijn een en hetzelfde. Het is Gods beeld, dat wij door de zonde verloren hebben, en door genade weer krijgen, en dat Gods beeld geen dood, maar een levend beeld is, vol geest en leven, behoeven wij wel niet te zeggen, want God is geen God der doden, maar der levenden. Het is hier de tijd noch de plaats en gelegenheid over die zaken uit te weiden, maar alleen aan te tonen, **dat alle godsdienst buiten godsvrucht en godsvrucht buiten godsdienst niets betekent**, en God niet wordt gediend van mensenhanden als iets behoevende. Maar die Hem aanbidden moeten Hem aanbidden in Geest en in Waarheid.

Wij moeten tot het doel van ons voorstel komen, **hoe God onze vaders voormaals gered heeft uit den dwang en drang, hand en band der afgoderij, ons gegraveerd in Zijn handpalm en Zijn muur om ons gesteld heeft.** Ja, hoe Hij voor en in en door ons gestreden heeft midden in de vuurvlammen, op de hoogten der moordschavotten, aan de spitsen der galgen, **was er een ander vuur in Gods volk.**

Wij geloven dat de Heere op weg is om de deugdelijkheid van het geloof Zijns volks wederom eens te gaan beproeven aan de toetssteen daar Hij Zijn goud zo menigmaal aan beproefd heeft.

Hij zal er bij zitten, hen louterend en ijverig smeltende, tot Hij het schuim en het tin van hetzelfde zal hebben afgesmolten.

Hij zal blaasbalken verwekken uit het Noorden, om het vuur aan te blazen en er zijn echte keurlingen in te beproeven en heerlijk uit te doen komen. Zalig die bereid is! Waakt dan, want gij weet de dag en ure niet wanneer de Heere des huizes komen zal. Houdt wat gij hebt, opdat niemand uw kroon neme. Versterkt het overige, dat sterven zou, opdat uw werken vol en niet ledig gevonden worden voor God, en gij uzelf met valse overleggingen zou bedriegen. God bewaart de zijnen, en die God bewaart is wel bewaard.

En nu de dienstknechten des Heeren, die op Sions muren en Nederlands wallen de bazuin hebben geblazen vroeg en laat. Een rei van heerlijke Godsmannen, een menigte van heilverkondigers en herauten van het Evangelie, wier harten vol waren van hemels vuur, wier mond nu eens een fluit dan wederom de open mond eens kanons gelek, hun vurige gebeden door Gods Geest in hun harten ontstoken stegen als Gode behagelijke offers in Christus omhoog. Stemmen des hemels, stemmen van boven, wateren des levendigen Gods stroomden in hun harten, vloeiden van hun lippen, hemels vuur deed hun ogen en gelaat schitteren. Hun oog werd niet verdonkerd, hun kracht niet verlamd, zij streden als leeuwen en stierven als helden, stonden pal voor waarheid als steunpilaren van het land, pilaren der kerk, schrik voor de bozen, blijdschap de vromen, vertroosters van Israël, lievelingen des Heeren, tempels vol des Heiligen Geestes, woningen en haardsteden Gods, orakelen, vraagbaken en raadslieden van het land, troost der bedroefden, hulp der verlegenen, steun der zwakken, weldoeners der armen, bezoekers der weduwen en vaders der wezen. Zij vertoonden zo het beeld huns Meesters in hun zielen gegraveerd te hebben. Zo toonden zij hun aanstelling van de hemel. Zij brachten de bewijzen mee zonder woorden. Hun woorden waren daden, hun daden God verheerlijkend. Als Priesters des Allerhoogsten, dienden zij Hem in Zijne tempel en stonden voor Zijn aangezicht dag en nacht.

Waar zijn zij? In de hemel Jes. 57 : 1, 2. Hun geest leeft en zweeft in hun werken. Zij hebben een liefelijke reuk achtergelaten en spreken nog nadat zij gestorven zijn.

Maar nu? Huichelachtige kinderen, een gans trouweloze hoop kinderen die niet anders dan liegen kunnen, een overspelig zaad, leraars der ongerechtigheid, dienaars der hel! Wij zeggen het niet in bitterheid en scherpheid, God is getuige!, maar omdat het waarheid is. Zij offeren Gode hun eigen werken en buigen zich neer voor het maaksel hunner handen. Afgodendienaars!

o ! ik zeg niet te veel. De eeuwigheid zal het openbaren, God zal beslissen, Jezus Rechter zijn!

En hoe hebben wij geluisterd naar een Lodenstein, Smytegelt, Van der Groe en zo vele andere dienstknechten des levenden Gods, getrouwe gezanten van de Allerhoogste, die Zijn Raad de volke bekend maakten zonder bij of af te doen, schatkamers van hemelse wijsheid, die hun kennis en geleerdheid, gehaald uit den mond van Jezus, nederlagen aan Zijn voeten?

Die van het Woord doordrongen, ervaren in de Schriften, bedreven in de kennis van het hart, allermeest van zichzelf, vol ijver, liefde, geloof, moed en standvastigheid waren, also overvloedig zijnde in het werk des Heeren, verwachtende Zijn toekomst, wel als onnutte maar toch getrouw gemaakte herders en leraren in de wijngaard des Heeren om Zijnentwil, die niet zichzelf predikten, maar de last van hun Heere en Meester overbrachten, die zich niet kleedden met de wol der schapen, maar hen zochten, om hun zielen te winnen voor de eeuwigheid, als paarden aan de kroon des Heeren Jezus Christus? Zij hebben gebazuind en getrompet met een volle klank.

Maar wie heeft zich ten geestelijken oorlog toegerust? Wie heeft gewaakt voor de belangen Slons? Leeraars noch oversten des volks, noch leden der gemeente, aller monden stom, aller oren doof, aller harten vereelt, aller nieren traag en aller harten slap geworden zijnde!

Wij hadden aan God Maüzzim genoeg. Onze kinderen gaven wij de Moloch, onze zielen de valse en verderfelijke leringen van elders overgewaaid, die de getrouwe leraren, die hier en elders nog gevonden mochten worden, in enige of meerdere mate aanstaken met die verderfelijke ziekte en zielepest.

Alles moest veranderd worden. Men moest met de tijd mee, en in plaats dat de tijd zich schikken zou naar Gods Woord en Wet, moesten deze zich schikken, plooiën, en vormen in de vorm en plooi van een nieuwe mode, wilde zij de mensen aangenaam zijn en ingang vinden, zonder verderen doortocht en intrek, in hun oren. Schone stijl, hoogdravende woorden, hel klinkende stem, zwellend van geleerdheid, opgeblazen van hoogmoed, ijdele hovaardige lof en eer van mensen inademende en Gods Geest en Woord wegblazende en uitblussende zo mogelijk, ware al vroeger de kerk ingedrongen bij diegenen niet alleen die onder de naam van Gereformeerd en rechtzinnig hun brood moesten verdienen, maar ook sommigen van hen die enige meerdere kennis hadden verkregen werden medegesleept door deze verderfelijke stroom van menselijke wijsheid, die de wijsheid Gods verdonkerde, en de waarheid een kleed omhing, dat beter een heidense wijsbegeerte gepast zou hebben, schoon die er zich veelal voor wachtende, wetende dat de waarheid geen tooisel noch blanketsel behoeft als volmaakt zijnde in zichzelf, schoon hunne wijsheid dwaasheid bij God was. Maar in latere tijden heeft men zich daarvan gaan ontdoen. Men heeft de wijde klederen afgelegd en een ander aantrokken. Er was een nieuwe wijsbegeerte ontstaan, de tijden waren veranderd en met haar de mode. Men moest zich schikken naar den mens, zelfs de waarheid. Alles moest haar onderdanig zijn. Er werd mede gespeeld als een bal, die men elkaar toewerpt. Men werpt gedurig zijn eigen opgezette kegelspel om, en die de koning omver werpt is de baas van allen, dat is de waarheid. Wie hem raakt heeft niet mis geslagen, dan alleen voor zijn arme onsterfelijke ziele.

o eeuwig wee! eeuwig jammer! eeuwig pijn en smart! eeuwige knaging van het geweten! eeuwig knersen der tanden en kauwen van de tong! eeuwig branden in de oven die rookt tot in eeuwigheid.

Maar dat wordt niet meer verkondigd. Men is ongelovig geworden aan God, duivel, onsterfelijkheid, eeuwigheid, want wat men daar nog van in schijn wil behouden in woorden, als men niet gelooft aan Gods Woord en in een Drieëinig genade-verbonds-God tot behoud en verlossing onzer ziele, dan geloven wij inderdaad aan niets.

Want neemt men de fondamente van een huis weg, en het zal in elkander storten en tot niet worden.

Er is tegenwoordig een verleidelijke schijngest van eenvoudigheid uitgegaan, een gevoeligheid zonder geest en leven.

Het kostelijk pand ons toe betrouwd hebben wij niet bewaard, wij hebben de vruchtbaren olijffboom verlaten en gaan zweven over doornen en distelen, onze wol is blijven hangen aan de doornheggen en de vogelen maakten er hun nesten van om hun eieren in te leggen en zich zacht in neder te vleien.

Een geest des diepen slaaps heeft ons bevangen, de laatste profeten zijn gestorven.

Een Van der Groe groef het laatste. Na hem moeten wij klagen, mocht het klagen worden!

De Profeten ontbreken. Niemand die voor ons wil strijden noch spreken. Alles wordt met de hand afgebroken. Alle tempels storten in. Och mochten wij er bij instorten en omkomen, om van onder dat puin en die as gehaald te worden en heerlijk te verrijzen! Alles wordt verbroken, omdat God er in gemist wordt. Geest en leven is er niet De kracht is er niet. De fondamente en pilaren ontbreken. Kunnen zulke gebouwen blijven staan? Het zal gaan als met de huizen, die door het springen van het kruid in Delft in het jaar 1654 nog waren blijven staan, maar de volgende dag door den storm werden omver gerukt en geheel bezweken. Maar Gods volk zal de Heere bewaren, gelijk dat kind dat van onder de puinhopen gehaald werd, zittende in zijn stoel. Hun werk zal verbrand worden, maar hun ziel zal behouden worden.

En welke roepstemmen heeft de Heere ons niet gegeven sedert vele jaren, ja van den beginne af aan. Geen leeftijd heeft het aan dezelve ontbroken. Hetzij doden of levenden die spreken. **De doden leven en de levenden zijn dood.** Zo hebben wij ons eigen werk afgebroken en bouwen de graven onzer profeten en keuren hun werk goed door deel te nemen, door lidmaatschap aan hun goddeloze handel, de vervolging der kinderen Gods en de verwoesting van het huis des Heeren. Hebben de zonen Gods zich niet vermengd met de dochteren der mensen? Zijn de kinderen des Heeren niet ingegaan tot de dochteren des lands en hebben zich vreemde wijven genomen tot vrouwen? Hebben wij niet geboeleerd op alle straten en onder allen groene boom en hoge heuvel? Hebben wij de springaders des levendigen waters niet verlaten en ons gebroken bakken uitgehouwen, die geen water houden? Verzinkt ons land niet onder de afgoderij, hoerij en toverij? Is er geen geest van verdraagzaamheid en onverschilligheid uitgegaan?

Alles neemt men op, in en aan. Wilde kolokwinten worden gesneden in de moespot der profeten. Het rode moes bekoorde ons en wij hebben het recht van onze eerstgeboorte overgegeven met Ezau, en vinden nu geen plaats des berouws meer, want het is verkocht.

Toch hebben wij de waarheid, ongedachtig aan dat woord: koopt de waarheid en verkoopt ze niet. **Waarheid zonder klaarheid en leven zonder sneven, kansels zonder leraren en leraren zonder Geest en leven.**

Waar is de onderlinge band? Waar de roepstern? Waar de Geest der liefde, ootmoedigheid, nederigheid, ijver, geloof en hoop? Waar het dragen van elkanders lasten?

Wij zijn als een kwikglas, om dat beeld eens voor te stellen, dat aan stukken is geslagen, en nu rolt het kwikt hier en daar, en die het wil verzamelen ontglipt het uit de handen, en het kan niet verenigd worden dan door de Heere. Vandaar dat men de geest en de tekenen des tijds niet gevoelt, omdat het kwik- en weerglas gebroken is en aan stukken op den grond ligt.

Wij bedoelen hier in het algemeen, niet in het bijzonder, want God blijft getrouw al zijn wij, Zijn volk, ontrouw geworden. God kan zichzelf niet verloochenen, maar even zo min in Zijn beloften als in Zijn bedreigingen, ook over Zijn kinderen, naar luid Zijner woorden: zo wie ik lief heb die bestraf en kastijd Ik en: want die de Heere lief heeft, kastijdt Hij en Hij geselt een iegelijk zoon die Hij aanneemt. En wederom: Ik zal u geenszins onschuldig houden, en op de vraag van de profeet Jeremia aan de Heere gedaan: zult gij dan gans een voleinding maken?, het antwoord geenszins gunstig was.

Allen hebben wij ons verzameld en onze gaven geofferd, maar niet van een gebroken hart en verslagen geest, want dan zouden wij dat altaar, door den koning Achas uit Damascus gebracht en door de Priester Uria gesteld niet geduld hebben. Niet alleen dat wij allen ons hebben neergebogen voor Nehustan, de koperen slang, maar wij hebben ons kalveren gemaakt, ja geraasd naar verschrikkelijke afgoden. Zodat er van ons bewaarheid is het woord des Heeren: de vrees en de kuil, en het strik over u, gij inwoner van Moab, spreekt de Heere. Die van de vrees ontvliedt zal in de kuil vallen, en die uit de kuil opkomt, zal in 't strik gevangen worden. Zie hoe bitter het is de Heere te verlaten! Maar het wordt op zijn hoogst gezien, maar nog niet geproefd, gesmaakt en gegeten, laat staan uitgebraakt.

Het is tegenwoordig een tijd van opstoppen, het vuil laten zitten, het kwaad niet durven aan te tasten, want de mensen zijn te zwak en te week geworden, zij mochten onder de handeling bezwijken.

o gij nietige medicijnmeesters! Maar tot ons en mij het eerste mag dit woord wel gezegd worden: Medicijnmeester! genees uzelf. De wond is niet dodelijk, de plaag niet ongeneeslijk, men heeft het leven zijner hand gevonden, en weigert ziek te worden. **Men spreekt van gezondheid, terwijl de doodskleur op ons aangezicht verspreid ligt, liggende aan de tering en koorts, dromende dagelijks van beter worden, tot dat alle krachten bezwijken, de zieke sterft en begraven wordt.**

Mocht onze ziel zich met een Lot dagelijks kwellen over de ontuchtige handel der Sodomieten! Mochten wij met Jeremia uitroepen: o ingewanden mijns harten! Mijn hart is beroerd en keert om in het binnenste van mij! **Een ieder kiest een ander geneesmiddel. Allen zijn geneesmeesters geworden. Er zijn geen zieken meer, en waartoe dan de geneesmeesters als er geen zieken zijn?**

o dwazen die wij zijn! Mocht er eens één geneesmeester komen en wij allen ziek worden, er zoud ,hoop op herstel zijn. Maar nu weigert men ziek te worden. Een ieder is gezond, tot dat het ganse land uitsterft en er niet één inwoner meer overblijft. Huilt over Moab en weeklaagt tot de bergen! Verheft uw stem met macht, en houdt niet in. Schoon de beste er mee spotten en lachen en er hun neus voor optrekken en verachten het woord van de geringste dienstknecht des Heeren, och! wierden zij het gemaakt niet alleen in woord, maar in de daad! Heere bekeert ons, zo zullen wij bekeerd zijn! Geneest ons, zo zullen wij genezen zijn! Behoud ons, dan zullen wij behouden zijn! Keert tot ons weder, dan zullen wij tot U wederkeren! Bezoekt Uw wijnstok als weleer! Ontwaakt Noordenwind en komt gij Zuidenwind! Doorwaait de hof des Heeren, opdat zijn specerijen uitvloeien! Maar eerst zal er voor specerijen stank zijn en lossigheid voor een gordel, want onkruid hebben wij gezaaid en distelen zullen wij eten, tot dat de pijn en smart ons schreeuwen doen tot God om redding, en Hij Zijn volk verhoren zal, op Zijn tijd om Zijns verbonds wil.

Onheilig.

Ondankbaarheid vloeit uit onheiligheid en onheiligheid gaat gepaard met ondankbaarheid.

Alzo volgt nu de onheiligheid. Wie is er heilig dan God? Maar ook Gods volk wordt heilig genoemd, een heilig volk, en van de bruid wordt gezegd, gij zijt mijn volmaakte, namelijk in Christus. In Hem zijt gij heilig, die het namelijk door wederbarende genade geworden zijt, en deel gekregen hebt aan de erve der heiligen in het licht.

Tot deze komt de vermaning: zijt heilig, want Ik ben heilig ! Zijt dan volmaakt, gelijk uw Vader in de Hemelen volmaakt is. Jagende naar het wit der prijs der roeping Gods die van boven is, opdat zij te eniger tijd enigszins komen mochten tot de wederopstanding der doden, om te verkondigen de deugden desgenen die hen geroepen heeft uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht, om als vreemdelingen en lichten te verkeren in het midden van een krom en verdraaid geslachte, Gode gekocht door het bloed des Lams, geheiligd door den Heiligen Geest, in onderlinge liefde, vrede en eensgezindheid te le ven en te verkeren, tot bewijs van de liefde Gods des Vaders, in hun harten uitgestort, van de genade des Zoons, en de gemeenschap des Heiligen Geestes.

De rechtvaardigmaking des zondaars voor God.

Het kan ter dezer plaatse niet alleen niet ondienstig, maar zelfs hoogst noodzakelijk geacht worden, een woord over de rechtvaardigmaking des zondaars voor God te spreken, welke buiten het schepsel ligt, wat de verdienende oorzaak aangaat, maar die krachtdadig inwendig aan hem moet toegepast worden.

Wij kunnen hier niet in het brede en lange van spreken, dat gedooft het doel en oogmerk niet van dit stukje, ook niet van de verschillende wijze, hoe God bij de een langzamer, bij de ander sneller doorwerkt, ook niet hoe de een, wat aangaat de wijze van toepassing, soms schijnbaar anders dan de anderen geleid wordt, maar van de zaak zelf.

Ook niet hoe de zaak buiten hem liggende, van eeuwigheid bepaald en daargesteld is in de eeuwigen Vrederaad tussen God de Vader, God de Zoon en God de Heiligen Geest.

Boven hebben wij iets gezegd van 's mensen oorspronkelijk verderf, hoe wij allen in Adam verdoemelijk liggen voor God, onder de vloek van de wet en dn eeuwigen, geestelijke en tijdelijke dood onderworpen, door moedwillige ongehoorzaamheid en verleiding des satans, want de begeerlijkheid heeft de zonde gebaard en de zonde de dood, die doorgegaan is tot alle mensen, in wie wij allen gezondigd hebben, namelijk in Adam, onze eerste vader, stamvader en verbondshoofd.

Want uit één bloede heeft God het ganse menschelijk geslacht gemaakt. Gelijk brengt gelijk voort, hoe zal een onreine een reine voortbrengen? Been van zijn been, vlees van zijn vlees, bloed van zijn bloed, in zijn lendenen begrepen en in zijn leden besloten, takken van één boom, afzetsels van één stam, spruiten van één plane, levende in de zonde, vervreemd van het leven Gods, door de onwetendheid die in ons is en de verharding des harten, vijanden Gods en van het eeuwige leven, haters van God, van elkaar en onszelf, onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad, dat is, een hart hebbende vol boosheid, nijdigheid, moord, doodslag, haat, afgunst en wrevel, een hart waarvan God zegt: en de Heere zag, dat de boosheid des mensen menigvuldig was op de aarde, en het gedichtsel der gedachten zijns harten ten allen dage alleenlijk boos was. En: Arglistig is het hart meer dan enig ding, ja dodelijk is het, wie zal het kennen ? En: Want uit het hart komen voort, boze bedenkingen, doodslagen, overspel, hoererijen, dieverijen, valse getuigenissen en lasteringen.

Zo ligt de mens onder erfschuld, smet, vloek, verdoemenis en toom, dagelijks zijne schuld groter en meerder makend, door dadelijke zonden, in gedachten, woorden, werken en daden, onmachtig en onwillig tot het goede en gewillige slaven van het kwade, overgegeven tot allerlei boosheid, verkocht onder de zonde, kinderen des satans, een slangenzaad en addergebroedsel, liggen al onze leden in de zonde, kunnen noch willen wij anders dan zondigen, het is ons leven, ons ademen, gelijk een vis in het water en een vogel in de lucht.

Hoe kan dat schepsel dat God haat, niet kent, niet zoekt, niet begeert, geen leven Gods in de ziel heeft, Zijn beeld verloren heeft, enige hoedanigheid of de allerminste of geringste geneigdheid in zich hebben om van of uit zichzelf op te klimmen tot de Almachtigen?

Hoe kan de duisternis het licht, de dood het leven begeren, die dood in misdaden en zonden zijn, die geen oren hebben om te horen, geen ogen om te zien, geen mond om te spreken, geen hart om op te merken, geen voeten om te gaan, geen knieën om te buigen, geen handen om tot God te verheffen?

Want wat uit het geloof niet geschiedt, is zonde. Alles ligt in de vloek, ons eten, drinken, slapen, waken, werken, lezen, zingen, bidden, danken, kerkgang, avondmaal houden, met één woord wat uit God niet geboren is, blijft in de verdoemenis. **Het gebed des goddelozen is een gruwel voor Gods ogen.** Hij is de doden op het kerkhof gelijk, wat het geestelijk leven aangaat! Hij riekt de stank noch de doodlucht der zonden, hij hoort de roepstem niet: bekeert u, en laat u met God verzoenen! Hij geeft geen antwoord uit zijn graf, omdat de bezoldiging der zonde de dood is.

Hoe kan God gemeenschap hebben met zulk een schepsel! Zal de Rechter van hemel en aarde geen recht doen? Zal Hij Zijn woord niet gestand doen? Zijn eed breken, Zijn bedreiging laten varen, zichzelf verloochenen? Zal het licht gemeenschap krijgen met de duisternis, het goede met het kwade, het leven met de dood, de geest met het vlees, en de reinheid, heiligheid en rechtvaardigheid met het onreine, boze en onrechtvaardige?

O neen! God blijft zichzelf gelijk. Er is bij God geen verandering noch schaduw van omkering. Wat Hij gesproken heeft, blijft. Wat uit Zijn mond gegaan is keert er niet weder terug. Eenmaal sprak God: daar zij licht, en daar was licht. Andermaal sprak Hij tot hen die dat licht, het Eeuwige onbegrijpelijk heerlijk licht, God zelf, moedwillig verlaten hadden en Zijn gemeenschap opgezegd, het verbond verbroken, Zijn gehoorzaamheid verloochend, verraden en verkocht, en de hel gekozen hadden boven de hemel en de verdoemenis boven de zaligheid. Want ten dage als gij daar van eet, zult gij den dood sterven! Met deze bewustheid in het hart, tegen deze stem Gods in het binnenste opende de mens hart, mond en oren voor de leugens des verleiders.

Zijn keel werd een geopend graf, vervloeking in zijn mond. slangenvenijn onder zijn tonge, ellendigheid en vernieling op zijn wegen, bloedvergieting aan zijn handen. De satan trok er in en God er uit. Zo heerlijk hij was, zo afschuwelijk werd hij nu. Zooliefelijk hij was, zo hatelijk, zo onschuldig, zo schuldig, zo hoog verheven, zo laag en onpeilbaar diep gevallen, zo vol van Gods beeld, zo vol van het beeld des satans, zo rein en heilig, zo onrein, walgelijk en afschuwelijk.

Eeuwig verloren! Eeuwig onder het vloekvonnis der wet: doet dat en gij zult leven! Eeuwig onder de toorn Gods en de last der zonden! Eeuwig verlaten, overgegeven! Eeuwig onder en met het gezelschap der duivelen! Eeuwig pijn en smart lijdende! Eeuwig knaging en wroeging van het nimmer gestild geweten! Eeuwig tanden knarsen en de tong kauwen.

Dit lot had hij verkoren voor een gezalfde Cherub voor Gods troon te zijn, als zijnde geschapen naar Gods beeld en gelijkenis, gaande en stijgende van heerlijkheid tot heerlijkheid, van deugd tot deugd, en van kennis tot kennis. Alles verloren! Alles verbeurd! Alles verworpen! Om één beten, om één begeerte, om één ongehoorzaamheid, maar die alle andere in zich bevattende, God verlatende en hatende, de satan beminnde, zinnende, levende onder de heerschappij des bozen. Eeuwig verstoken en verstoten van de gemeenschap Gods en het eeuwige leven! Ziedaar de gevallen mens.

Zal hij wederom tot God opklimmen? Zal hij wederom begeren wat hij verloren heeft? Zal hij uit het onderste der hel, door de satan geholpen of door engelen of zichzelf of elkaar, opklimmen tot het hoogste der hemelen? Zal hij de hel verlaten en de hemel innemen? Ja, om God van Zijn troon te stoten, ware het mogelijk, en zichzelf er op te zetten. Of zou hij de Heere de hemel gunnen die Hij zijn hart niet gunde? Zal de duivel zijn prooi en buit overgeven? Zal de hel hare inwoners uitbraken en wedergeven? Zou dat de list des satans beoogd hebben om na een korte gevangenneming van zijn vijand en de vriend zijns machtigen vijand hem weder over te leveren en weder te geven? En al ware het dat, zou God zulk een schepsel kunnen aannemen en weder in Zijn gunst herstellen? Zou een helle-uitbraaksel een hemel-sieraad kunnen worden? En zo dat, schoon onmogelijk zijnde, zou de mens het zelf begeren? Waar ligt zijn natuur, wat is zijn leven en element? Ook hier geldt het: gelijk behoort bij gelijk. En evenwel redeneren also allen die niet echt gereformeerd worden gemaakt door overtuigende en wederbarende hart- ziel- en zinnen veranderende en verstand gevangen nemende en verlichtende genade.

Zo spreekt en denkt elkeen die iets, groot of klein, veel of weinig, hoe gering ook, in de mens stelt. Hier is het leger van alle naamchristenen, afgodendienaars, zelfbekeerders huurlingen, Socinianen, Pelagianen, Remonstranten, en wie het ook met hen eens zijn mogen! **Hoe vernist, beglimpt, geplooid en geblanket, het zijn allemaal hoeren, vijanden Gods, tegenstrevers van de Goddelijke Rechtvaardigheid en Heiligheid, verachters van Gods woord, vertrappers van Zijn recht, vertreders van Zijn wetten en geboden, zelfbeklimmers, Babelbouwers, eigengerechtigden, weetnieten en dwazen.**

Maar och lieve mensen! Wij zijn dezelfde van nature, wij geven u geen haar breed toe, en hoe vele behoren niet nog onder uw banier, hetzij dan in de achter of in de voorhoede, onder de oksels of de staart des satans, die reeds menen zijn gebied ontkomen te zijn. Velen toch zullen menen in te gaan en niet kunnen! God behoede onze zielen en zij ons genadig!

Geen gaven, talenten, vermogens, deugden, plichten, rozenkransen, te Deums, offeranden, missen, gebeden, of boetedoeningen kunnen ons Gode behagelijk maken. **Alleen Zijn eigen werk bekroont en beloont Hij, om Zijns zelfs wille.**

Maar wij zijn reeds te ver gegaan ; wij moeten terug ; wij spraken boven van de mens zoals hij daar lag, onder de macht des satans, met eeuwige ketenen gebonden aan de eeuwige zonden en verdoemenis.

Wij spraken of hij begeerte zou hebben die ketenen los te maken en die boeien te verbreken, en wederom hersteld te worden in de gunst van Hem tot Wie hij gezegd had: laat ons Zijn banden ver-breken en Zijn touwen van ons werpen! Wij spraken of de duisternis het licht, of de dood het leven zou willen of kunnen begeren. Wij spraken van de machteloosheid en krachteloosheid van de onder de macht des satans liggend eeuwige prooi. Wij spraken of vroegen of de satan zijn buit zou verlaten en overgeven, of een engel zou nederdalen in de hel en haar boeien verbreken en de kluisters afwerpen, en zo die mens voor Gods voeten nederleggen. Wij spraken of God zichzelf zou kunnen verloochenen.

Komt dan, en treedt toe! Er is iets gebeurd daar de hemelen van daveren en zich verheugen en de hel van siddert en beeft. God geeft, Zijn Zoon. Zijn Eniggeborene, het afschijnsel Zijner heerlijkheid en het uitgedrukte beeld Zijner zelfstandigheid. **God was in Christus de wereld met zichzelf verzoenende.** God heeft een middel bedacht. De Rechter eiste straf, en de geschondene Majesteit voldoening, de wet vervulling, de hel haar prooi, de dood zijn buit, het graf zijn aas!

Gods rechtvaardigheid, één met al Zijn andere deugden en eigenschappen, kon zich niet afscheiden van de andere. God is één in zichzelf. Hij kan zichzelf niet verloochenen. Hij kan geen afstand doen van Zijn recht. Zijn wetten zijn geschonden, Zijn geboden overtreden, Zijn beeld is verloren, Zijn heerlijkheid ontluisterd! Eeuwig moet Hij toornen en schelden tegen dat schepsel en al Zijn nakomelingen, dat moedwillig en vrijwillig van Hem is afgevallen en de dood voor het leven en de duisternis boven het licht heeft verkoren. En ziet! Hij die Zichzelf niet kon verloochenen vernietigt zichzelf! Wie geen offer kon behagen noch aannemen wordt zelf het offer! Jezus Christus, God te prijzen in der eeuwigheid en geopenbaard in het vlees, gerechtvaardigd in de geest, gezien, van de engelen.

Maar wij lopen wederom vooruit. Wij moeten terug. God de Vader geeft Zijn Zoon, de Zoon treedt tussen beide: zie hier ben Ik, om Uw welbehagen te doen. In de rol des boeks is van mij geschreven. Ik zal de straf op mij nemen. Ik zal tussen treden. Ik zal Borg en Plaatsbekleeder worden. Ik zal Mijzelf vernietigen en de gestaltenis eens dienstknechts aannemen. Ik zal de plaag en de krankheden op mij nemen. Ik zal Mij tot een schuldoffer stellen. Ik zal het rantsoen betalen.

Ik ben voldaan sprak de Vader. Ik neem genoeg in het offer van Mijn Zoon. Alzo lief heeft God de wereld gehad dat Hij Zijn enig geboren Zoon niet gespaard, maar overgegeven heeft voor die goddelozen. En Ik, sprak de Zoon, ben gekomen in de wereld, om Uw welbehagen te doen, o Mijn God! Ik zal Mijn leven afleggen, Mijn bloed storten, de eeuwige tormenten dragen in Mijneo zieleo en lichaam. Ik zal Uw wil doen. Ik zal het werk volbrengen, dat Gij mij gegeven hebt. Ik zal Mijn Geest schenken, de gevangenis gevankelijk wegvoeren, de uitverkorenen bevrijden en verlossen, de satan de kop vermorselen. Ik zal vijandschap zetten, sprak God tussen U en tussen deze vrouw en tussen uw zaad en tussen haar zaad, dat zelve zal u de kop vermorselen, en gij zult het de versenen vermorselen.

Komt dan en treedt toe! Wie zal er toetreden? De Engelen zijn begeerig om er in te zien. Maar de mens ligt gebonden en gehouden onder de ketenen der hel en de banden der verdoemenis. Wie zal doen optreden uit het graf en de hel, uit de duisternisse en het rijk des satans en die verlossing aangrijpen, die zaligheid begeren, die Middelaar zoeken?

Ik zal het doen zegt de Geest. Ik zal, uitgaande van Vader en Zoon, Eeuwig God, Die werkt het willen en het volbrengen naar Mijn welbehagen, harten openen, verstanden verlichten, overtuigen, geesten verslagen maken, harten verbrijzelen, overtuigen van zonde, gerechtigheid en oordeel. Ik zal leven storten in de doodsbeenderen. Ik zal zweven op de wateren van ongerechtigheden. Ik zal een andere zin, wil en keuze daarstellen en scheppen. Ik zal met de wet toetreden tot het schepsel. Ik zal zijn ogen openen, de bliksemstralen der wet zullen hem verpletteren, de donderende slagen hem vermorselen en verbrijzelen. Maar nedergeslagen, verpletterd, onmachtig, zich verloren ziende, de eeuwige vloek en toorn onderworpen, nergens uitkomst ziende noch kennende, noch begerende van zichzelf, vijandig tegen mijn bewerkingen, zichzelf en Gods werken verloocherende, zal Ik hem ene begeert in de ziel leggen tot verlossing, een hoop op uitkomst.

Hij zal tasten als een blinde naar de wand, van de ene afgrond vallen in de andere, van de ene klip storten op de andere, van het water in het vuur en van de strik in de kuil vallen, tot dat hij na alle zijn reizen en omwegen, zoekende waar het niet te vinden is, noch in zichzelf, noch in anderen, in hemel noch op aarde, vermoeid en belast van het dooien en omzwerven, geheel in de engte gebracht, omsingeld, benauwd,

geperst, gedrongen, stikken en sterven moet in zichzelf zonder te kunnen sterven, noch verlost te worden, dan zal Ik, die dat alles in hem, zonder zijn weten werkte, hem een deur aanwijzen, een weg aantonen van redding. Ik zal hem maken een hongerige en dorstende naar de vergeving der zonden, kwijtschelding van schuld en straf en vereniging met God, onder wiens vloekvonnis en eeuwige vervreemding hij zich ziet liggen, als een bedroefde van geest, vervolgd door de duivel, nergens enige hoop of adem kunnende scheppen.

Ik zal hem doen sterven aan al zijn eigen werken, deugden, plichten, voorkomingen en bekwaam makingen. Ik zal hem sterven doen aan zichzelf. Maar dan ook in het uur der minne zult Gij o Zoon! Uw vleugelen uitbreiden over dat schepsel en in zijn bloede zeggen: leeft ! ja leeft in uw bloede! Gegeven van de Vader, getrokken door Zijn Geest, overtuigd, benauwd, verslagen zult gij in de plaats treden van de wet, gelijk er geschreven staat: de wet is door Mozes gegeven, maar de genade en de waarheid is door Jezus Christus geworden. Gij zult staan aan het einde der wet. Gij die een vloek geworden zijt voor vervloekten en voor goddelozen. Christus heeft ons verlost van de vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons, want daar is ge-schreven: vervloekt is een iegelijk die aan het hout hangt!

Alles moettende betalen en niets te betalen hebbende, treedt Christus toe: *Ik heb verzoening gevonden. Liggende onder de last des eeuwigen toorns en der verdoemenis treedt Christus in: Ik ben een vloek geworden, Ik de rechtvaardige voor de onrechtvaardigen, en de onschuldige voor de schuldigen. Ik heb Gods beeld verloren zegt de ziel. Ik het weergevonden, zegt Christus. Ik sta aan alles schuldig. Ik heb alles betaald. Ik moet de wet volbrengen, en heb macht noch wil. Ik heb haar volbracht in alle delen. Ik moet de geschondene Majesteit Gods voldoen en ik ben een kind der hel. Ik heb verzoeninge gevonden, Zijn deugden opgeluisterd, Zijn eer hersteld, Ik lag vertreden in mijn bloed dat om wrake roept.*

En, zegt de Middelaar, Mijn bloed reinigt van alle zonden! Al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw, al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol. Zijt niet ongelovig, maar gelovig. Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden, maar die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden!

Ik ben bereid u te verlossen, te vergeven, te zaligen! Mijn Vader neemt genoeg in het offer van Zijn Zoon. Ik heb mijn leven voor u afgelegd, mijn bloed vergoten, mijn vlees verbroken: geloof alleenlijk! Zo staat de Heere voor des verbrijzelden zondaars hart te kloppen! Zo maakt Hij hem te begeriger aan de ene zijde, maar ook te afhankelijker aan de andere, tot hij geheel en al verslagen wordt en zijn laatste hem nog overschietende krachten hem ontnomen worden. Zijn leven wordt hem ontnomen en het leven Gods geschonken. Vallende met de tollenaar in en neer en door en uit, zeggende : o God! wees mij zondaar genadig! Omhelst, kust, omvat Jezus hem, breidt Zijn vleugelen over hem uit: deze mijn zoon was dood en is weder levend geworden. Heden is deze huize zaligheid geschied.

Ik heb de perse alleen getreden! Ik geloof Heere! Kom mijn ongeloof te hulp! Ik wil word gereinigd. Heere! Uw wil geschiede Amen! En deze ging af naar zijn huis gerechtvaardigd zijnde door het bloed des kruises. Wij dan gerechtvaardigd zijnde, hebben vrede bij God door Jezus Christus onzen Heere. Zo is er dan geene verdoemenis meer voor die in Christus Jezus zijn, die niet wandelen naar het vlees maar naar de Geest.

Heiligmaking.

Maria dan genomen hebbende een pond zalf van onvervalste zeer kostelijke nardus, heeft de voeten Jezus gezalfd, en met haar haren Zijn voeten afgedroogd, en het huis werd vervuld met de reuk van de zalf.

Ziedaar de ware dankbaarheid, gesproten uit een wedergeboren, gelovig, liefhebbend, hopend hart! Ziedaar de ziel in de balsem of zalf uitgestort voor de Heere.

Ziedaar de discipelin aan de voeten des Heeren, haar Hogepriester, Profeet en Koning.

Ziedaar waar de liefde des bekeerden henen uit gaat!

Ziedaar tot Wie zij zich een weg baant door allen, ongenodigd door de mensen, maar genodigd door de Heere! o, heilige, onbeschaamde en beschaamde liefde!

Ziedaar de bruid met haar schone versierselen, meest om haar inwendig schoon te roemen, aan de voeten des bruidegoms!

Ziedaar de specerijen vloeien en de bloemen reeds open gaan!

Ziedaar de Heere als gebonden op de galerijen door het oog des gelovigen, de keten der hals!

O, ware mijn Heere hier tegenwoordig, ik spaarde ook mijn zalf niet, denkt misschien menige door Hem aangeslagene ziel, want anders is het maar een schijnliefde en zelfbedrog van de dochteren van Jeruzalem. Wel nu geef uw Heere dan uw hart en Zijn verarmde broeders en zusters uw gaven!

Want sprak de Heere, de arme hebt gij altijd met u, maar Mij hebt gij niet altijd.

Zoo liet ons de Heere de armen na, als bij zijn laatste testament !

Zo zijn de armen de schatten der gemeenten, maar tegenwoordig de lasten, omdat men, zelfs Gods volk, onheilig en liefdeloos geworden is, omdat de ongerechtigheid vermenigvuldigt is de liefde van velen verkoud.

Liefde is de vrucht van het geloof. Het geloof neemt Christus aan, verenigt de rank met de wijnstok en maakt zijn volk één plant met Hem, één lichaam, waarvan Hij het Hoofd is en de Eerste.

Maar de dankbaarheid, vloeiende uit de liefde, vertoont zich in werken in het geloof gedaan, als vruchten en bewijzen van de vereniging met Christus.

Zouden wij onzen reuk verloren hebben, of zou er geen albasten fles meer gebroken worden, omdat wij de reuk der zalf niet rieken?

Zal de Heere geloof vinden als Hij komen zal? Zal Hij liefde vinden? Zal Hij dankbaarheid vinden?

Wij spreken toch hier niet van diegenen, die de genade des Heeren in ontuchtigheid verkerende, in de zonden blijven leven, terwijl zij genade roemen, Christus tot een dienstknecht der zonde maken en de vrijheid der kinderen Gods misbruiken tot een oorzaak voor het vlees, gelijk er velen in onze dagen zijn, verborgen en openbaar.

Wij spreken hier niet van diegenen die op genade steunen en leunen, zonder vruchten des geloofs te openbaren, want die zijn buitengesloten tot nog toe.

Maar van Gods volk, voor welke de Heere Zijn bloed gestort heeft en een vloek is geworden, voor welke de Vader Zijn Zoon, de Zoon Zijn leven, en de Geest Zijn gaven gegeven heeft, die wedergeboren uit water en Geest, een heilig volk, een verkregen volk, een koninglijk Priesterschap geworden zijn, God en het Lam, gekocht door het bloed des kruises, de heerlijken der hoge plaatsen, de versierde bruid des Heeren, het zout, het licht en de steunsels van deze wereld, om welke de Heere de wereld draagt en spaart om Zijns zelfs wil, die het Lam volgen, waar het ook gaat, wier begeerte en zielskeuze het geworden is, het vlees te kruisigen en te doden, door de werking des Heiligen Geestes, zichzelf te sterven en Christus hun Heere en Meester te leven met geheel het verstand, met alle krachten en vermogens van ziel en lichaam, wie de zonde een last en Gods geboden een lust geworden zijn, wier leven is in de nabijheid des Heeren en het zoet verkeer met hun Heere, geschaarden onder de banier Jesu Christi, vergaderden onder Zijn vleugelen, gewassenen in Zijn bloed, geheiligden door Zijn Geest, beminden om des Heeren wil, in duiven-eenvoudigheid, schapen uit de wasstede opgeklommen, kinderen des lichts, erfgenamen Gods en des eeuwigen levens.

Hoe zijn de kostelijke kinderen Sions, tegen fijn goud geschat, de aarden flessen gelijk geworden! Geen wonder dat er geen kostelijke, welriekende zalf geroken wordt, welke wel in albasten, maar in geen aarden flessen wordt gedaan, gelijk wij lezen in het Woord, wel aarden vaten naar het lichaam der zonde, maar opdat de kracht Christi daardoor in hen openbaar zou worden. Maar het goud is verandert in slijk en het zilver in tin, wat de uitwendige gedaante en de werken aangaat, wereldgelijkvormig, vleselijk, pleitende voor de zonden, het goede kwaad en het kwade goed noemende, elkaar verbijtende, veretende, liefdeloos, onheilig.

Daar is wel licht in de lantaren, maar de glazen zijn zo dik en van binnen en buiten aangegroeid, dat men er nauwelijks bij sommige, ja zeer velen, ja de meesten, zuiver, hemels, helder schijnend en glanzend licht door bemerken kan, men moet er wel zeer dichtbij zijn met zeer scherpe ogen. Of door de damp, mist en nevelen, die zich alom verspreiden van verderfelijke ketterse leer, eigenzinnigheid en liefdeloosheid en wat het meer zijn moge, van dien aard, daar, zodanig verdonkerd en verduisterd, dat het schier geheel nacht is geworden. De wachters sluimeren, de wakers gaan niet om door de straten, allen hebben het sluimeren lief.

De beste zijn als een doornheg, aller monden stom, aller oren doof, aller harten gesloten, duisternis is verspreid op de aardbodem en donkerheid heerst op de wereld, niet alleen van de natuurlijke, maar zelfs, en dat het betreuenswaardigst is, van Gods volk.

En behoeven wij verder te gaan dan onszelf? Waar is de eerste liefde, waar zijn de eerste, werken, arbeid, ijver, waken tegen de zonden, zelfverloochening, volgen, kruis dragen, lijden en strijden?

Op zijn hoogst wordt de bruid eens wakker op haar legerstede van zorgeloosheid, hoort haar bruidegom kloppen, maar heeft haar voeten gewassen en haar rok uitgetogen.

Is het wonder, dat Hij van die onverschillige zichzelf zoekende en bedoelende, het sluimeren en slapen liefhebbende bruid zich een weinig verwijderd? Staat Hij niet met de nachtdroppen in zijn haar lokken voor onze deur te kloppen, roepende: doet open Mijn beminde! Mijne schone! Mijne duive! Maar wij laten Hem kloppen als een vreemde. Die natuurlijke man stond nog op in de nacht, om zijn vriend brood te geven, en de onrechtvaardige rechter verhoorde de bedelende vrouw, maar Gods volk heeft geen oren naar hun bruidegom, geen mond om Hem te antwoorden, geen voeten om tot Hem te lopen, geene handen om naar Hem uit te strekken, geen verlangen in haar schoot naar Die, Die haar gebaard heeft in eeuwig wee, pijn en smart. Zij is onnatuurlijk geworden, want zal de bruid niet verlangen naar haar bruidegom en Hem laten staan voor haar deur in het nachtelijk duister, daar Hij een schuilplaats zoekt in de donkere nacht bij zijn beminde en teder liefhebbende bruid? o bruid des Heeren! Zijt gij doof? o beminde des Heeren! hebt gij geen sprake? o duive! waar zijn uw vleugelen? o hof! waar zijn uw specerijen en bloemen? o ster! waar is uw licht? o maan! waar is uw glans? o bruid! waar uw versierselen? o vriendin des Heeren! waar uw liefde tot uw Heere en bruidegom, die u kocht met Zijn bloed en wederbaarde door Zijn Geest? Leden! zijt gij verwijderd van uw Hoofd? Hebben de takken zich gescheurd van de stam, en de leden van het lichaam?

Hoe is het oordeel begonnen van het Huis Gods! Hoe is er verdeeldheid, haat, nijd, twist tussen de huisgenoten? Zij zoeken alle het hare. Het is een hoer- en boeleerders huis geworden, een moordenaars huis en roversspelonk. Er zijn wel duiven, maar om te verkopen, wel tafels maar der wisselaren, wel kopers, maar van aardse zaken. Zie nu is er vrijheid in de tempel des Heeren! Een ieder kan kopen en verkopen. Alles woelt, werkt, tobt, draaft en loopt door elkander als de bliksem, de een werpt de ander omver, ieder moet de beste plaats hebben en zoekt de beste gelegenheid.

Die het eerst maant, het eerste biedt, het eerste en het meeste besteedt, krijgt ook de beste hem het dienstigst schijnende gelegenheid! Wat zal de Heere des huizes moeten doen met al dat volk, dat de losbandige vrijheid lief heeft gekregen, en het spel nog niet moede noch mat wordt. Zij houden het nog op de been, en dromen van vrijheid in de Heere, en zie, het is al uit de duivel!

Zal hij die kopers en verkopers niet uitdrijven en die wisselarentafels omkeren, zo dat al het daarop gebrachte goud-, zilver- en kopergeld ter aarde valt en weggeveegd wordt, gelijk iemand het vuil van de vloer veegt? Zal Hij niet komen met een gesel van touwkens en Zijn belofte vervullen (want ook de bedreiging is veranderd in een- belofte voor Gods echte keur en bondvolk); zo wie Ik liefheb, die bestraf en kastijd Ik, wees dan ijverig, en bekeert u! En wederom: zijt wakende, en versterkt het overige dat sterven zou, want Ik en heb uw werken niet vol gevonden voor God. Spreken baart geen doen, maar het geloof in de liefde werkzaam. Gij ziet wel vele dingen, zegt de Heere, maar gij en bewaart ze niet! Gij merkt wel vele dingen, maar zij en doen u geen nut, uw werken zullen u geen nut doen, uw eigen werken zullen u kastijden. Laten u antwoorden, die van u vergaderd zijn.

Gedenk dan van waar gij uitgevallen zijt, en bekeert u, en doet de eerste werken, en zo niet, Ik zal u haastelijk bijkomen en zal uw kandelaar van zijn plaats weren, zo gij u niet bekeert.

Zonder natuurlijke liefde.

Een struis verlaat haar eieren in het zand, maar een os kent zijn bezitter en een ezel de kribbe zijns meesters, maar mijn volk verstaat niet, oren hebbende om te horen horen zij niet, ogen hebbende om te zien, zien zij niet, en een hart hebbende om op te merken, merken zij niet op.

De dieren des velds beschamen ons. Een kraan, zwaluw, ooievaar en tortel weten de gezette tijd van hun komst en vertrek, maar also is het tegenwoordig niet met het volk des Heeren.

De konijnen verbergen zich in de holen der bergen, de duiven in de kloven der steenrotsen, de mieren vergaderen brood voor de winter en de bijen honig, maar deze alle overtreffen het volk des Heeren, vooral in deze dagen. Een ieder werkt om eigen voordeel en haalt zich vloek en oordeel op het hart, huis, gemeente, land, kerk en staat! Als het zout smakeloos geworden is, waarmede zal het gezouten worden? Onnatuurlijk betrekkelijk zichzelf, onnatuurlijk betrekkelijk elkaar. Man en vrouw zijn in deze tegen de kinderen en kinderen tegen de ouders. De bazen, heren en vrouwen tegen hun bedienden. Raven voeden haar jongen, maar de mensen geven hun kroost over aan vreemden en de duiven leggen haar jongen in het nest der raven en in het hol der basilisken.

Aan wie wordt de opvoeding der kinderen vaak toevertrouwd? Met wie laat men hen verkeren? Waarin gaat men hen voor? Het kwade doen opdat het goede er uit voorkomt!

Onnatuurlijk tegen de vrucht van onze lendenen en buik!

Onnatuurlijk in onnatuurlijke zonden! Onnatuurlijk, in plaats van de zonden te verbergen, haar met Sodom vrij uit te spreken.

Onnatuurlijk tegen ons eigen vlees en bloed, alsof God het ganse menselijk geslacht niet geschapen had uit één bloede, mensen van gelijke bewegingen als wij!

Onnatuurlijk in kleding. Schaamte moet ons aangezicht bedekken bij het aanschouwen van hetzelfde! Gierigheid noemt men zuinigheid! Zweeten, zwoegen, werken, slaven voor het lichaam der zonden tijd waarnemen, zonder te bedenken dat er geschreven staat: het een doende en het andere niet nalatende. Werkt niet om de spijze die vergaat, maar die blijft tot in het eeuwige leven. Koopt de tijd uit terwijl de dagen boos zijn. Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en deszelfs gerechtigheid en alle deze dingen zullen u toegeworpen worden! Moet men dan niet werken? Sat is tegen het woord! Dan zult gij niet eten. Doet wat uw hand vindt om te doen met alle macht. In het zweet uws aanschijns zult gij uw brood eten. Een iegelijk blijft in die beroeping, daarin hij geroepen is, alleen in de Heere! Het voornaamste moet ook het voornaamste wegen en hetgeen van het meeste aanbelang is ook het meest behartigd worden.

Wij zeggen dit alleen om u aan te tonen, hoe onnatuurlijk wij tegen onszelf zijn, ons lichaam verzorgende boven mate, schatten zoekende op te leggen op schatten tegen een onzekeren dag, laten wij de ziel ledig, naakt en zonder voedsel voor het eeuwige leven!

Legt op voor de jongsten dag, een schat die blijft in het eeuwige leven. Maar ook bij Gods volk. Waarom gedijt de handenarbeid en de vrucht van uw gezaaisel des zomers zo weinig, dat er eerder de vloek dan de zegen in schijnt te zijn? Omdat vergeten worden deze drie korte, maar veel betekende woordjes: in de Heere, uit het geloof. Aan 's Heeren zegen is alles gelegen, zeiden onze vaders. Is het nu niet onnatuurlijk voor het mindere meer te zorgen dan voor het meerdere, en voor het lichaam meer dan voor de ziel? Zijn alle omstandigheden niet dezelfde?

De Heere ziet de bodem des harten, de drijfveren en beweegredenen der daden, de oorzaken der dingen en wat de overhand heeft en waaruit wij werkzaam zijn.

Onverzoenlijk.

Het ene kenteken volgt op het andere, vloeit uit het andere, sluit op en in het andere.

Het is als een geordend in slagorde geschaard leger, dat voor onze ogen, och! ware het zielsogen, met ziele-smart, pijn, wee en droefenis gesteld wordt.

Spraken wij kortelijk over het gemis van natuurlijke liefde en onnatuurlijkheid, nu volgt onverzoenlijkheid, die daar uit voortvloeit en mede gepaard gaat. Alle kinderen van voorop- en afgaande eigenliefde, kinderen van één vader en van één moeder, leden van hetzelfde huisgezin, leden van het lichaam daar de satan het hoofd van is, de overste der wereld, wonende in het lichaam der zonden, en de bedorvene en verpeste ziel van alle on-wedergeborenen, maar ook nog naar hun overblijfsel en het oude deel, van Gods volk en Gods kinderen, welke dit door de ontdekking des Heiligen Geestes, in het nieuwe wedergeboren deel, van boven in hen wonende, tot pijn en smart geworden is.

Het wordt al zwarter en zwarter, het is een hels leger dat ons voorbijtrekt, ja éénmaal voorbij trekt met de dood voor Gods volk, dat aan banden gelegd wordt door den Geest en bedwongen door Zijne kracht, dat het licht schuwt van de Zon der gerechtigheid, wanneer die met haar liefelijke stralen in het hart des bekeerden komt dalen en de vijanden van Koning Jezus ter aarde doet vallen, schoon daarna wederom opstaande, tot dat de Heere Zijn en hun vijanden in de eeuwige verdoemenis werpen zal, daar de rook van de put des afgronds opgaat in alle eeuwigheid.

De kwaal wordt hoe langer hoe erger. Wij bedoelen niet als of het kwaad langzamerhand in de mens trapsgewijze zou gekomen zijn bij toeneming met stormen en golven. o neen! Al aanstonds bij het openen van het hart en de mond voor en door de begeerlijkheid voor de bete, met hare gevolgen, met hem die ze hem aanbod, kwam aanstonds de volle stroom van alle ongerechtigheden in hun ziel zich ontlasten. De ganse hel brak er in los, en niet één kwaad was er dat niet aanstonds in al zijn kracht intrek nemen kwam op de verlaten troon des Heeren en het verwoest paleis des Almachtigen!

O neen! Alleen wederhoudende, inbindende kracht des Heeren, gelijk wij dat dagelijks zien kunnen bij onszelf en bij anderen, belet dat alle zonden en ongerechtigheden niet in alle haar krachten te voorschijn komen, zo bij vromen als on-vromen, bij bekeerden als onbekeerden.

Maar wij bedoelen hoe de zonden-vloed de overhand genomen hebbende bij Gods volk bij het wijken en terugtrekken van de Geest des Heeren, en het verbergen van Zijn aangezicht voor Zijn volk, allengskens aangroeit en vermeerdert, harder en ongeneeslijker wordt, zo dat alleen de Heere, gelijk trouwens bij en in alles, alleen door Zijn Geest, de Geest des oordeels en der uitbranding, zulke diep ingewortelde, gekankerde en verborgene, ongeneeslijke kwalen en kwaden kan en zal genezen op Zijn tijd.

Het woord des Heeren toch zal voor Gods volk als een scherp tweesnijdend zwaard zijn, dat levendig en krachtig is, en doorgaande tot de verdeling der ziele, en des geestes, en der samenvoegselen, en des mergs, en is een oordeler der gedachten, en der overleggingen des harten. "Doorgrondt mij, o God! en ken mijn hart, beproeft mij, en ken mijn gedachten. En ziet of bij mij een schadelijke weg zij, en leidt mij op de eeuwigen weg." Ps. 139 : 23, 24. Als er één kwaad tegenwoordig bij Gods volk doorgedrongen is, het is toch de geest van onverzoenlijkheid, spruitende uit eigenliefde en bittere harde wortel van blindheid voor eigen gebreken en fouten, een bewijs van verre afstand en verwijdering van des Heeren licht en intrekking Zijns Geest, een bewijs van blindheid voor hetgeen de Heere hun vergeven heeft in het bloed des kruises, hun hunne zonden niet toerekenende en hun ongerechtigheden hun vergevende en uitdelgende het handschrift der zonden dat enigszins tegen hen was in inzettingen bestaande!

Zij zijn vergeten de vermaning des Heeren: Indien gij elkanders misdaden niet vergeeft, zo zal uw Hemelsen Vader ook u niet vergeven! Zij liegen als zij bidden: vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren! Zij vergeten het Woord des Heeren: die zijn broeder haat is een doodslager, en hoe zal een doodslager het eeuwige leven beërven? Zij jagen elkaar met een jachtgaren, elkaar verbijtende en veretende, als padden tegen elkaar opgezwollen en als adders venijn uitbrakende in gedachten, woorden en daden. **Om één woord maakt men elkaar schuldig, daar de Heere miljoenen op een dag en uur en ogenblik Zijn volk vergeeft.** De balk vergetende in hun eigen oog, zien zij balken als splinters en splinters als balken aan, en die van het kwade wijkt stelt zichzelf tot een roof. Het is even als een die vechtenden scheiden wilt en nu van beide geslagen wordt, vallende op hem! Hoe meer men zoekt te stillen en te helen en met zachtaardigheid te vermanen, hoe erger en feller het vuur begint te branden, en die er te dicht bij nadert geraakt zeer in gevaar van de brand te worden aangestoken.

Kan hij niet meer vermanen, helpt het bidden, zuchten en kermen niet meer tot de mensen, hij trekt zich eindelijk terug en stort, als het hem vergund mag worden, zijn hart voor de Heere uit, zijn eigen zonden het meest en eerst bewenende en betreurende. Wie is hier geen schuldenaar ?

Zo niet in de uitbrekende zaak, door 's Heeren weerhoudende genade, dan door traagheid, slapheid en flauwheid, liefdeloosheid, krachteloosheid en onverschilligheid, dodigheid, hardigheid onder dat alles, om niet te vermanen, te bidden tesamen en in het afzonderlijke, dat het de Heere behagen mocht, die breuken te helen en die bressen toe te muren, die hardigheid des harten weg te nemen en die onverzoenlijkheden te buigen en te breken, die ijskorsten te versmelten, die rotspunten te verbrokkelen en te vergruizen, die torens te slechten, die muren, wallen en dijken door te steken, af te werpen en te doen vallen door Zijn Almachtige hand en de sterkte Zijns onverwinnelijken arms.

Als de vijand gekomen zal zijn als een stroom, zal de Geest des Heeren de banier tegen hem opheffen. Och Heere ! Moet het kwaad dan nog dieper doordringen? Moet die kanker der zonden ons nog dieper en feller aantasten en vereten? Moet de pest nog verder woeden? Die koorsten ons nog meer verzwakken ? Och treed toe, o Opperste Medicijnmeester! Treed toe, zo nodig, met Uw messen en lancetten, met Uw brand- en trek- en openende pleisters, met Uw oplossende en losmakende en daarna reinigende en zuiverende geneesmiddelen. **Een ieder zoekt de breuk op het lichtste te genezen. De kwaal laten wij zitten en leggen de ene pleister op de andere, terwijl het kwaad inwendig al dieper en dieper doordringt tot aan het gebeente en het merg toe. En nog wordt er geen zuchten en kermen gehoord!**

Mocht het ongedierte, de etter en stank met volle schotels er uit lopen! Om alzo door Uw Geest ontdekt en getrokken, van alle nietige medicijnmeesters en middelen afgebracht, die de kwalen wel verergeren, maar geenszins verbeteren, voor Uw voeten, o barmhartige Samaritaan! neergelegd te worden, opdat Gij ons geneest. Aanziet onze noden en kwalen en kom ons te hulp, want alle andere hulp schiet te kort! Maak het gezonde tot een zieken huis en hospitaal, daar Gij o Heere! Uwe geneeskundige hand en kracht aan te hulp en ten koste leggen mocht.

Laat ons, die uw kinderen geworden zijn, tot U opperste Medicijnmeester! roepen, zuchten, kermen, klagen, schreeuwen, uitroepen en niet inhouden onze stem, bovenal die van ons hart, totdat Gij, die dat gebed en die verzuchtingen door Uw Geest in het hart Uws volks verwekt zult hebben, op Uw eigen tijd, als het kwaad op zijn hoogst zal gestegen zijn, tot hun hulp, redding en uitkomst, herstelling en genezing van die dodelijke kwalen geven mocht, U ter verheerlijking, Uw volk tot verwondering, blijdschap en vreugde, der wereld tot beschaming en vernedering, de hemel tot verheuging, en de hel tot smart en jammer.

Achterklappers.

Of, gelijk er staat, duivels, lasteraars, aanklagers, inwerpers, twistinwerpers.

Die twist en verdeeldheden zaaien, stoken, bevorderen en aanblazen, scheiden de voornaamste vriend. De mens moet bezigheid hebben en werkzaam zijn. Is hij het niet in het goede en Gode behagende en betamende, hij is het in het kwade. Leven moet leven. Ons natuurlijk leven is alleen in de dood en doodse helse werken, maar het leven dat Gods kinderen ontvangen hebben, door wederbarende genade, is van boven, rein, zuiver, onbevlekt en onbesmet, dat kan niet zondigen, dat ligt rein in hen, als een zuiver, glansrijk edelgesteente en parel van zuiver water en hemelse klaarheid, schoonheid en helderheid in het midden van de schelp van het lichaam der zonde, in de zee van een met allerlei zeedraken vervulde wereld. Midden onder de stormen en baren, huilende winden, en verwoestende orkanen, liggen zij stil en gerust in de schoot van Jezus, geborgen op de Rotssteen des heils, vastgebonden en onverbrekkelijk vastgemaakt door de hand des Almachtigen.

Maar in dat oude deel woont niets goed, het is gelijk aan de natuur! het geeft haar niets toe, niet alleen, maar als het uit- en doorbreekt, daar het zo lang en dikwerf gebonden moest zitten, door de terughoudende en inbindende kracht des Heiligen Geestes, breekt het soms en niet zelden des te verwoeder en onstuimiger uit, meer dan bij de wereldsgezinden en onbekeerden, waar het altijd woelt en werkt en de overhand en boventoon niet alleen heeft, maar die niet anders dan enkel zonde en ongerechtigheid zijn, fijn of grof, ingebonden voor het oog van de mens, of zich woest en wild vertonende en uitlatende, al naar dat het eigenbelang vordert, of het een kwaad en zonde door de andere wordt tegengehouden, en als teruggedrongen zo lang als de satan niet als bij een Judas geheel wordt losgelaten en die onder de macht en klauwen des helse geest, niet zuchtende, maar blijde en vrolijk rustende, zondaar geheel en al overgegeven wordt aan en tot de wil des satans, hun vader, heer, vriend en koning! Alzo, zeiden wij, breekt de teruggehoudene en ingebondene kracht der zonde bij Gods volk als een lang teruggehoudene, maar eindelijk doorbrekende stroom des te geweldiger en verwoeder uit, zodat zij door dezelve zodanig als overweldigd en verzwolgen worden, dat alle hemelse luister schijnt uitgeblust, alle liefde vermoord, alle gedaante van het beeld des Heeren als uitgewist en de satan wederom geheel en al zijne vorige prooi en buit schijnt wedergekregen te hebben, zodat de hemel met zwartheid bedekt is, en het schijnt als of het Woord des Heeren gebroken was: "Ik zal u niet begeven, en Ik zal u niet verlaten, gij zijt in Mijn beide handpalmen gegraveerd.

Maar toch zal hij bedrogen uitkomen, bij Gods echte keur- en bondvolk, want des Heeren beloften falen niet. Daar staat geschreven: "Bergen mogen wijken, en heuvelen wankelen, maar Mijn verbond zal niet wankelen in der eeuwigheid." Al veranderde de aarde van haar plaats. Bij de Heere is geen verandering of schaduw van omkering, Zijn beloften feilen niet, al schijnen zij achter te blijven, Hij die te komen staat, zal gewisselijk komen en niet achterblijven. Hij zal komen, met de wan in Zijn hand en Zijn dorsvloer doorzuiveren!

En ofschoon het tot het einde toe bij Gods volk ook koren en kaf, tarwe en onkruid, licht en duisternis blijven zal, toch zal de Heere zich over Sion ontfermen en Juda genadig zijn, al is het dat nu de zonden ook bij Gods volk de overhand hebben.

Hij zal de bloedschulden van de dochteren Sions afwassen en haar reinigen van haar drek, haar louteren als het goud en beproeven als het zilver. Alle instrument dat tegen u bereid wordt zal niet gelukken, en alle tonge die tegen u opstaat in het gericht zult gij verdoemen! Dit is de erve der knechten des Heeren, en haar gerechtigheid is uit Mij, spreekt de Heere hare God!

Maar aller-bedroevendst en betreurenswaardig is het, dat Gods volk in deze dagen, als vijandelijke slagorden tegen elkander over geschaard staan, als die daar door de Name des Heeren, de Gods Israëls, doen honen en lasteren door de onbesnedene Filistijnen. Want het geruchte wordt gehoord te Gath en verspreid op de straten van Askelon! o wee ons, om onzer zonden wil!

Omdat wij tegen ons vlees en bloed niet alleen, maar geest en leven als vijanden verkeerd zijn, is de Heere als een vijand geworden en strijdt tegen ons, en trekt niet op met onze slagorden, daar eerder de satan het hoofd van schijnt te zijn, dan de Heere der Heirscharen!

Alle aangezichten mochten betrokken worden als een pot, want wij zitten tussen ketels als kolen zwart, een ieders zak hangt in de rook, de enkele goeden, niet van zichzelf maar door de bewaring des Heeren, niet te na gesproken.

Het is met de lippen, de mond en de tong, maar het hart is vol krijg, eigenliefde, lusten, nijdigheid, zelfbedoeling en eerzucht. De een kan de ander niet verdragen, de een benijdt den anderen. Er wordt niet gezien op het gewicht der betrekkingen en verantwoordelijkheid voor de Heere, maar op de eer en roemzucht die er in zit voor het oog van de mensen en streling van ons eigen bedorven, hoogmoedig en vleselijk bestaan. Gods eer ligt vertreden onder de voeten en daarom zoekt een ieder zijne eigen eer. Het leven Gods is geweken van de vromen, daarom leven zij zichzelf. **Ja, het is zulk een boze tijd en de satan is zodanig losgelaten en de zonden hebben zodanig de overhand tegenwoordig gekregen, dat zij die de Heere in het verborgene van Zijn tente en hut wil verbergen tot dat Zijn gramschap voorbij is,** zuchtende over hun en anderer zonden, als het hun nog eens gegeven mag worden, er het beste aan toe zijn, **want ieder heeft thans een andere sprake, een ieder heeft een andere gedaante.**

Het zijne verheffende veracht hij dat des anderen, zonder te onderzoeken en te beproeven voor de Heere, wat waar of vals wezen mag, en niet bedenkende dat in zijn eigen bedriegelijk hart en vijandig, hoogmoedig, zelfbedoelend en zoekend hart en bestaan de booste geest van allen is.

Want hoe toch zullen wij, met vooroordelen en eigenliefde bezet, de werken en daden van anderen uit het helder oogglas wit en zuiver kunnen beschouwen?

Het is onmogelijk. De rook van eigenliefde, de smook van eigenwijsheid, de dampen van eigen bedoeling, en de mist van onkunde, moeten eerst niet alleen een weinig, maar in grote mate van voor onze zielsogen en harten verdreven worden, door de Geest des Heeren. Och, mocht het onze bede worden: Ontwaak Noordenwind!

Onmatig.

Het vlees de overhand hebbende, heerst het in alle doelen vrij en ongestraft, als een losgelatene hinde en woudezel, die lucht schept op de hoogte harer lusten en begeerlijkheden.

Verzonken onder het vlees, met Israël begerig geworden naar de vleespotten, de uien, pompoenen en vissen in grote menigte, kwakkelen begerende bij het brood, dat ons in ruime mate zo geestelijk als lichamelijk geschonken werd, zijn wij met Jeschurun vet geworden en achteruit geslagen. Wij hebben onze schuren gebouwd, ons vee verzameld, onze kudden voorzien, onze huizen gevuld, onze kelders en kasten met zoveel ons mogelijk is opgevuld. Maar het vlees vetgemest wordende, lijdt de ziel honger, zo nog maar honger, en versmact van dorst, och, ware het! en wordt al magerder en bleker en ingezonkener. Naardat het vlees regeert en toeneemt, en zich uitzet en breidt, verliest de ziel. Zij mag haar stem niet meer laten horen van verre, want de duive des Heeren zit gesloten in een kooi vol allerlei hatelijk gevogelte, die zodanig door hun krassen en kraaijen, gieren en zwieren tegenwoordig geheel en al bij allen ten allen tijde bijna de overhand hebben, dat zij haar stem, zo zij het al eens wagen durft zich te laten horen, al ras en spoedig vermoord en verloren ziet gaan onder de heirlegers der vlees begerende kraaijen en raven. Of is het anders? Heb ik te veel gezegd? Ben ik ook hatelijk en te scherp?

Och, ik vrees nog niet hatelijk en scherp genoeg te zijn naar Gods mening. Maar versta wel, zonder bitterheid of enige opwelling van de allerminste en geringste verkeerdheid, in zoverre ik dit op dit ogenblik mag en kan gevoelen, want ik ben ermee helaas! onder besloten.

Och, mochten wij toornig worden tegen onszelf! Diep liggen wij verzonken onder de werken des vleses in alle opzichten. Mochten wij klagen over onze staat en ons vlees en bloed, die gulzige wolf en verwoestende beer en tijger, die wij aan geen banden kunnen leggen, de Heere aan leren klagen door Zijn Geest, opdat Hij door dezelve de werkingen des lichaams, tegenwoordig zo ellendig de overhand hebbende eens aan banden leggen mocht. Hij alleen is de Machtige, en wij de onmachtigen, maar tevens de schuldigen. De Heere doe ons de schuld gevoelen!

Naarmate het vlees wast, groeit en bloeit, ten koste van de geest en het geestelijk leven, kwijnt en verdwijnt dat. Waar is het geestelijk leven in deze onze dagen te vinden of te bespeuren?

Heeft niet het vlees als een roofzuchtige gier zijne brede vlerken en roofzuchtige klauwen en snavel geslagen en uitgebreid over en in het volk des Heeren ? Wordt alles niet uit elkander gerukt ?

Maar terug tot ons doel. Te voren zat een ieder, schoon alles geen goud was wat er blonk, veel tenminste, met de Heere onder Zijn vijgenboom en wijnstok, maar nu met de duivel en het vleselijk eten van onze vijgen, en die er van eet moet sterven, zijn geestelijk leven missen. o Heere Jezus! maak ons dronken van Uw wijn en verzadig ons, die Uw kinderen geworden zijn, met Uw vlees en bloed! Laat Uw wil onze spijze zijn! Laat ons, als het U believen mag allerliefste Heere Jezus Christus! door Uw Geest en Zijn krachtdadige bewerking, bij brood alleen niet leven, maar bij alle woord, dat uit Uw mond uitgaat!

Mochten wij Uw woord, dat vergeten en versmeten ligt, opeten en onze ogen open gaan!

Mocht Uw vlees, dat waarlijk spijze, en Uw bloed dat waarlijk drank is, ons verzadigen ten eeuwigen leven!

Mocht ons vlees minder en de geest meerder worden!

Mochten wij onze vleselijkheid eens recht leren inzien en betreuren, hoe die U uit de ziel weert en keert. Onmatig in spijs en drank, onmatig in slaap en werkzaamheid voor de tijd en het lichaam der zonde, of lui, slap en traag en lusteloos in beide, zullen die bij of af doen bij Uw woord beid Uw kastijdingen ondervinden. En die scheidt wat Gij verenigd hebt, ons ten nutte en U ter verheerlijking.

Waar wordt U gegeten en gedronken ? Waar wordt alles gedaan met het hart U ter eer?

Eten, drinken, ronken, slapen, tijd verkwisten en doden heeft veelal de overhand. Of wij bespreken het met de mond, en het hart blijft verre van U. Het bestaat er niet in, dat is eigen gerechtigheid, gij zijt nog onder de wet, gij zijt niet vrijgemaakt, (o ellendige vrijheid des vleses!) gij hebt nog niets geleerd, ik kan God al evenwel dienen, prijzen en verheerlijken, in het vlees woont geen goed, het vlees zal niet in de hemel komen. God heeft alle dingen geschapen tot gebruik, ik heb dat van node, ik doe dat zonder bezwaar, omdat ons geweten als toe geschroeid is. Wij spreken hier niet van diegenen die in onthoudingen, vasten, ontberingen Gode behagelijk menen te zijn, of iets toe te brengen, dat is toch gal en alsem op onze eigen hoogmoed toegebracht, Christus voorbijgaande in onze eigen vleselijke en hoogmoedige geest van zelfbehagen en bedrog!

O neen, zulk een vasten kan den Heere niet behagen, zulke vleselijke onthoudingen van het vlees, daar de hoogmoed door zwelt en rijst, kunnen den Heere niet aangenaam zijn. o neen, zo sprak de Farizeër.

Maar Gods volk heeft een andere taak, gaat, moest tenminste, uit een ander, hemels, Goddelijk beginsel in deze te werk gaan, niet in eigen, maar 's Heeren kracht in bewerking Zijns Geestes!

Hoe toch kunnen zij die in het vlees zijn Gode behagen? Al wat gij doet, hetzij gijlieden eet of drinkt of iets anders doet, doet het alles ter ere Gods. Het wordt geheiligd door woord en gebed. God schiep alles tot gebruik, maar niet tot misbruik, benadeling, onderdrukking, beneveling en verstomping van het geestelijk leven. Brengt het ons nader tot de Heere? Verwijdert het ons van Zijn gemeenschap? Niet alsof wij uit en van onszelf tot de Heere konden opklimmen, maar die het verstaat, verstaat het.

De zonden maken scheiding tussen God en de ziel. Het vlees is tot niets nut, maar juist omdat het tot niets nut is, mag het niet onbehoorlijk gevoed en gekoesterd worden. Het mag niet regeren, heersen en de boventoon hebben. Het mag geen bewind of heerschappij uitoefenen. Onthoudt u als vreemdelingen van de vleselijke begeerlijkheden, die krijg voeren tegen de ziel. Het begint met een kleine en eindigt met een grote afwijking en breuk. Niet dat wij willen, raakt niet, smaakt niet en roer niet aan, alle welke dingen toch met het gebruik vergaan en ons on-profitelijk zijn op zichzelf, maar evenmin, eet, drinkt, slaapt, kleedt u naar uw vleselijke lust en zinnen wens! Of zijt gij vergeten de vermaning des Heeren, die tot u spreekt, hoe de matigheid aanbevolen wordt aan allen, ouden en jongen! **Hoe ook het vasten en onthouden zowel in het Oude als Nieuwe Testament ten ernstigste en dringendste op vele plaatsen wordt bevolen en aangeraden, vooral in tijden van druk en benauwdheid.**

Zo dachten er onze vaders en alle godzaligen over. Maar wij zijn verbasterde kinderen, wij misbruiken de vrijheid der kinderen Gods tot een oorzaak voor het vlees, willen de vermaningen niet horen, verzetten onze harten en verheffen er onze dikke hoog verhevene schilden des vleses tegen, om ons daar achter te verbergen en te verschansen, lachende met het bedrog dat wij daarmede plegen van binnen, het geweten ons wel beschuldigende en knagende, maar wij slaan het op de mond, en het schijnt als met een brandijzer toegesloten te zijn.

Och! als de Heere Zijn volk weer eens geestelijk zal maken, zal Hij een ander vasten en hongeren geven. Hij zal het vlees, tussen de tanden gestoken, er met ons uit doen verrotten en vleesziekten onder ons zenden, gelijk er nu reeds op het vee rusten, ons tot een voorbeeld.

Maar in plaats van daarop te letten, eten wij hun bedorven vlees, en slaan daar God als mede in het aangezicht, verzetten ons tegen Zijn straffen en kastijdingen en zeggen met open mond en gulzige keel: zo zullen wij Uw straffen ontlopen, het zal onze buik en maag, ja geldbuidel volmaken en de dag van morgen zal beter zijn dan die van heden. Maar wee ons huichelaars! Menen wij de roede Gods alzo te kunnen ontlopen? Gods lankmoedigheid heeft eenmaal een einde, wel niet geheel en al voor Gods volk maar Hij zal ook hen geenszins onschuldig houden! Het oordeel is alreeds begonnen van het huis Gods. Overal komt de tering in, verliezen, bankroeten, uitrotting, de mot en de roest zijn in het kleed, en hetgeen de kever heeft overgelaten zal de kruidworm opeten, en wat die overgelaten heeft de rups opeten, ons tot een kastijding! Onze overvloed zal veranderen in schraalheid en onze overdadigheid en gulzigheid in honger en gebrek! Ons vlees zal verteren en gegeten worden door het zwaard, pestilentie en hongersnood. Wij die vlees gegeten hebben, zullen van het vlees verteerd worden.

Wreed.

Zijn wij nu niet wreed tegen den Heere, onszelf, elkaar en de wereld. Tegen de Heere, om Hem alzo dagelijks door onze zonden te bedroeven en Zijn Heilige Geest uit te blussen en te weerstaan.

Het zijn onze zonden die het ons zo bitter maken.

Zijn wij niet wreed tegen onszelf, daar Ezau over Jacob regeert en heerst, en Laban de overhand heeft? Zijn wij niet wreed tegen elkaar, daar wij in onze eigen ingewanden wroeten en het geestelijk leven zoeken te smoren en uit te doven door onze vleselijke handel en wandel?

Zijn wij niet wreed tegen de uitverkorenen die nog in de wereld verkeren?

Ja tegen de wereld zelf met hen alzo onze Heere en Zijn dienst boven mate te doen lastere? Zijn wij niet als uitgelatene wilde dieren, die elkander wredelijk zoeken om te brengen, en zo ook het vlees van de kinderen Gods niet aan ketenen lag gebonden, waar zou het heengaan? Waar worden wij niet voor bewaard? De gevangnissen en schavotten waren te weinig om de schuldigen te bevatten en te straffen! Een ieder is zijn eigen en anderer beul geworden. Men verdringt elkaar. Men heeft te vechten tegen wilde beesten niet alleen van buiten, maar binnen in zichzelf en onder elkaar. Het rijk der duisternis zoekt er dagelijks overal zijn voordeel mede te doen, ja laat hier en daar ons zijn giften en gaven of zijn klauwen en tanden reeds zien en bemerken. Vleien is vergif en moorden het geweld.

Alles staat als tegen elkaar geschaard. Nog worden de hok-deuren toegelaten! Nog zijn zij niet opgehaald of ontsloten! Nog zien zij slechts met verwoede ogen en roofgierige blikken door de traliën, en schuivelen heen en weer tegen de ijzeren traliën, die hen tot nog toe inbinden en terughouden, maar laten reeds genoeg van hun aard en bedoeling zien, om zodra de ketenen worden losgemaakt, de traliën verbroken, de deuren opengezet worden, als verwoede leeuwen en beren en uitgehongerde wolven alles wat nog niet verslonden is te verslinden, en bovenal zich te verzadigen met het vlees der kinderen Gods, zoveel en zo ver het hun toegelaten zal worden, want zij zijn in de hand Gods en kunnen geen haar, laat staan hun geheel lichaam, enig letsel aandoen, dan naar de wil des Heeren, als een kastijdende roede in Zijn hand, om hun vlees te tuchtigen en hun zielen te leren, hoe bitter het is van God af te wijken en het vlees tot onze arm te stellen, want die met het vlees gezondigd hebben, zullen met het vlees geslagen worden.

Zonder liefde tot de goeden.

Gold dat alleen van de wereld! Maar het geldt tegewoordig onderling van en bij Gods volk!

Zij kunnen elkander niet verdragen! Heiligheid, nauwgezetheid en teerheid van handel en wandel, zo er hier of daar nog een klein schemerend vonkje van bespeurd mag worden, wordt aanstonds, zo mogelijk, uitgeblust, wedersproken en wederstaan.

Het kan niet gedragen worden. Het wordt den satan, het vlees en de wet toegeschreven. De duisternis kan het licht niet verdragen! Zeer diep zijn wij afgeweken, Jacob is zeer dun geworden, de getrouwen, zo weinige in den lande, zo er nog zijn, God weet het waar die zijn, zijn als de Profeten of als Elia verstoken in de rotsspleten of in de woestijn dolende en omzwervende.

Zie ik op mijzelf, er kan geen trouwelozer schepsel, ondankbaarder, wreder, onmatiger, onnatuurlijker, ongehoorzamer, wellustiger gevonden worden. Al deze kwaden schijnen hun intrek in mijn hart en vlees genomen te hebben. Maar onder dat alles is er een zucht en begeerte, een vonk van liefde geloof ik, een vonkje van kennis, geloof, hopen en dankbaarheid, dat iets anders bij mij en anderen bij tijden en ogenblikken begeren doet, en dat gaat dan wel eens naar boven.

Ja, als ik meen te zinken, grijpt de Heere mij aan en zegt tot mij, gij kleingelovige! Waarom hebt gij gewankeld? Stromen van ongerechtigheid hebben de overhand bij mij genomen. Waarin ik het een ogenblik denk Gode behagelijk te handelen, komt mij het andere ten bodem toe neerwerpen.

Wij zijn in dingen gekomen, daar wij niet weer uit kunnen komen.

Door het vlees gehoor te geven, Gods goede raad, en de goede raad Zijns volks niet te horen, of zo wij hen hoorden niet op te volgen, tegen alle Gods roepstemmen aan! Ik heb het vlees gekozen boven den Geest, mensen heb ik behaagd, keizers vriend willen blijven, de oren gestopt, het hart gesloten en het geweten toe geschroeid tegen het goede en de goede vermaningen. Moet de Heere deze dingen niet bezoeken? Kan de Heere die gruwelijken wandel langer aanschouwen? Zijn Zijn ogen niet geopend over al dit kwade? Kan Hij een onverschillig aanschouwer blijven? Zal Hij Zijn mond niet moeten openen en Zijn hand niet opheffen? Het kind niet tuchtigen, niet als een bastaard maar als een zoon?

Ontfermt U Heere over Sion, de kinderen Uws erfdeels, de buiksvrucht Uwer beloning! Ontfermt U en hebt medelijden met haar gruis, want de poorten zijn ontgrendeld, de ringmuur is verbroken, de tuin is weggenomen, wolven en vossen heersen in dezelve!

De rechtvaardige komt om en er is niemand die het ter harte neemt.

Verraders.

Zitten die niet van binnen het meest?

Wij spreken hier nu niet van de valse broeders, maar van ons eigen verraderlijk hart en vlees. Och mochten wij maar bij onszelf bepaald worden! Dat is verre weg het veiligste en voordeligste voor onszelf en anderen, die dan wel eens beginnen te luisteren aan de deur, wat of dat schepseltje toch klagen en kermen mocht. O dan mochten zij door een reetje of spleetje eens in die spiegel hun eigen beeld aanschouwen, en zelf aan het kermen en klagen beginnen te raken, en dat mocht dan weer door anderen worden gehoord en zo allengs van lieverlee van huis tot huis en, dat het grootste zou zijn, van hart tot hart overslaan, en dat eenparig geroep mocht dan eens in de hemel gehoord worden, en God Wederzien op Zijn volk, en medelijden hebben met hen, en ons eens komen verlossen. Wat zouden wij blijde zijn!

Hoe zouden onze mond en keel en bovenal onze harten vol zijn van lof en gejuich, ja onze ingewanden zouden zich bewegen als een harp door de wind des Geestes bewogen. Blijdschap en vreugde zou er zijn, licht, leven en vrolijkheid in al de woningen van de kinderen Israëls, als die helse Haman gehangen of gekruist werd, het vlees gedood en de geest mocht leven!

Roekeloos.

Hoe leven wij met de gaven en werken des Heeren?

Hoe besteden wij onze tijd en onze geschonkene krachten, vermogens, leven en al wat ons gegeven is als rentmeesters, daar wij eenmaal rekenschap van moeten afleggen?

Of is het genoeg te zeggen: ik ben een kind Gods, de zaligheid kan mij niet ontgaan? Zie toe voor u zelve: zij belijden dat zij God kennen, maar zij verloochenen (hem) met de werken, also zij grouwelijk zijn en ongehoorzaam, en tot alle goed werk ondeugende. God laat Zich niet bespotten!

Wie in alles niet gereformeerd is, is niet gereformeerd.

Ik heb mij wederom bij niemand anders neder te leggen noch te vergelijken. Jes. 59 : 12 zweeft voor mijn aandacht. Mochten de woorden niet alleen voorbij mij gaan, maar intrek nemen en daar blijven binnen in ons! Want onze (mijne) overtredingen zijn vele voor U, en onze (mijne) zonden getuigen tegen ons (mij) : want (mocht het dat eens worden!) onze (mijne) overtredingen zijn bij ons (mij), en onze (mijne) ongerechtigheden kennen wij (ken ik).

Dan ging het op de goeden weg, maar nu wordt bewaarheid: wij tasten naar de wand, gelijk de blinde, en gelijk die geen ogen hebben, tasten wij, wij stoten ons op de middag, als in de schemering, wij zijn in woeste plaatsen gelijk de dode. Ja de woorden, vermaningen, kastijdingen, roepstemmen en oordelen des Heeren, gaan ons nog als een dove voorbij het oor, als een blinde voorbij het gezicht en als een slapende voorbij de legerstede onzer zorgeloosheid en vleselijke gerustheden.

En terwijl wij slapen woedt, werkt en bereidt de satan met Zijn dienaren alles zoveel mogelijk tot ons verderf en val. Wij slapen in de top van de mast en op de rand des afgronds. Wij slapen midden in het leger der vijanden, als Saul voor de spelonk daar David in was. Ontwaakt gij die slaapt en staat op uit de doden en Christus zal over u lichten, en eerder niet.

Waakt op dan rechtvaardiglijk en zondigt niet! Drijf Gij o Heere! alle die Hethiten, Heviten, Fereziten, Ammoniten, Edomiten en Egyptenaren uit onze harten! Verbreek het onze! Werp alle onze eigen opgebouwde werken af en verstuij het stof, opdat onze monden, oren en ogen er vol van worden, en wij in die stinkende benauwdheid tot U beginnen te roepen: o Heere wees ons genadig!

Opgeblazen.

tot barstens toe, als een zak, vol winden en een lichaam vol van kwade humeuren!

Mocht het worden als een zweer die rijp is tot doorbraak, maar zover schijnt het nog niet gevorderd te zijn. Opgeblazen van hoogmoed, eigenwaan; betweterij, vleselijkheid, eigen zin en wil, zelfbehagen, wereldsgezindheid, waarheidskennis en waarheidschennis.

Heb ik wederom bij anderen te gaan? In de eerste opslag zou ik menen dat is voor anderen en niet voor mij. Is dat zelfs al niet reeds de grootste opgeblazenheid, te menen, dat iets voor anderen alleen zou zijn en niet voor hem?

Is dat geen bewijs van on-kennis, lichtschuwen en hoogmoedigheid? Zo lang wij in enig ding groot of klein, gelijk wij menen of spreken, nog geen medeschuldenaars geworden zijn, zijn wij de ergste van allen, ten minste van die iets mogen beginnen te zien en beklagen, al is het nog maar bij druppeltjes en vonkjes, van hun onnoemelijke en God-onterende en Geest uitblussende zonden en ongerechtigheden.

Alleenlijk kent uwe ongerechtigheid! Bij U is vergeving opdat Gij gevreesd wordt! **Menende te zien zijn wij blind, die hoogmoed zal moeten invallen, die eigenwaan verbroken moeten worden.**

Het kasteel van zelfbedrog, al zijn wij kinderen Gods, zal geslecht moeten worden, en wij arm, ellendig, jammerlijk, blind en naakt, van alles ontdaan, beroofd en ontbloot tot de Heere komen, en als bedelaren, verkleumd, vermoeid en belast andermaal gebracht moeten worden.

Hongerigen worden met goederen vervuld en rijken ledig weggezonden. Toen er grote hongersnood in Kanaän kwam, zond Jacob zijnen geliefden Benjamin eerst mee, en toen Sara tot Abraham sprak: drijft de dienstmaagd uit en haar zoon, gehoorzaamde hij. Toen de hongersnood in Leiden zo hoog liep dat de ratten en muizen werden gegeten aten eerst de jufvrouwen haar schoothondjes op, anders, als de nood niet begint te dreigen en te nijpen, houden wij onze geliefkoosde zonden aan de hand en in het hart en onder het oog en koesteren en strelen die!

Ja er zijn er geweest, die liever den dood tegemoet gingen, dan dat zij zich een arm of been zouden laten afzetten. Maar Gods volk heeft de belofte, en wat groter is, de Heere zal die zelf in hen uitwerken door Zijn kracht en genade, anders zou er niets van gebeuren, terwijl er vele duizenden met gesloten of open ogen ter hel gaan, schoon zij in hun meerling een vast geloof en Bileams verrukkingen over de heerlijkheden der kinderen Gods gehad mochten hebben, en zij zich ongegrond en onverzoend de zaligheid toeëigenen en daarop berusten.

Maar Gods volk kent alleen de vermaning die tot hen als zonen spreekt, terwijl de Heere tegen hun zin en wil aan hun Zijn belofte volbrengt: Ik zal maken dat zij een walging aan haarzelve krijgen zullen; en wederom : rukt het oog uit, kapt uw hand en voet af, want het is beter met één oog behouden te worden, dan met twee verloren te gaan.

Meer liefhebber der wellusten dan liefhebbers Gods.

Vreselijk woord! En ware het woord maar alleen tot de wereld en niet tot u gij kinderen des Heeren!

Och ware het woord alleen tot u! Maar het is ook tot mij! Wij hebben allen onze weg bedorven en ons stinkende gemaakt ook in dit opzicht!

Wereldgelijkvormig, met de tijd mede doende hebben wij in alle haar genootschappen en fondsen deel genomen. Gods oordelen en kastijdingen zoekende te ontlopen, stellen wij, o gruwel! onze huizen en goederen in brandwaarborgen! en zoeken zo des Heeren slaande hand zo niet te keren, dan toch zo dragelijk mogelijk te maken. Mensen zullen voortaan voor en met de goederen vergaan!

Onze vaders hebben gezondigd en wij blijven, schoon veel erger, in hun voetstappen, omdat wij het heimelijk gaarne alzo willen. Het is gelijk, schoon in een ander opzicht, aan die Friesen koning Radboud, die gedoopt zou worden door de bisschop op zijn vraag aan die bisschop, waar dat zijn voorouders waren, en op het antwoord des bisschops, dat zij, naardien zij buiten het geloof in Christus gestorven waren ook gewisselijk verloren waren gegaan, zijn voet terug trok uit de doopvont, waarin hij die al gezet had, zeggende liever met zijn voorouders in de hel te zijn dan zonder hen in de hemel.

Zo kunnen wij met Gods volk zeggen, dat wij liever om onzer vaders wil, in de on-gunste Gods willen wandelen in dit opzicht dan in Zijn gunst. Zo misbruiken wij de vroomheid of on-vroomheid van onze vaders, zo volgen wij, zo zij waarlijk vroom en anders godvrezend waren, hoe voetstappen niet ten goede, maar ten kwade, zo misleiden wij onszelf door gehoorzaamheid aan het vlees, ongehoorzaamheid aan de Geest en het woord des Heeren. Maar wie zal ons de ogen openen? God alleen.

Zo tonen wij ons in alles der wereld gelijkvormig. Men mag er niet eens van spreken, want als onze Terafim worden aangeraakt, is het of men aan ons leven komt. En dat is ook zo!

Godsvreze uit het hart, de wereldsgezindheid er in.

Men moet meedoen, men wordt gedwongen, zo ook een ander bezwaar mocht hebben, de roep is : het is een lands-wet, de consciënties moeten er onder. En als er niet veel leven in de ziel is, geschiedt dat zeer lichtelijk! **Men moet zijn overheden gehoorzamen zegt men, maar men vergeet er bij te roepen, God boven alles en allen, ten allen tijde, ganselijk en volstandig!**

Dat tonen wij aan ons meedoen met de wereld, in sprake, taal, zeden en gewoonten, en hoe ligt wordt men meegevoerd! Ik heb het bij eigen ondervinding. Spreekt men a, de z volgt spoedig, geeft men één vinger, spoedig volgt het gehele lichaam. Het vlees wordt gekozen boven de Geest, vergetende de vermaning des Heeren: en die blijde zijn, als niet blijde zijnde ; en die kopen, als niet bezittende, en die deze wereld gebruiken, als niet misbruikende, want de gedaante dezer wereld gaat voorbij! En: En hebt de wereld niet lief, noch hetgeen in de wereld is, zo iemand de wereld liefheeft, de liefde des Vaders is niet in hem. Alsmede: die niet verlaat alles wat hij heeft kan mijn discipel niet zijn, ja die zijn eigen leven niet haat om mijnent wille. Eng is de poort en nauw is de weg die ten leven leidt; velen zullen menen in te gaan en niet kunnen! o, vreselijk woord! Menen in te gaan, zekerlijk op goede deugdelijke gronden, gelijk men zich inbeeldt en vastelijk voorstelt, menende in te gaan en niet te kunnen, voor de poorte des hemels te worden afgewezen, en in de haven der vermeende rust, schipbreuk te lijden!

o God! behoed mijne ziele ! Het is waar, God kent wie de Zijne zijn, (o troostelijk, balsemend woord!) maar dan ook volgt er onmiddellijk op en bij: en die de naam Christus noemt, sta af van ALLE ongerechtigheid, klein en groot, veel en weinig, meest en minst.

Akkers aan akkers trekkende, huizen bij huizen bouwende en schuren bij schuren vullende, wordt de arme ziel vergeten of hoogstens, daar men het vlees vette brokken voorwerpt, en vetmest voor de dag der slachting, een schraal, mager, dor been zonder vlees en bloed, merg en zenuwen toegeworpen, de ziel wordt gejaagd in de bloemhoven, kussens onder de oksels genaaid de dag des Heeren verre weg gesteld en geroepen: vrede vrede en geen gevaar! Vreselijk zal het zijn te vallen in de handen des levendigen Gods! Als uw lekkernijen zullen zijn vergaan en uw wellustigheden zijn opgehouden, en gij die de God uws levens, in Wiens hand uw adem is, niet zult verheerlijkt hebben, vergaan zult met alle uw heerlijkheden in de eeuwigen afgrond van ellenden.

Zij blijven in een eeuwig verdriet, zonder verlost te worden! En eindelijk ten slotte :

Hebbende een gedaante van godzaligheid, maar die de kracht derzelve verloochend hebben. Heb ook een afkeer van deze.

Hebt gij ooit enige opgezette wassenbeelden gezien? Of liever hebt gij ook enig namaaksel van menselijke of andere voorwerpen gezien, nagebootst en afgebeeld naar het leven, maar zonder dat daar leven in was? Gij zou menen die mensen leven, eten, drinken, zien er blozend en gezond uit, want men kan ze zo blozend, dik en vet maken als men wil, dat staat slechts aan hun die ze maken. Gij kunt ze ook laten vervaardigen of zo gij de kunst zelf verstaat, in een liggende, knielende, zittende en staande houding, gij kunt hen ook door kunstwerktuigen, in- of uitwendig, verborgen of openbaar, doen gaan en staan, eten en drinken, maar niet verder dan de werking van dat kunstwerktuig strekt, want van zich zelf kunnen zij gaan noch staan, gelijk dat wel zo lijkt, maar als het uurwerk is afgelopen houdt het beeld, of man, of vrouw, of kind, of maagd, of jongeling, of heer, of vrouw, of koning, of wat of wie het ook zijn moge, op te gaan! Men kan hen ook, door die daarin bedreven zijn, doen spreken, gelijk men dat noemt buikspreken. o ja, buikspreken! dat spreken horen wij meer dan van het hart. De buik spreekt, schreeuwt om gevuld en vet gemest te worden, als Eglon, totdat hij doorstoken werd met het zwaard van Ehud.

Maar het hart hoort men niet spreken dan hetgeen de mond uitgeeft, hetzij om verdoemenis, hetzij om genade, het hart is de schat, en waar de schat is moest het hart zijn. **Is de schat beneden, het hart is ook beneden. Is de schat boven, het hart trekt ook naar boven, door en boven alles heen!**

Maar wij moeten wederom terug tot ons beeld! Wij moeten dat spel eens een weinig verder beschouwen en doorschouwen. De beelden worden uit en ingepakt, op en neergezet, al naar believen des vervaardigers, of opzetters en bezitters. De Terafim gaven geen klank of geluid waar zij waren, noch Baäl stoorde zich aan het geschreeuw en gehuil van zijn Priesters. Want God had de duivel de mond gesloten en belet te antwoorden en hem de macht niet gegeven om vuur van de hel te nemen om hun offers aan te steken. God had daar iets anders mede voor! Schoon Maria tranen schreit en de beelden huilen en spreken, het is al overspel en bedriegerij des satans. Maar vuur van de hemel brengen om het ganse altaar (het hart) te verteren tot het water toe, daar hoort hogere macht toe! Huilt, schepen van Tyrus! al uw rijkdom is vergaan in één uur. Weent, gij inwoners van Sodom en Gomorra! pek en zwavel zijn Gods dienaren om u, na u met blindheid geslagen te hebben, levend te verslinden en te verteren! Weent gij bewoners van paleizen en gij groten der aarde, want al uw rijkdom is vergaan, uw klederen zijn door de mot, en uw zilveren vaten door de roest verteerd en vergaan. Uw goud is gesmolten, uw zilver is verschuimd, uw rijkdom is verzwolgen, uw sieradiën verdorven, uw rijtuigen vermolmd, uw paarden gestorven, uw dienstknechten zijn niet meer, uw dienstboden zijn verdreven, uw pracht en praal zijn met u verzonken in de eeuwige verdoemenis, daar weening zijn zal der ogen en knersing der tanden.

Maar ook gij leraars! Blinde leidlieden der blinden, die tezamen in de gracht zult vallen, zonder dat gij hier ten hemel opklimmen kunt of langs de wanden of muren klauteren, al stond gij allen boven elkander, de lamme op de blinde en de kreupele op de lamme. Die put is te diep, te breed, te groot! Eeuwig onherroepelijk is uw lot beslist! Leeraars der ongerechtigheid, dienaars des leugenaars en valse Profeten! Meent gij dat het alleen Babel is, dat gij bestrijdt met uw ongezouten redenen en ijdele, nietige verdedigingen? Zij lachen met alle uw ijdele, nietige, loze, in schijn opgeworpene schansen, want gij strijdt tegen uzelf en wroet in uw eigen ingewanden. **Gij behoort onder hetzelfde leger, schoon onder een andere vleugel. Gij staat vooraan! Zij hebben die zonden niet begaan, die gij begaat, bij meerder licht en kennis, gij sluit de Profeten de mond.**

o! mijn hart is niet bitter, noch boos tegen u en uws gelijken, nu ik deze dingen schrijve. Gods kinderen kunnen dat begrijpen, hoe een zachtmoedig, medelijdend, schreiend, wenend en zuchtend hart over uw lot, en ware het mogelijk, tot uw behoudenis, alzo spreken kan en mag en moet! Och mocht het zijn tot voordeel en niet tot oordeel!

Verwerpt niet de raad, de vermaning van hem die uitgestoten is van ulieden, omdat hij (och mocht hij geen nieuwe gekozen hebben en volgen!) met uwe goddeloze wetten en inzettingen zich niet langer mocht of kon verenigen. o ik zie niet laag op ulieden. Wat onderscheidt mij dat ik niet in het onderste der hel leg te brande ? GENADE ALLEEN.

En nu, ik moet deze reden eindigen, de Heere zegen het aan onze harten! Amen.